అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము,

చతుర్థగ్రంథము 4.

చెలికాని లచ్చారావు,

సంపాదకుఁడు.

విజయనందన విలాసము.

మంగళగిరి ఆనందకవి ప్రణీతము.

అముద్రితాంధ్రగ్రంథసంస్థ

చతుర్థగ్రంథము 4

చెలికాని లచ్చారా

సంపాదకుఁడు

విజయనందన విలాసము.

ఇది

మంగళగిరి ఆనందకవి ప్రణీతము.

మొదటికూర్పు.

శ్రీరామవిలాస ముద్రాక్షర శాలయందు

ముద్రితము.

చిత్రాడ.

1919.

వెల రు 0—10—0.

పీఠిక.

మంగళగిరి ఆనందకవి యను నతఁడీగ్రంథమును రచించెను. ఇతఁడు నియోగి బ్రాహ్మణుఁడు. తిమ్మయామాత్యుని పుత్రుఁడు ఆత్రేయ గోత్రుఁడు. ఈతని కాలనిర్ణయమునుగూర్చి కీర్తిశేషులైన కం. వీరేశలింగముగారు తమ కవులచరిత్రమున నిట్లువ్రాసిరి. "శ్రీనదొరవారి కావ్యము 1710 సం॥ర ప్రాంతమున రచియింపఁబడినట్లు చెప్పిరికాని కవికృతిపతిపద్యములో నతఁడు కర్ణాటకపు నవాబగు మహమ్మదల్లీచేత సత్కారమును బొందినట్లు చెప్పియుండుటచేతను, యీమహమ్మదల్లీ 1749సం॥రమునఁగాని సింహాసనమునకు వచ్చియుండకపోవుటచేతను, వేదాంతరసాయనము 1750 సం॥రమునకుఁ దరువాతనే రచియింపఁబడినదని నిశ్చయింపవలయును. ఈకవి కూచిమంచి తిమ్మకవి మొదలయినవారి కాలములోనే కృష్ణామండలమున నుండినవాఁడు. 443 వ పుట 1899 ముద్రితము వేదాంతరసాయనమునుబట్టి కవుల చరిత్రమునందిట్లు వ్రాయఁబడియున్నను బ్రస్తుతగ్రంథమగు నీవిజయానందనవిలాస కృతిపతియగు శ్రీ దాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుఁడు గోదావరిమండలమునందలి ధర్మవరమునందు రమారమి 71, 80 సం॥రములకిందట జీవించియున్నట్లుఁ దద్వంశీయుల వలనఁ దెలియుచున్నందువలనను, సూరుదోకేవ తాళపత్రగ్రంథము వ్రాసిన గుంటముక్కల జగ్గన్నగారు పైకృతిపతి పేరుగలవారికొఱకు వ్రాసియిచ్చినట్లుండుటచేతను, యీలేఖకుని కాలము గూడ 8 సం॥రములకు సరిపోవుటచేతను నీకవి 19 వ శతాబ్దమునందలివాఁడని తోఁచుచున్నది. కృతిభర్త యీపై దాట్ల వేంకటకృష్ణనృపాలుని ముత్తాతయైనచో 17 వ శతాబ్దమునకు సరిపోవుచున్నది. అదియునుఁగాక యీతఁడు కృష్ణామండలములోనివాఁడయినచో గోదావరిమండలమున నీకృతిపతికెట్లుఁ దనగ్రంథముఁ గృతియిచ్చెనో యయ్యదిగూడఁ దెలిసికొనవలసి యున్నది. కవి యాధునికుఁడయినను గృహనామమునుబట్టి యీతఁడు కృష్ణామండలము (ఇప్పటి లెక్కలననుసరించి గుంటూరు మండలము) వాఁడనుట న్యాయమని తోఁచుచున్నది. వేదాంతరసాయన వివరములు కవిచరిత్రవలననేఁ దెలియుచున్నను శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారితని క్రైస్తవుఁడనుట ప్రమాదమేమోయని సందియమొదవుచున్నది. చరిత్రము క్రైస్తవసంబంధమై

న శైవముఁ జరిత్రవ్రాసినమాత్రానఁ గవి క్రైస్తవమత మవలంబించినవాఁడనఁదగునా? పంతులుగారు విజయానందనవిలాసమునుఁ జూచియుండలేదు. గద్యమున "శ్రీమద్భ్రమరీకరుణాకటాక్ష,, అని యుండుటచేత నీతఁడు హైందవుఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్నాఁడు. మేము వేదాంతరసాయనప్రతికఁ జూడలేదు. పంతులుగారు కవులచరిత్రము నందువ్రాసిన వ్రాతలనుబట్టియైన నీతఁడు క్రైస్తవమతస్థుఁడైనట్టు నెక్కడను జెప్పుకొని యుండలేదు. వేదాంతరసాయనమునందు గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస సాహితీధారేయ,, అనుటఁబట్టియు నీతఁడు హిందూమతస్థుఁడే గాని క్రైస్తవమత ప్రవిష్టుఁడుగాడని స్పష్టీకృతమగుచున్నది. ఒకవేళ వాదమునకై అట్లు విజయానందనవిలాస గద్యములో "శ్రీమద్భ్రమరీ కరుణాకటాక్ష,, యని స్తుతించి వేదాంతరసాయన గద్యములో "శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష,, యని వివిధగతుల స్తుతించుటకుఁ గారణంబేమనియు నట్లుమారవచ్చునాయని సందియము వొడమవచ్చు. అయ్యది తానుస్తుతించువారింబట్టి యుండవచ్చు. ఉ॥ శ్రీతిరుపతి వేంకటకవులు ఎడ్వర్డు పట్టాభిషేకనాటకమున "ప్రాసఁగ నిన్నేసు దైవంబు బ్రోచుగాత,, యన నిన్ను నేసుక్రీస్తురక్షించుగాక యనియు నర్థమువచ్చునట్లు శ్లేషించియున్నారు. అంతమాత్రానఁ బరమతావలంబులనఁ జెల్లునా? అట్లేగ్రంథమునుబట్టి స్తుతులుమారవచ్చును. కవియప్పటి మతస్థుఁడే. గ్రంథకర్తయిచ్చటను దానుక్రైస్తవుఁడనని వ్రాసికొనియుండలేదు. ఈ గ్రంథమెప్పుడు వ్రాసెనో తెలిసికొనుటకు నేగ్రంథమునందును గవికృత రెండవగ్రంథమును జేర్కొనియుండలేదు. ఈకవి వంశీయులెవ్వరున్నట్లుఁ దెలియుటలేదు. ఈతని కవిత్వము మృదుమధుర పదభూయిష్టమై సాంస్కృతిక సమాసగుంభితమై చక్కని శైలిచే విరాజిల్లుచున్నది. ప్రబంధరచనాకౌశలముకంటె నీతనికిభాషాప్రపంచాభిజ్ఞత యెక్కుడుగ నున్నట్లుఁ గన్పట్టుచున్నది. శయ్యలు భావగుంభితమును, భాషాకౌశలమును దెలియఁజేయుచున్నవి. ఈతని కవితాశైలి దెలియుటకై యొకపద్య మిందు నుదాహరించుచున్నాఁడ.

"ఉ. బాలిక! విస్ఫురచ్చికురపాళి కళాధరితాసితాంబుభృ
న్మాలిక! చంద్రవానిక ఘనద్రుమశోభిత కేళికావనీ
పాళిఁ గమ్ర పూబొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్మటంచు మ
త్తాళికశాలి నవాబ్జరుచిరాళికిఁ దోడ్కొనిపోయి యంతటన్.

ఇందలికథ భారతకథ. అభిమన్యుని వివాహమయినప్పటికిఁ బ్రబంధమునందలి ఋతు వర్ణనములు, నారదుఁడు శశిరేఖ రూపరేఖావిలాసాది గుణంబులు వర్ణించుటయు, సు

ఖద్రియుకలు, పెండ్లిముచ్చటలు బహుసరసముగా యుక్తియుక్తముగాఁ దెలుపఁబడినవి. ఈతఁ డాధునికుఁడయినప్పటికి "ఇతఁడు లాక్షణికాగ్రగణ్యుఁడయిన ప్రబంధకవి,, యని కవుల చరిత్రముగూడ నభిప్రాయ మొసఁగుచున్నది. ఈగ్రంథము రాప్రతి శ్రీ సాగిరాజు సుబ్బరాజుగారి ప్రోత్సాహంబున అవసరాల తిరుమల రావుగారిచే మా "ఆంధ్రపరిశోధక మహామండలి,,కి నీయఁబడినది. ఈగ్రంథమందుఁ గ్రిమిజగ్ధములయినచోటుల నక్షరంబులఁ బూరించియు వ్రాఁతప్రతులయందలి తప్పులసవరించియు ముద్రణయోగ్యమగునటు లొనర్చిన శతావధానులు శ్రీ ద్వివేది నారాయణశాస్త్రులుగారికిని పై యిరువురకును మాకృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నారము.

చిత్రాడ.
28—11—1919.

ఇట్లు,
చెలికాని లచ్చారావు.
సంపాదకుఁడు, అముద్రితాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

దూరీభూతపవాగ్రి సూర్యులఁ దలంతున్ సారె వల్మీకభూ
పారాశర్యుల సత్కవిస్తుర రసాప్రాగల్భ్య సంప్రాప్తికిన్.

చ. పనివడి తిక్కయజ్వ యెడమైఁ బంచమవేదమునాఁ బ్రసిద్ధమౌ
దన యిలభారతం బనులకీ గక్రమంబుగ నాంధ్రభాష స
జ్జనహిత శబ్దశాలిగ రసస్ఫురితంబుగఁ గావ్యమొప్పఁ జే
సినచిరకీర్తిసాంద్రుల భజింతు హరార్పణ మువ్వుర సత్ప్రవీణులన్

గీ. జల్లిపోల్లుల నొకపద్యమల్లఁగాని, తవిలి కృతి సెప్పఁగలఁడె కాకవి తృణాంకు
రములు నైకొని యొకకులాయము ఘటింపఁ, గాని గిజిగాఁడు మాఁకువు గట్టఁగలఁడె.

గీ. జగతిఁ బంచకృతిమున వెన్న చందమున నీ, నుంగునకు నన్నగల్లు సెంచంగ మఱియు
యతులఁ బ్రాసము లెఱుఁగ వట్టి తెనుఁగు, పాటిసేయని తెగులు మాన్పంగఁ దరమె.

వ. అని యిష్టదేవతా నమస్కృతియు సుకవి పురస్కృతియుఁ గుకవి తిరస్కృతియునుం గావించియున్నంత,

ఉ. సరసాధ్యాత్మ కళాపవిత్రమ సుధీజాలంబులో బంధు సో
దర సామంతనృపాళితో సువ్యాపమాత్య శ్రేణితో వైణికో
త్కర వీణాప్రణుగాన వైఖరులతో దాట్లాన్వయా కల్పకం
బిరవొందన్ సభయందు వేంకటమహాకృష్ణప్రభుం డున్నతిన్.

వ. వెండియు నఖండకమల జాండపిచండ గుంభిత యశశ్చంద్రికాభారభాసమాన
రసూత్రికరోరు దోరుదయ కుధరాగ్రజాగ్ర దప్రతిప ప్రతాపఖద్యోత నూతన
ప్రద్యోతమాన ప్రభాదాత్రిత మదారితర వీక్షణాక్షీణ వక్షోరుహాసక్తవిమల ముక్తాహా
ర తారకాచికుర భారకాంతి ధ్వాంత కాంతాలోక నోత్పలానన చంద్రమంద స్మితచం
ద్రికా విలాసభాసురుండును, కరుణామృత తరంగితాపాంగలీలాపరిపోషితాశేష భూ
సురుండును, సమగ్రశరానుగ్రహ రచితాగ్రహారపరిత్యాగసహిరణ్మయమణిగణ భవనాం
తరవిహరమాణ మహీగీర్వాణ సమాకల్పితానల్ప సవన కార్యాలోకనావార్య ప్ర
మోదాయాత వివిధవిబుధాళి ధురీణుండును, ననవద్య హృద్యాధ్యాత్మ విద్యాపారీ
ణుండును, విశ్వవిశ్వంభరా ప్రజాప్రజ సంరక్షణాక్షీణ కృపాకటాక్షవీక్షణామృత
ధారాపరిప్లుతారవింద వాసినీ క్రీడామందిరీకృత నయనారవింద సుందరుండును, సకలగర్వ
దోర్గర్వాంధ సర్వపరిపంథి బృందాంభోధి మందరుండును, మందార మకరంద బిందుసం
దోహ మాధురీ సాధురీతి ధురీణభాషావిశేష దూషితాహీశ్వరుండును, జగజ్జేగీయమా

సమానితా వశ్వైశ్వర్య ధుర్యతా మహైశ్వర్యుండును, సుకవినికర పరికల్పిత నిరాంక గద్య పద్యాత్మక ప్రబంధాంతరగ కథాశ్రవణ కుతూహల తరంగితాంతరంగుండును, నభంగానంగ సౌకుమార్యధురీభూత శుకతురంగుండును, సకలజగదంతర కల్పితాహార ముకుందేందుధర మందిరారామంద మందార చందన ముఖ్యద్రుమశోభిత వన ప్రభృతి సప్త సంతానుండును, సదభ్రిసుగుణగణ పరిభ్రాజమానుండును, నిఖిలవిద్వజ్జనాభినుతాగణ్య పుణ్యచారిత్రుండును, రంజిత ధనంజయగోత్ర పవిత్రుండును, శ్రీమద్భాట్ల వంశపయఃపారావార పూర్ణిమాచంద్రుండును,నగు శ్రీ వేంకటకృష్ణభూతిలేంద్రుండు సిరులఁ జెంపొందుచు నొక్కనాఁడు

మ. సమభక్త్యావన కృత్య శౌనకసమాన శ్రీసగాధీశతో
భన కారుణ్యకటాక్షలబ్ధకృత తా హార్దిక్య సంశోభితా
సను నానందకవిన్ సుధీజన మహానందాను సంధానవ
౧౭ ర్తను రావించి సమంచితాసనగతున్ రసహార్ద్రోక్తిఁ బెంపెక్కఁగన్.

చ. సురుచిరనాయకోత్తమవిశుద్ధయశో మహిమాభివర్ణనా
స్ఫురణ జగత్ప్రసిద్ధి బొలుపొందఁగ నీ కవి భవ్యకావ్యమి
ద్ధర నవయౌవనాంగి బలితెంపు బొకాటపు గుబ్బదోయి తో
౧౮ నరుదుగఁ గ్రొందసల్పు నవహారలతా విభవంబు చాడ్పునన్.

మ. హరసద్గేహ పనీతటాసముఖ పద్మ్యక్ష్వంతితుల్ గొన్నివా
సరముల్ నిల్చినచోట బొల్పమరు విశ్వఖ్యాతిఁ గావ్యంబుచేఁ
బరగువ్వానికి విస్ఫుటప్రసవ శుంభద్వాసనా సంపదల్
౧౯ మరుదంభోరముచే దిగంతరములన్ భాసిల్లుచందంబునన్.

చ. అనుపమబుద్ధిశాలురు మహాత్ములశేషకళావిదుల్ బుధా
ళనకవులగ్రిమానులజాతన్వెకి సాధునికుల్ కనిష్ఠతా
౨౦ ట సెనదు పెద్ద వారలయెడన్ మది నాయమకట్టి వారిలో
నినుఁగడుఁ గారవించు రమణీయకటాక్ష నిరీక్షణంబులన్.

క. కావున మృదుమధురోక్తి, శ్రీవిఖ్యాతము భవద్రచితమగు శశిరే
౨౧ ఖా వామా పరిణయకథ, నీవంకితముగ నొనర్పు నేర్పు నమరున్

వ. అని సబహుమానంబుగాఁ దాంబూల జాంబూనదాంబరాభరణాగ్రహారాది సత్కారంబులొసంగిన నంతరంగంబునఁ దరంగిత హర్షోత్కర్షుండనై కృతిపతివంశావ

తారల నభివర్ణించెద.

సీ. మలగాదదొనగన్న యాలయబోతులమిన్న, మగనికిమవ్వలపు పాళిసుమను
కడుపుచల్లనగాఁగఁ గలిమినెచ్చెలితోడఁ దెలిదీవిగన్న గాదిలిసుతుంకు
ననతూఁపు సింగలపాండ్రి మగలనేయు బల్మిఁ జెలంగు విటకాని నేనమామ
దోరంపు బాసవాల్ నారలగూకలిదిర నెనఁగుకళామృతలఁ గడిననలఁతి
గీ. తికట బాలలయొకిమాను మెఱిసు-వేల్పు, కోడరులకాఁడు త్రిభువనస్తూయమాన
సరససౌభాగ్యలక్ష్మి పరిసన్నమూర్తి, యాఘుసనాట్రద్దవర్తి సుధాంశుఁడలరు.

చ. అతనికిఁ గర్గసౌమ్యుఁడు దశూఢ్యి పురూరవసుంకు పుట్టెఁ ద
త్సుతుఁడవ వాయువాతనికిఁ దోచె నతండు గనెన్ సుధీజన
స్తుతసుగుణాభిరాము నహుషుండనువాని యయాతిగాంచె నా
క్షితివరసార్వభౌముఁడు సుకీర్తి జగంబులఁ దేజరిల్లఁగన్.

వ. తత్సంతానక్రమంబున.

హారిసీమక్ష్మీష్ణధరణి, వరపుంగవుఁడౌదవె నయ్యావారణకదుణా
వరుణాలయునఁడు దేజో, నిరతిశయుఁడు కోటకేశ నృపతిజనించెన్.

సీ. తనవిరంతరదాన ధారాంబుధరవృష్టి సకలార్థినికర సస్యములు వెనుపఁ
దనభుజాగ్రళిమహోదాత్త శౌర్యజ్యోతి సమదారిగర్వ సంతమసమణఁపఁ
దనసాంద్రవిభవ చంద్రజ్యోత్స్న సుహృదుత్పలసరోవరాళి నుల్లసిలఁజేయఁ
దనమహీరాజ్యపాలనశక్తి ధాత్రింబు విరతమున్నయలతా వితతిదుర్పింపఁ
గీ. బరగె నతిభీమసంగ్రామ పాణిధృత మ,హోగ్రిఁ రవాల కుట్టనీయోజితాతి
విజయలక్ష్మీసమాశ్లిష్ట భుజయుగళవి,భాసితుఁడు కోటకేతన ప్రభువరుండు.

ఉ. పెరిచేతన్ ధరణాలకోటపురిలోఁ జెల్వొందిరి యీశార్చనా
చిరభక్తిన్ దగి ధాన్యవృష్టి గురిపించెన్ గాంచనామూల్య ర
త్నరుచస్ఫార విభూషణాదిక పదార్థశ్రేణి సర్వేసురో
త్కరము చెంచెను కోటకేతన ధరాధ్యక్షుండు సామాన్యుఁడై.

మ. నరతశ్రీకర లమ్మహాన్వయమునం బెక్కండ్రు రాజుల్ జనిం
చిరి శ్రీరామసముల్ మహాత్ములు బుధశ్రేవంకరుల్ తక్కలం
బిరవాంఛ స్త్రీపావందుఁదోచెఁ గరుణాహృద్యాంతరంగుండు సం
గర గాండీవి సుకీర్తిశాలి కసవక్ష్మాపాలు డుద్యద్రుచిన్

సీ. అనవద్య సుమనోమనోభీష్టదాయియై సురకార్యమంతయుఁ దీరఁజేసి
కమనీయసత్వధ క్రిమణనైపుణిగర్గి తమిజన్నుపగిత్రిణిఁ దవుల్చఁజేసి
మానితమస్ఫుర ధర్మధురీణతఁ జెలంగి యశశ్రీరతా ఖ్యాతినందఁజేసి
యభిరమ్యసర్వజ్ఞతా రూఢి రహిఁ గెక్కి విషమవీక్షణవృత్తి వెలయఁజేసి
గీ. దానశోభాభిరూప్య విద్యావిశార, దతలకించుక సరిపోల్పఁ దగుదురిందు
కమలబాంధవ కందర్ప శమనరిపులు, కసవభూపాలమణికి వాక్ప్రిధమఫణికి.

క. లోకమునదాట్లనగర, శ్రీకలితుండగుచు వినుతిఁ జెందినది మొదల్
నాకపసమ విభవుఁడు లల,నాకంతుఁడు దాట్ల కసవనప్రభుఁ డర్యోన్.

మ. కసవక్ష్మాపతి గాంచె నందనుల లోకఖ్యాతి తేజోరమా
వాసితాజ్ఞాప్తుఁ బెదప్ప భూపతి జినప్పాభిఖ్య రాజేంద్రు ధా
త్రిపతిశున్ చెరుమాళ్ళ సజ్జనసుతున్ గృష్ణక్షమాజానిసా
రసగర్భాస్యములట్లు లన్నలువురన్ రాజుల్ బ్రశంసింపఁగాన్.

క. కసవన మూఁడవతనయుఁడు, లసదుపాగర్భుఁడు బుద్ధి జెరుమాళ్ళ విభుం
డసమశరరూప కంప,ల్లసితుండనవెలసె రచ్చలం బుధులెన్నన్.

మ. రసికుం డప్పెరుమాళ్ళభూపతిసుతుల్ ప్రాంచత్ప్రభాధూత ప
ద్మసఖుల్ ముప్పురు వేంకటక్షితి తలాధ్యక్షుండు నల్లాడ రా
జసురేంద్రుం డభిరామరామ చరణాబ్జధ్యాన నిర్మగ్నమా
నసుఁడౌ తిమ్మవిభుండు దోఁచిరి జనానందానుసంధానులై.

మ. విపులామర్త్యకులేంద్ర భోగమహిమావిర్భూతి కవ్వేంకటా
ఖ్యపతిగ్రామణి కెప్పడప్పయన పోలిల్లాడ భూజానిక
న్నవరగ్రామము తిమ్మరాజమనుజేంద్ర స్వామి కెన్నంగ నె
ల్లపుడుం బందలపాక తావులయి మేలందెన్ శుభశ్రీలతోన్.

శా. అల్లాడక్షితిపాలుఁ డెన్నఁదగె నుగ్రారాతి సౌభాగ్యవి
ద్యుల్లాభవ్యా కళాశరత్సమయ దోర్దూర్వార్య ధుర్యుఁడు సం
పల్లావణ్యవతీ మనోరమణ శుంభత్పాద పద్మార్చనో
త్ఫుల్లస్వాంతుఁ డనంగ నమ్మగిలఁ బ్రోద్యద్యశస్స్పదన్.

ఉ. పాడికివైని యుద్ధపటిపాటి కిరీటికి దంట తుంట వి
లాడభిరూపసంపదఁ గళానిధికి న్నిగ భక్తిమేహరికిం

వాఁడు వికీర్ణదేవ మణి సూక్తి సహస్ర ఫణాధరేంద్రుఁడ
ల్లాడనృపాలుఁ డాయనకిలన్ దులగాఁగలరే నృపాన్వయుల్.
సీ. తులఁ జెప్పవచ్చునే యలరాజు నలరాజు నవితోనె మెచ్చని కీవితోడ
బ్రతిసేయవచ్చునే పవిహేతి రవిసూతి సిరులతో ధర్మవైఖరులతోడ
గడిసేయవచ్చునే కరివైరినరహరి శక్తితో బరమాను రక్తితోడ
సరిపల్కవచ్చునే సురవాజిగరభోజి గీర్తితో సరసకావ్యపూర్తితోడ
గీ. సుకవిసముదాయ వాగభిష్టూయమాన, సుగుణరత్నాకరునకు నస్తోకభావి
జరవిభాకరునకు హితశ్రీకరునకుఁ, దెలుఁగు నల్లాడ జనపాలశేఖరునకు.
మ. ప్రతిభాఢ్యున్ బెరుమాళ్ళ భూమిరమణున్ బ్రత్యర్థివిధ్వంసనో
ద్ధతుఁ జేరావనిభర్తఁ బద్మభవ మేధాశాలి శ్రీతిమ్మల
క్షితినాథాగ్రణిఁ గాంచె నందనుల సుశ్రీయుక్తులన్ వైభవో
న్నతి నల్లాడమహీశుఁ డిమ్మగుర నానాసద్గుణోపేతులన్.
శ్రీకరుఁ డందలి తాత్రి, యీతను చిరసుకృతి మేదినీశ్వరకుల చూ
డా కల్పకంబు సకల క, ళాకౌశలుఁడనఁగ దిమ్మల విభుండలరున్.
కమనీయగగన గంగాకైతవంబున నంగజాహితు నుత్తమాంగమెక్కి
ధవళవిస్ఫూర్త ముక్తాహారమిషమున భారతీకుచపాళిఁ బరిఢవిల్లె
రమణీయచంద్ర సాంద్రజ్యోత్స్న కాదంబమునపద్మజాండంబు మొనయఁ బ్రా
ఘునసుధాబ్ధిచ్ఛలంబున ధారుణీకీహారపరిభాసి మేఖలాభరణమయ్యె
ననుచుఁ దనకీర్తిలుబ్ధులు రాజాధిరాజ రాజదాస్థానమంటప ప్రాంగణముల
బహువిధంబులఁ గొనియాడఁ బరఁగుధాత్రి దాల్చె తిరుమలరాజ నేత్రావిభుండు.
అనఘ శ్రీనిధి వేంకటాఖ్యవిభు సత్యాలాపసంశోభిత
వనరాజున్ ఘనబొప్పరాట్ప్రభుని భాస్వత్కీర్తియౌ పేరరా
జనృపోత్తంసు సమస్తసద్గుణగణాంచద్రాజగోపాలరా
జును శ్రీతిమ్మలరాజుఁ గాంచె సుగుణున్ సాంపొంద నీ యేచురన్.
వారలలో మూడవవాఁడై రాజిలె పెద్దిరాజు ప్రాంచత్తారా
హీరాబ్జతుషారశర, ద్ధారాధర విమలకీర్తి శోభేయుండై.
ఆపెద్దిరాజు విశ్వధ, రాపాలన చతురతాప్తి గాంచెను సమరా
టోపాహిత భూపాలక, లాపాధిక తాపకర కళాకౌశలుఁడై.

సీ. వెలసె నేఘనమూర్తి విమలాబ్జసుగంధుని డిండీరపాండురా ఖండకీర్తి
కొమరొప్పె నే సునీతిమహీధ్రపటలి నికరాళిన పాటవభూరితరవిభూతి
పసమించె నేమేటి వసుధావహన భోగివణితగంభీర వరవధాటి
యొసగె నేశుభవిభావసుదీప్తి యమృతపాథోరాశి గాఢవిస్తులక్ష్మిపోప్తి

గీ. యతఁడహితలోక దుస్తంత్రిత మదేభ, జాతజాతస్పృణీభూత నీతిజాగ్రి
దాగ్రిహావ్యగ్రి లోచనుఁడనఁగ నెగడె, జగతి శ్రీపెద్దిరాజ రాజన్యమౌళి.

క. భూతదయాదిక సుగుణ,వ్రాత సనాథునకుఁ బెద్దిరాజాఖ్య ధరి
త్రీతలనాథున కిల్లా,లై తగువెంకాంబ శూలి కద్రిజభంగిన్.

చ. అతనికి వెంకమాంబ వనరుహాననకాననవించిదంటకున్
బ్రతియగు సోయగంబుల గుమారులు పుట్టిరి పోషితాఖిలా
ర్యతతులు జగ్గరాజు శివరామయ వేంకటరామరాజ భూ
పతియనఁబొల్చు ముప్పుర రసాయబలాన్యులు లోకమెన్నఁగాన్.

ఉ. వారల కగ్రజుండయి ప్రసిద్ధిలె జగ్గవిభుండు దత్ప్రితా
పాయనదీప్తి రేఁబగలనూరె హరి న్మణిమండలంబు నిం
డారఁగ సాధుదక్రియుల నాహత సమ్మద వార్ధిఁదేలెదు
ర్వార విరోధిపంతమను వారము మారెఁగుభృన్నుహోవలుల్.

గీ. అతఁడు జగ్గన్నపతి కర్తాంగలక్ష్మి, నరసమాపతి లసమాన నరసమాజ
మాననీయాంగ రూపసంపదల బొవలి, పతివిహిత కార్యధుర్యయై పరగజగతి.

చ. అతనికిఁ జిన్నతమ్ముఁడును జయుండునిత్యుఁడు దగ్రవిగ్రహా
[illegible]
[illegible]
[illegible] రామరాజిలన్.

క. [illegible]
[illegible] చక్రపదంబునను రతియ సన్నుతిసేయన్.

క. వారి [illegible] రామాద్భుత [illegible]
[illegible] భావజుఁడై యా, శ్రీరా శివరామభూతలానిపుఁ డేసఁగెన్.

ఉ. [illegible]తమన్యుఁ డయ్యమములట్ల నొనర్చెఁ బ్రజానుపాలనం
[illegible]శివరామభూవిభుఁ డుదగ్రకరాగ్ర నిశాతహేతిధా

రాశనిపాతదారితమదారి మహీధరవర్గుఁడై పయో
రాశిపరీత సర్వమహిరాజ్య రమాపరమానుషంగతిన్.

మ. అనుదేవస్త్రీజనాప్తి భూతిఁ యనిత్యానూనసంసక్తి నూ
ర్జితసన్మార్గవిహారనైపుణి ధరిత్రీమండలాధీశసం
తతులెన్నన్ శివరామరాజు తులితోద్యత్ప్రౌఢి గంభీర్యసం
చితకీర్తిన్ శివరామరాజనృపతిశ్రేష్ఠుండు భూమండలిన్

సీ. పర్వరాజ మహాసుపర్వరాజ సమాన సమధిక త్యాగ భోగములవాఁడు
కర్బురాళివిపక్ష కర్బురాగ సత్కృపాకారుణ్య స్నిగ్ధాంగకములవాఁడు
శారదాపదజాల శారదాపవిశాల చిరకీర్తిరత్నసద్గుణములవాఁడు
చక్రిసాధనపుత్రి చక్రిమండలమిత్రి సమతేనోరూపతేజములవాఁడు
దలఁప సామాన్యుఁడే సమస్తక్షితీశ, మండలాస్థాన విద్వద్దాఖండలాభి
నుత్యతాంత్రికథా సుధాసారభరిత, మహితకీర్తి శివరామమహితమౌళి.

ఉ. హరిసఖ్యేంద్రబలున్ నివాతకవచోద్యద్వైరిసంహారి భా
స్వరసరోత్కృష్ట శుభకిరీటకాంతిసౌశాలి సత్స్వర్గిహ
స్వగణామోదిత రాజశేఖరు జనుల్ భూమిష్ఠోగ్రబాహుప్రశ్రీ
సత్రగమూర్తిన్ విజయాంకుఁడంచు శివరామక్షోణిపాలున్ భువిన్.

గీ. అంబకములు తాశనశిఖాలినతిను మన్న, దశముఖవిరోధుల నడంచి విశదకీర్తి
ప్రబలి శివరామవిభులతో బ్రతికివచ్చు, జగతిఁ జిత్రాల శివరామ జనవిభుండు.

అలఘుశ్రీశివరామరాజసతియై యార్యేందిరాశారదోత్పల
పత్రేక్షణ లెట్టు లట్టుల నిజప్రాగేశ్వరుం బాయకు
జ్వలహారాప్తి సుభద్రితచ్ఛాయ సేవాసువ్రతాచార్యధీ వ
ర్తిలి యారా యన వన్నెఁ దెచ్చెఁ దనపాతివ్రత్య సంపత్తికిన్

అలశివరాముఁడాజి విజయాంకుఁడు దాఁబడసెన్ సుశీలయై
పాలు వసుధద్రియుం దలసు పుత్రుల వెంకటకృష్ణభూమి భృ
త్ప్రలసిత దానదేవమణి వెంకటరాజులు నాసుకీర్తిధ
భువనైకమాన్యుల నహోసమిద్ధ యశోభిమా
తీయగ్రజుండు సుగుణాఢ్యుఁడు —

ష్పంకశాయశశ్శ్రీపల బ్రహ్మవిరోధ మురోంఛరంబునం
గంపము గూడఁ బుణ్యజనఘస్మరచ్ఛత్రియు నరిక్షోపట్నటన్.

మ. ఘనదోర్దండదితపరితాపకులత భూస్త్రీలాబాలిన్ నాడ్ధలిం
కనకోత్సర్దనవార్ధినీధరితముల్ గావించి క్షామాబాలం
బెనయంజేసి ఘనాళి వేంకటమహాకృష్ణక్షమాజాని గా
ర్యాసుతుల్ గైకొని మించె దాతలనునారా! దానధర్మ భూస్థలిన్.

ఉ. కొందఱు మందరాగరసగుంభితమానసులందు రెప్పకున్
గొందఱు మందరాగధృతిసుంభితమానసులందు రుర్వరన్
గొందఱు పారిజాతమగుఁ గోవిదమండలికెల్ల సారెఁ దే
రొల్లెడు పారిజాతుఁడని కొందఱు వేంకటకృష్ణభూవిభున్.

సీ. ఘనవాహ వేదండ కాండజాసనకాండ పాండురాంబుజకాండ భవ్యకీర్తి
స్వారాజలక్షువార సారసాప్తకుమార ధారాధరోదార దానశాలి
ఉడురాజ రాజరాజతనూజ నలరాజ బలవైరిజమనోజ లలితమూర్తి
విసభుక్కరంగాంగిరస దక్షిపుంగవ సంగరోత్తమాంగ రంగ [illegible]
గాధేయ తాహవరిపు మనోజాతమాన చటులతరశౌర్య కదళీగజాయమాన
దోస్తరవగాహవిక్రమచుర్దనుంకు పృథివిఁ జెంపాందు వేంకటకృష్ణవిభుఁడు.

చ. విరతివహించిపన్నెలిను వేంకటకృష్ణ నృపాలనాలి వి
స్ఫురితయశంబు పంకరుహసూతి పడంతికి దేవదంతికిన్
గరకరితారకానికరకాంతికి మేల్మగరాలదొంతికిన్
బరువఁపుబోద్దుమల్లియలబంతికి నాగనసప్తవంతికిన్.

సీ. అడఁచెరిపుగ్రామ సేనాత్మభూశక్తి బలాన్వితుఁడై విజయాంకర్తి
నలరారుమహితనయవ్యక్తి దానపటిమ విబుధావనాంగమతిఁ దనరి
భజనీయ మధురధర్మజనకత్వ నిరూఢి సత్యభామామనోజ్ఞతఁ జెలంగి
యరికరవాల [illegible] గోభరణదీక్షా ప్రౌఢి గోత్రోద్ధరణలీలఁ గొమరుమిగిలి
యనుప [illegible] మున్నవతరించి కీర్తిశోభానయాగుణాత్మ రమించి
పుడమి [illegible] డమిటాటి కృష్ణుడనఁ బొల్చె వేంకటకృష్ణవిభుఁడు

లె మరుల్లోకపా

గ్లలనారీతి నశేషమంగళగుణాలంకారయై ధారుణీ
స్థలి రామాంబ పతివ్రతామణులలోఁ దా మేటియై యున్నఁగాన్
౯ అరిసీమాగ్రిగద్యాఁ గొనియాడఁగ శక్యమె దాట్లవెంకట
క్షాత్రరమణున్ సుధీహృదయ సంభ్రమరీతిఁ దదీయ భూరిత
ద్యూచ్ఛరిసునీతి బంధునృపతోషణనూతి తదుగ్రహేతి దు
ర్వారవిరోధికానన దవజ్వలనోజ్జ్వలహేతి వాపురే. (6 7

౮. అసమాస్త్రి పశరీయుఁడంబుద మహోర్వ్యావాసి యంభోధిభం
గ సముత్తుంగ మహీపభ్రమతు విషభూతాక్రాననుం దాసమా
౯ రసఖుం దాశ్రయభోజ వేంకటమహారాజేంద్రు నీదెవ్వ రి
వ్వసుధం దూప విచక్షి విప్లుతల భాస్వద్వాగ్రిపుస్ఫూర్తులన్.

రణభేరికా నర్తన నవశ్రవణమాత్ర గిరిగుహాల్ కేళిమందిరములయ్యె
శయఖడ్గధళధళ చ్ఛవిరేఖమాత్ర మరుదశిపదము లుప్పరిగలయ్యె
ధ్వజనీపనోద్ధూత రజనుగస్తమాత్ర యవనాంతురవార్త మశనమయ్యె
గడిమిఁ బాయకఁ బల్చి తోడరుమాత్రిం యచ్చరగలపాఁదు కరతలామలకమయ్యె
బరభయంకరదోర్గర్వపటిమఁ దనరు ప్రబలగడిమన్నె భూపతి ప్రకరమునక
టందుకూటులు గొనియాఁడ నలరెజగతి, దాట్లవెంకట రామచంద్రానువిభుఁడు

పార్శ్వతుంగగిరిశృంగముల చెలువ సెలయేటివనరువా శ్రేణి లావణ్యలక్ష్మి
చంచలహరిణద్వాక్చక్య ముదారసమదేభ హస్తచంక్రమణలీల
రమణీయమృదుతర ప్రతితవిలాసంబు కాంచనకలికా ప్రకాశమహిమ
లసమానకిసలయ విసరసౌభాగ్యంబు సురుచిర మేరు ప్రమాణమహిమ
లనుదినము భీషణాటవి నాత్మ్రయోపె, దనయవభ్రాంతి సూచింప నలేనుతాప
కిలనఁ దాల్తురు దాట్లవెంకటనృపాల, మణికి నని నోడినవిపక్షమనుజపతులు.

రాజశ్రీనిధి దాట్ల వెంకటమహారాజేంద్రు బాహాసిచే
నాజిం బడ్డపరాళి రంభకుచకుంభాశ్లిష్ట సౌఖ్యోన్నత
శ్రీ జెల్వొందఁగఁ జేసి పాత్రకనపిటశ్రేణిన్ బయల్ వుచ్చ వే
శ్యాజాతంబుల కూర్మ్రశాఠ మృగతృష్ణల్ గావె యూహింపఁగాన్. 7!

అరయుఁడల్లవియ ధీకరభటావలి చేతిపంద్రె టుటుములక్రిందురుదులు
వివరింపఁ డవి యాశ్వకనికాయకఱగ్రి కిరవాల చకచకస్ఫురితరోచు

లాలింపుఁ డవియ సేనాధినాయకకాద్యశ్రీక జ్యాలతాభీల ఘూరవములు
పఠికింపుఁడవియ చెచ్చెరవహోదగద్రిదుగ్ధర భూరిభేరీభాంకరణ నినదము
లనుగుణన్యోన్యకాండిశీకానులాప, కలనగడిమ స్ఫుదారలు దప్పులన తొలఁగి
కడిమిఁబరతుగు దాట్లవెంకటనృపాల, సంగరాటోపవన్నృపా సైన్యమునకు.

సీ. నీహార వాజ్మ్రనీ హార 'సురధునీ హారభూధరరోచు లపనయించి
తారకాహీర శతార కాశ పటీర తారకాధిపరుచుల్ దప్పుల కనిచి
సారసాహితసుధాసార సాగర పాండుసారసాం శుశ్రీలఁ జౌకళించి
గోరాజభవ మరుద్గోరాజ భవసుధా గోరాజగజభృంగులు ఖండఁజేసి
యులరు మేదినియందాక యురుణధామ, సోములందాక యశదృశమ్మా ధిమించి
సకలలోకైకవిహరణ చతురతాప్తి, దాట్లవెంకటరాట్టుగ్మందానుకీర్తి.

గీ. దాట్లవెంకటరాట్టుగ్మందానువిభుని గరుణిబుచ్చమకుఁ బతివ్రితాత్యాగరియు
నలయురంధతి సాటియై యలరు నేము తనవిహీనకళావాప్తి తలఁగనేవి.

మ. ఘనుఁడవ్వేంకటరాజరాజమణి వేడ్కన్ గాంచె శ్రీబుచ్చమా
వనజాతేక్షణయందు నందనుల భాస్వత్కీర్తి నిర్ధూతచం
దనులన్ వెంకటపత్యధీశ్వర సీతారామభూకాంతులన్
సనయస్వాంతుల సాధురక్షణకళాసంక్రాంతులం దాంతులన్.

క. అతనిసుతాగ్రిణి వెంకట, పతివిబుధావననిరూఢి భరితసుధర్మా
తతరతి బరభూభృన్మద, హృతిరాజపురందరుఁడన నెసఁగెధరిత్రిన్.

సీ. ఉరుతరాళికలోచనోజ్జ్వలజ్వాలనార్చి మేరుసోఁకనినాటి మానశరుఁడు
ఘటజని స్ఫుటపాణిపుట సంభృతాపోశనక్రీడ కందని నాఁటిశరధి
యంధకగంధనిర్బంధనముష్టింబిశ్రీకి లోఁబడనినాటి మేరుశిఖరి
వీరభద్ర పదప్రహార నిర్దళిత దంతసముత్కరుఁడు గాని నాటిసవిత
రూప గాంభీర్య ధీరతా రుచివిశేష, ములననుచుఁ దన్ను గొనియాడఁబడమినలరు
భూరివిశ్రాణనాంబు సంపుష్టశిష్ట తతి,మహీజానుండు వెంకటపతివిభుండు.

మ. అవియేసాటి సుకీర్తివిస్ఫురణతో నత్యంత ధైర్యంబుతో
నవియేసాటి యజాండకర్పరసమగ్రావార్య తేజంబుతో
నవియేసాటియటంచుఁ ద్రిదాట్లకులదుగ్ధాంభోధిచంద్రుండు ధ
ర్త్రవిదాఖండనఁ బోల్చు వెంకటపతి క్ష్మావల్లభస్వామికిన్.

సీ. సురరాజగురు యుగంధరుల మెచ్చఁ డొకింత ఘనతరనిజరాజకార్యసరణి
బలవైరిసుతకుమారుల వేసటఁ గాఁగొన డీపోరఁ బటుభుజాటోపకలన
బలికర్ణుల నోర్వఁబడఁ బ్రశంసింపఁడు బహువిత్తవిశ్రాణనపాటవమున
నలరాజరాజనందనుల మాటవినండు భామామనోజ్ఞసౌభాగ్యగరిమ
నాదిరాగస్త్రభుజంగకులాధిపతుల సరకుసేయఁడు భూభారభరణశక్తి
ననుమతింపఁగ బుధజనం బలరు బగిది దాట్లవెంకటపతిమహీధర వరుండు.

గీ. అవనిగణపతిరాజవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డనఁగ విలసిల్లు రామభద్రావనీశు
తనయ వెంకాంబఁ గూర్మి నుద్వాహమయ్యె దాట్లవెంకటపతి ధరాతలవిభుండు.

మ. సుజనస్తవ్యుఁడు దాట్లవెంకటపతి క్షోణీతలాధీశ్వరా
నుజుఁడు గ్రాహవరంగరంగదరి సందోహచ్ఛిదాదక్షుఁడా
శ్రితజనాభీష్టఫలప్రదాతయయి సీతారామధాత్రీశ్వరుం
డజరక్షోణిపమబుద్ధి సంపదురువిఖ్యాతిం దగెన్ భూస్థలిన్.

గీ. భూనుతసుకీర్తిఁ జనఁడై యొప్పు పూసపాటి శ్రీతమ్మిరాట్సుతఁ బరమసాధ్వి
సీతను వరించె రాముఁడా సీతకరణి, రమ్యయశుఁడు సీతారామరాజవరుఁడు.

చ. పటుతరనీతిశాలియన భాసిలుతమ్ముఁడు తన్నుఁగొల్వ వెం
కటపతి భూతలాధిపుఁడు గాంచెఁ దనూజులఁ గామయామినీ
విటతనుసౌకుమార్యనిధి వెంకటరాజనృపాలు శత్రురా
డ్విటపికుఠారమూర్తిఁ జినవెంకటకృష్ణమహీశు నిర్వురన్.

వెంకటరాజు హరిత్తుం, లంకమ పాండురయశోవిలసితుఁడు గరుణా
సంకలితహృదయుఁడాజని, రంకుశబలశాలి యలరె నం దగ్రజుఁడై.

అనుపమ దాట్లసత్కులసుధాంబుధిఁ దోఁచిన కల్పభూరుహం
బనఁదగుఁ గానిచో మృదునఖాంకురనూనము లంఘ్రిమూలముల్
ఘనభుజశాఖలున్ గరతలచ్ఛదముల్ నునుబల్కుజేనియల్
కనకురుకీర్తి సౌరభము గల్గునె వెంకటరాజమౌళికిన్.

కులగోత్రహరణకౌశలశాలి గాఁడేని కువలయద్వేషయుదగులఁడేని
బహుభంగదశలఁ బ్రాల్పడి పరివర్తిలఁడేని బుధగురుద్వేషియై పొదలఁడేని
కుటిలానుగతి కుదుర్కొని క్రిందుపడఁడేని మధుపగణోద్వృత్తి మలయఁడేని
శివధస్త్రభేదనోత్సేకంబుఁ గొనఁడేని బహుతృష్ణతావాప్తిఁ బరఁగఁడేని

మఖవదినవార్ధి శశిశేష మదవదాము గరుడు లురుభోగరుచిస్ఫూర్తి కీర్తివచన
సుభగతా సత్య సత్రాశాపూర్తిఁ దనకు సరియనఁగమించె వెంకటక్ష్మావిభుండు.

ఉ. చెంగటికామధేను వరచేతవితీర్ణిమణీశతంస ము
త్సంగతలార్థపేటి సరసంగల బంగరుగట్టు మందిర
ప్రాంగణ కల్పభూమిరుహ మాణిక టీకట్టిన సస్యరాశి ము
గ్గొంగుపసిండి దీనజనకోటికి వెంకటరా ద్విభుండపలన్.

గీ. దాట్లవెంకట రాట్కుమారవిభుఁడు, కాకరలపూడి సత్కులాకల్పమైన
నరసరాజక్షితీశు నందన వరించె, నలవిరించి సరస్వతిలలనకరణి.

సీ. శ్రీరామపాదరాజీవ చింతనసుధారసపాన మదిరమానసుఁడనంగ
రహిమించె వెంకటరాజనృపుండు కమనీయసీతాంబ గర్భసీమ
పతిశాలి వెంకటపతిని సీతారామరాజన్యమణిఁ నరసరాజుఘనుని
నారాయణాభిధాన నృపాలతిలకంబు నప్పలరాజాఖ్య నలరుమేటి
దనయులను గాంచె నిర్యత్యపురనుసుధాబ్ధి, కల్పతరుపంచకము బోలెఁ గమలబాణ
సుందరుల ధైర్యవిహసితమందరుల న, మందకీర్తి గుంభితహరిత్కందరులను.

వ. అంత.

గీ. అధికధనధాన్య పుత్రపౌత్రాభివృద్ధిఁ, దనరువెంకటరాట్కు మందాను వసుమ
తీశునన్నగు వెంకటకృష్ణమహిపుఁ, డొప్పె శివరామరాజ భాగ్యోదయమున.

శా. శ్రీరామాంబికయందు నామహితవశ్రీతీశరంసంబు తో
భారమ్యాంగులఁ బుత్త్రిలన్బడసె నప్పలాద్రిజ భూవల్లభున్
ధీరస్వాంతుని రామచంద్రవసుధాధీశోత్తమున్ సంగర
క్ష్మాత్రరంగ ద్విజయాంకు వెంకటపతిక్ష్మానాథ చూడామణిన్.

వ. అందగ్రజుండు.

క. అప్పలభూపతి పూర్వక, కుప్పలసితవిభవశాలి గుణనిమ్నతచే
నప్పలలామములఁబలుమరు, జెప్పంతాంతాయుక్తుండు చెలువముకలిమిన్.

ఉ. సాంగభీరతా వినయ సాహస విక్రమ దాన కీర్తి తే
జోరుచిరత్వసంపదల సొంపున నిప్పటిరాకుమారకుల్
గారిల సాటియవ్వరధకల్పకవాటికిఁ దాల్మిఁ బృథ్వికిన్
శ్రీరవిరోధిశైల శతకోటికి నప్పలరాట్కిరీటికిన్.

సీ. తనమహోన్నత్వ మెంతయుఁ బొగడఁదగు గాటి విలసదార్యావర్తవృత్తిసలుపఁ
దనయునమాత్యు సంతతమొప్పికను మించి సన్మార్గగమనశౌర్యులఁ బాల్పఁ
దనరాజవిఖ్యాతి వినుతి కెక్కఁగఁ బరదర్పభేదన పటిమఁ బూనఁ
దనరు నధిపతిత్వ మనిశస్తుతికి హెచ్చు ఘనతఁ గర్ణాటకాది గరిమఁ గాంచు
నతఁడు చెలువొందు నుర్విమండలాఖిలదిశ, నిజకథామందమకరందనిర్ఝరప్ర
పూరితాఖండ కాండపంకేరుహంబు, రమ్యగుణహారి యప్పలరాజశౌరి.

ఉ. ఒక్క విపక్షఖండనమున నక్కఱిటెట్టి సాటి మేటి దే
యొక్కఁడయారె సంగరమహీస్థలిఁ జెక్కువిపక్షమండలిన్
వ్రక్కలుసేయ నిందుకయి వాఁడికోలఁగదు దాల్చఁదగ్గ స
మ్యక్కలశాబ్ధి శీతకరుఁడై తగు నప్పలరాజహేతికిన్.

సీ. నెరిమిందురిపులగుండెలయలకు గాలంబు మత్తారిసమితికి నెత్తిపీఁకుగు
వికటాభిమాతిజాతికిఁ గాలసర్పంబు గర్వసంపదగల మూఁకలకు మిత్తి
భీకరవైరిదమూకాంతపాశంబు దండిశాత్రవులకు దండనారి
కతిశవిరోధిసంఘమునకు గరళంబు సమరాహితాళికి శమనదండ
మహహ గాంభీర్యశాలి దివ్యత్ప్రభాని, రాకరిపహేళి యప్పలరాజమౌళి
చటుల... నిశితసిద్ధ కార్తవీర్యాతివక్రధార.

క. అతనియనుజుండు వేంకట, పతినృప మార్తాండుఁ డనఁగఁ బ్రబలెనహోయ
ద్భుతశోభాపటలాంకిత, కృతసంయుగరంగ ధీరరిపుకాశికుఁడై.

శా. శూరాగ్రేసరుఁడైన వేంకటపతి క్షోణీశలాధీశ్వరుం
డౌరా! వీరవిరోధిఖండనచణుండై నిచ్చ సారంగనల్
బాకుల్ దీరుచు నంతరిక్షసరణిన్ బ్రాంచన్న వీరాధిపా
దారాలింగన సంగమ ప్రక్షిత సౌఖ్యాయత్త చిత్తాబ్జుఁడై.

సీ. తనప్రాపుఁ గోరివచ్చిన సుకవిజనముఁ దానొక్కొ–ను లేమితనముఁబాపు ప్రాప్తపాకుపు
తనకల్మిఁ గండగేరిన దీనజనరాజి మగినిబ్బరపు నొప్పిమాన్పు దజ్జ
దనదయాదృష్టిఁ దాసినవారి నెవ్వగిలీవ గనుఁదుప్రిందువాఁడిసురియ
దనపేరిమ ననుసరించిన బుధావళిపేదరికపు టేనుఁగవచ్చు మెకము చేము
భళిర! యిటువంటిమేటి యీజలనిధాన వలయితాఖండధారుణీస్థలినృపాల
తిలకములలోన వాసిన్యవకలఁడె యనఁగఁ, బ్రబలె శ్రీదాట్లవెంకటపతివిభుండు.

మ. హరిశౌర్యుండగు దాట్లవేంకటపతి క్ష్మాభృద్ధీశ బాహాసి శ
క్తిరణక్షోణి భయంకరాకృతి రిపుశ్రీవాంతరాసృగ్ఝరీ
తరసాస్వాదనవృత్తిమత్తిలి మహోద్యన్మూర్ఛిత భేతాళని
ష్ఠురహస్తాంచలతాళసంగతి నటి...
మకమదువి...

తను శ్రీచినవేంకటకృష్ణనాగమ విభుఁ డన్యదిష్ట వృత్తిన్ [illegible]
ధనదాన్వయ మున భూపాలురు నుల వితర్కవృత్తిఁ గను కన్యకన్. [illegible]

క. చినవేంకటకృష్ణనృపా, వనజాక్షీ గమ [illegible]
ఘనశౌర్య గౌరవావక, జనసేవిత [illegible]

ఉ. వేంకటకృష్ణభూవరుని విశ్రుతకీర్తికి సాటిఁబోల [illegible]
కృ[illegible] పరాహితులు [illegible]
నంకిలి [illegible] వాకలన [illegible]
[illegible] సమగ్ర [illegible] పయ [illegible]

చ. గణపతియే శుభాకృతిఁ బురందరుఁ డే చిరభూమిఁ గన్నఁడే
వితరణశాలి దాల్చిన చినవేంకటకృష్ణనృపాలు [illegible]
గణపతి యే శుభాకృతి పురందరుఁడే చిరభూమి కన్నఁడే
వితరణశాలి యాయుఁ బృథివీపతి నేయు సుధీసమాజముల్. ॥

మ. బలజారాతిమతిన్ నృప [illegible] లయుగ్మాలంబు [illegible]
జలలో [illegible] ద్భుణ [illegible] జ [illegible] భారి [illegible]
కులపాలుం గాంచెఁ గల్పభూరుహము లోకుల్ మెచ్చ శ్రీగొట్ట న
ను [illegible] లుఁడౌ వేంకటకృష్ణదాత్రుపతికిఁ జేతోభీతిఁ బాటిల్లఁగన్. ॥

మ. వెలసెన్ వేంకటకృష్ణభూపతి భుజావిర్భూత శౌర్యోద్యమ
జ్వలనార్చిం బ్రభవించు వైరిపురభస్మం బూని యాస్త్రీయరి
రత్నలసత్కీర్తికి సాటిరా బెనఁగుఁ దారాధ ర్త్రృకుంబులం
గలదుర్వారకళంకకాళిమ దాలంగ నవ్వెన్నెఁ గావింపునన్. ॥

ఉ. శ్రీకరపూసపాటికుల సింధుసుధానిధి రామచంద్ర ధా
త్రీకమనాత్మజాత యువతీమణి సద్గుణరాశి నుత్తమ
శ్లోక వరించె భద్రమున శోభివచఃకిలనాని రస్తద
రీక్షకరమాలి దాల్చిన వేంకటకృష్ణ నృపాలుఁ డర్థిలిన్. ॥

చినవేంకటకృష్ణక్షితి, జనపతిభద్రాంబయందు సౌందర్యరమా
వనజాంబకు వెంకటపతి, మనుజేంద్రుం గనియె సుజనమాన్యున్ ధన్యున్. ॥

తమ్ములిరువురుఁ దను సంతతమ్ము నుచిత, భక్తి సహితమ్ము గాఁగొల్వఁ బరమభోగ
భాగ్యముల మించి సజ్జనప్రణుతిఁ గాంచి, పుడమిఁ బాలుపాందె నప్పలభూవిభుండు. ॥

మ. విభవేంద్రున్ సరిభావించి రప్పలమహాలక్ష్మీజాని కల్యాణదిరా
నిభ బంగారమకీర్తి రాత్రుజులు సన్మతిప్రప్రితిసాళ కీ
ర్తిభరుల్ వెంకటకృష్ణ వెంకటనరాధీశుల్ సుధాంభోధిఁ గా
స్తుభ చింతామణులట్టులున్ సహజతేజోదానధారేయులై.

క. వెంకటకృష్ణక్షితిప మ్ఘ, గాంచుఁడు విలసిల్లె గుణలశోభన సుందరా
వేంక కళానిధి త్రివిభ, యంకిత సంచారకళలయందగ్రిజుడై.

సీ. భూవిక్రమునకు మాభూతికీర్తులతీవి సంచాస్య గోరాజ పతినిఁదాల్చి
నీతిగాంభీర్య సూనృత ధైర్యములకల్మి కాలకంఠధర ధర్మశీలఁగాంచు
బటుతనూ బలకళాప్రజ్ఞా కృతులఁబట్టి మరుకీర్తిరాత్రి భూగిరిమఠారకము
వచనగభీరతా రుచిదయామహిమ లమృతాబ్ధిగురుధామసమతఁ బూను
నావ యిలఁపసవలసి దిగంగనారు, తాంగుకీర్తిభూతి తురగకుతాగ్రిటిత
రాజితాహిత భూపాళ్జరాగ పాంసు, పాళి వెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి.

చ. అలఘుతరాంబ కానలశిఖాభివాతిన్ సముదాత్తనుద్విష
జ్జ్వలదవలేప జృంభణము వాపిసమంచితగోత్రి ధర్మిక
శలక్ష్మితన్నై యహీనగుణసంపద రాజవతంసుఁడోయన్
వెలసెఁబో గడ్డ దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ నృపాలుఁ డిర్వగన్

సీ. పెనురాయిపెలుచ మూపునఁ బోరుకొని కృంగబడి యప్పుడుసుతుంగు బసుగఁ దౌగ
కలితమదాసన్న గంధాప్తిఁ దమయొడల్ దారైపగని పుహూర్త తులగోరగి
పాకవిస్ఫురణ చొప్పడియున్న చోఁ గదలనికర్ణోరాత్రుల చనువుగోని
వినినగానకకన్న పినకకోరల విసబెడలఁజిమ్మ్రు వాని నీసడించి
పరిమద మిగాగాత్త రత్నగర్భాపురంధ్రి, మానితైశ్వర్యనిధి సప్రియత్తసరస
హృదయ మృదుభాషణాస్పద వచనకలన, దాట్ల వెంకటకృష్ణభూ ధవుండెసెఁ.

ఉ. లాలిత దాట్లసత్కుల కళానిధి వెంకటకృష్ణ భూవరో
ద్వేల యశస్సుమగ్రరుచి విశ్రుతభూతి నిరూఢపోర్చల
శ్రీలసమాన పేంధలానరింప మెఱుంగులు గాంగభంగ రిం
ఛోళికి నంశుమాలికిఁ దిశాలికి గాలికిఁ దమ్మిచూలికిన్.

సీ. ఏమేటిసంపత్తి ధీమదార్యారామ సంతానమునకు వసంతసమయ
మే ధీరుభుజయష్టి సాధుకీరకలాపమునకు మంజులఫలస్ఫురిత శాఖ

యే ధన్యుఁ డానమహీశ దీనార్థి హృత్ప్రియదార్థికిఁ గళానిధానబింబ
మే పుణ్యచారిత్రి మెంతే కవీంద్రాదరములకు మధురమరందలహరి
నతఁడు తెలుపొందు నగధీరుఁ డరివిదారుఁ, డభినవాకారుఁ డనవరతాన్నదాన
నూతుఁ డధ్యాత్మవిద్యా విచారరతి, కాలి వెంకటకృష్ణ భూపాలమౌళి.

ఉ. విమలయశుండు దాట్లకులవెంకటకృష్ణుని శౌర్యవహ్నికిన్
సమధికపాణిఖడ్గకులిశంబులకున్ స్మృత వైరిలోకరా
జ్యములతిమాత్రి నిస్తులతి రాజ్యములయ్యె దురాగ్రహోన్నమ
త్క్రమతి నృపాలగోత్రములు గోత్రములయ్యె జనుల్ నుతింపఁగాన్.

సీ. అతనుశాత్రవగర్వహరణాధిక్షమాధి నలరారుట మహేశుఁ డగుట యరుదె
యసమానవనవిధాన సమృద్ధి నలరుట రాజరాజఖ్యాతిఁ బ్రబలుట యరుదె
యకూర సరసకళాసక్తి నెసఁగుట పురుషోత్తమఖ్యాతి నొరయుట యరుదె
పరచక్రవర్తనప్రాప్తి దీపించుట భాస్వత్సమాఖ్యచేఁ బరగుట యరుదె
యనుమఁ గని బుధులెన్నఁ జెన్నలరు దివ్య, భూకచరుచాగ్రధుపిత క్షితికరాజ
కీర్తిముక్తాఫలంబు రక్షితకవీప, కాలివెంకటకృష్ణభూపాలమౌళి.

ఉ. విరహితశక్తి శాత్రవుఁడు వెంకటకృష్ణుని కాజినోడి భూ
ధరములకేఁగియు న్భయముఁ దాల్చుచు దారల కంధరామునో
హరితఁ గటీతటీగరిమ నారసితుల్ చామలన్ దమెంచి త
ద్వరజయశంఖచక్రకరవాలశరాసన శంకితాత్ములై.

చ. విలసితమూర్తి దాట్లకుల వెంకటకృష్ణవిభుండు మిత్త్రమా
త్రకులసిరుల్ ఘటించి కృపతో జలముగ్ప్రియ లెల్ల స్థిరా
తలఁపుల వంపకేశిని తజ్ఞలు సారెకు వేము నోళ్ళఁదా
రిలఁగొని యాడఁగా విని కవీశ్వరులై కవీశ్వరుల్ భళీ.

గీ. స్థిరతరసుకీర్తి కాలి కల్గిరాజవంశ, వరుఁడు వెంకటరామభూవరుని సాధ్వి
సుగుణసీతమకు జనించె సుందరాంబ, వార్ధిఁ బొడమిన మందారవల్లి పోలె.

ఉ. శ్రీమద్వెంకటకృష్ణభూపతి వరించెన్ వేడ్క నాసుందరాం
బామ త్తద్వీపరాజయాన రఘురామక్షాత్రవిభుం డుర్వీజా
రామారత్నము భంగి శంకరుఁడు శర్వాణింబలెం దాతవా
ణీమానేశునకీల లోకమభినందింపన్ సిరుల్ హెచ్చఁగాన్.

గీ. పతివిహితకార్యకరణి శోభనగుణావ,లంబ విలసిల్లె శ్రీసుందరాంబ భళిర
పుట్టినింటికిఁ గండమూల్ మెట్టినింటి, కవనిఁ జెలితనమునకుఁ గౌరి నపహసించి.

సీ. సజ్జనస్థితియోగ్య సౌభాగ్యలక్ష్మీధురంధరతాస్థితి గతియుకాదె
మహనీయతరసుధామధురవాక్య విశేషరచనావిభూతి భారతియుకాదె
యాత్మనాయకసపర్యాభక్తి భావనోచితమనోగతి నరుంధతియుకాదె
హితబంధుజనమనస్స్పృహణీయశాశ్వత సంపదున్నతిరమా సతియుకాదె
యనుచుఁ గొనియాడ నెనఁగె రాజాధిరాజ, గాట్ల వెంకటకృష్ణ భూధవుని సాధ్వి
బుధజనసురవల్లి సుభూరిమతల్లి, సుకవిరగుణావలంబ శ్రీసుందరాంబ.

గీ. సుందరాంబయందు సుతను లక్ష్మీనగ సాంబసుతుని నప్పలాఖ్యమతియు
సీతమావధూటి జెంది వెంకటకృష్ణ రాజపుంగవుండు దేజరిల్లు

ఉ. ఆనయశాలి లక్ష్మణుఁడు నగ్రజరత్నుఁడు బంధులోక స
న్మాన్యఘనుండు భోగనరసింహుఁడు ధన్యుఁడు నాగరూప లీ
లానఘ కీర్తి [illegible] వెంకటరాజమేదినీ
జాని కవీశ్వరుల్ [illegible] నాకుఁగన నమ్మహనీయుఁ గృష్ణునిన్.

సీ. తనతనూసుకుమారత మనోజ రాజరాజకుమార రాజరాజసము దెల్పఁ
దనమహౌదార్యరత శతాంగ హరికిశోర మయూరగమన గౌరవముజూపఁ
దననిరంతరగాత్రత ఘనాఘనసుమాయుపవనవనీకామధుగ్ఘనత నింపఁ
దనసముజ్జ్వలసమాఖ్య వనారవిందచందన శరత్కుందరుచి దాల్పఁ
దనమనోవార్ధి గాంభీర్యధైర్యపటిమ, లమృతకూలంకషాధిప శమనదమన
శైలలీలాపరిస్ఫూర్తి నోలిసెరపఁ, దనరె వెంకటరాట్కృష్ణమందాను విభుఁడు.

సీ. తనువెల్ల విషపుంజమని పయోనిధి రోసి తృణమండయని వెల్లుఁ దోలఁగఁ సడఁచి
గతిలేనివాఁడని క్షితిధరాగ్రణిఁ బలిక్రుడిజిక్కనని సంతసాబగు దెగడి
పాపజాతియటంచు ఫణిరాజు నిరసించి ముసలియటంచు హాలాంకుఁ గసరి వైచి
బహుభాషిణియటంచు భారతి నెగ్గాడి గుహ కేగునని హరిణోదమనెంచి
యఖిలబుధలోకనుతిపాత్రమై యఖండ,పద్మగర్భాండభాండ సంభరిత విమల
తరసుధారాశినాఁబొల్చుఁ జిరసుకీర్తి, గలసుకృతి వెంకటకృష్ణమంతలవిభుండు.

ఉ. భూనుతకీర్తి కాకరలపూడి కులాంబుధిచంద్రుఁ డార్య ర
క్షానిపుణుండు హీనగుణసాగరుఁ డచ్యుతరాము నందనన్

జానికమున్ దయావినయశాలిని వెంకటరాజమౌని
జానిపరిగ్రహించె సిరి శౌరివిధంబున నార్యులెన్నఁగాన్. ౹

గీ. అప్పల క్షితీశ్వరాచ్యుతరామరా, జులనుఁ గాంచె సకల సుజననుతుల
విభవకీర్తి శాలి వెంకటరాట్కులా-మం, గానువిభుఁడు తనదు దారవలన. ౹౫౬

సీ. సాంద్రధ్యానవద్యసురేంద్ర సాంద్రీభవద్వైభవాకరము శ్రీనగరవరము
సకలవేదపురాణశాస్త్రప్రవీణవిద్వజ్జనోత్కరము శ్రీనగరవరము
సమరభాహాటోప శాత్రవభూపచేతస్తాపకరము శ్రీనగరవరము
ఫలపుష్పపల్లవ పాదపశోభితోద్యానబంధురము శ్రీనగరవరము
నిరుపమాగార గోపురావరణ హర్మ్య, చిత్రతామూల్య కళ్యాణ నిఖిలరత్న
కాంతిసంతాన పరివృతాశాంతరము స, దాసుజన మనోహరము శ్రీనగరవరము. ౹౫౭

మ. తనకాధగర్త్రవరాఖ్యపట్టణరమాతత్వం సాక్షాత్కరిం
చి నిజార్చ్య పరతంత్రయై మొలఁగె నాఁజెన్నొందు శ్రీసుందరాం
బ నవీనానుపమానభోగములఁ దేర్పం దా జపంబు వి
సెనయున్ శాశ్వతభూతి వెంకటమహాకృష్ణప్రభుం డచ్చటన్. ౹౫౮

చ. అనువొందన్ రతిసుందరీ నయన పద్మాత్రయోద సంపాదినా
ఘనలీలాన్వితుఁడై మహోగ్రరిపుజాతస్ఫూర్తియై లోకవ
ర్ధనకారి ప్రతిభాధురీణ సుమనోధర్మాత్ముఁడై బాంధవా
వ్యనుతిన్ వెంకటకృష్ణభూపతి మహీరాజన్య కందర్పుఁడై. ౹౫౯

ఒకగోత్రనగ్ర [illegible] నేరుపుఁగన్న తని పౌరుషమదెంత
యొకనాసనెట్టకేలకు ద్రోసి చేసి రంజిలు చుండునతని దాక్షిణ్యమెంత
యొకప క్రిగళు నాజి నోముచు బల్మి వహించి దీపించునతని గర్వాటోపమెంత
యొకపరి [illegible]
[illegible] ౹౬౦

బహుళారిపుసక్తి గళ [illegible] బహువిత్త్వ, నెసఁగు శ్రీదాత్ర వెంకటకృష్ణవిభుఁడు,
పటుదాతృత్వ గభీరతా వినయ సంపత్ప్రక్రియ శ్రీలనొ
క్కటఁ మందారసరస్వదాంగిరస పాకద్వేషి పాదాబ్జినీ
విటులీడౌదురుగాక యన్యులెనయే వెయ్యేల శ్రీధాత్రి వెం
కటకృష్ణక్షితిపాలమౌళి కరిలోకగ్రావదంభోళికిన్. ౹౬౧

సీ. తనయుఁగాఁ గాంచిన భామకు నెదఁగోర్కె దేవాయుఁ డానన శ్రీవహించెఁ
దనమంత్రి మహిమాప్తజనుల సన్మానంబు వెలికమ్మిలు కట్టెవిభవమునెఱెఁ
దనపరాక్రమ మెల్ల దానవాహుద్రిగాలిగాఁ బలుకరి గజగౌరవమున మొలచెఁ
దనపట్టమహిషిగా దశదిశల్ గట్టుసగరాజిత మహామాధ్రిలకు వాక్ప్రతిచెన్నెఁ
బావనమునఁ బాఱఁదరమిక్కిర్మ్యాగరబము నిదవలఁదిక్కామనుకట్టుగ జైవరఁజిమ్ము
మెనసు శ్రీదాట్లవెంకటకృష్ణభూప, మణిశిఖామణిసతీప్రాభృతమానవతికి.
మా. సుకీర్తియశస్కు నాగగాంభీర్యకళ్యాణ తేజోనిధిన్ దాతాత టి
విశాప్రశస్తికక్షీర గంభీర సంపత్ప్రభర్తల సర్వంబుఁ జేఁ
దాఁ శ్రీమంతుల కెల్లమేటియనఁగా రాజిల్లు సౌందర్యా
శ్రీ వేంకటకృష్ణభూరమణుఁ డాచంద్రార్కమిచ్చుఁగాత మిమ్మున్.

— షష్ఠ్యంతములు —

క. ఏతాదృగ్గుణమణికిని, రాతిక్షమాపతికి బంధురాజితసుఖసుకో
జాతాంభోమణి కపటమున, జాలమహాబలినృపాల గాంభీర్యకికిన్.
క. లలనాస్తన్యసురసకు సంగర, గెలనానాహితవపిప్రకళ నాతిదవ
జ్వలనానుపస్తుల నాగశ్రీకా, కలనామ్యగపవనునకు జగత్ప్రభునకున్.
క. అజభామామాహిమఘనమూర్తి, భుజభామామణికి సుకీర్తిసూక్తి నకు నూ
తిజనామృతశుభమతికి ర, విజనాకరుచిమవిభక్తి విభవోన్నతికిన్.
క. కరుణాపూరంబుకాధి, భరణకటాక్షవీక్షణ భాసితవదనా
గ్రీనసోదరచిహ్నాశ్యము, ధురతాపవిమాసిత వాగ్వైభవరమణునకున్.
క. శ్రీనాథపాలపముగ కృతి, శ్రీమతికి మనోజ్ఞరూపజిత గణపతికిన్
శ్రీవేంకటకృష్ణ క్షేత్రమంటలపతికి ఘృష్ట సద్గతికిన్

వ అభ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగా నాయొనర్పంబూనిన విజయనందనవిలాసంబను మహాప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభం బెట్టిదనిన.

——(౦)——

— కథాప్రారంభము —

చ. స్థిరతఁ దగ నేలు ధర్మనిరతిన్ జనమేజయ భూతలేంద్రుఁడ
హస్తిపురి రాజధానిగను గౌరవవంశసుధాకరుండనం
బరగియుతుల్ దలంక ఘనమార్గ పరిభ్రమణైకవృత్తి మే
దుగ సుమంగళ కదంబ పరితోషణకారికళా కలాపుఁడై

చ. అతఁడరి భీమవిక్రమ సమగ్రిత జీవనరాశి వేష్టిత
క్షితి భరణప్రవీణుఁడయి చెల్వువహింపఁగ నట్లు గొల్వునం
దతులితపో మహత్వనిధి యగ్ర్యమతేజుఁడు శాంతవర్తనా
న్వితుఁడగు పైలనామక మునిప్రవరుండొక నాఁడువచ్చినన్.

క. భూరితర భారతకథా, పారంగతు సుగుణసాంద్రుఁ బైలమునీంద్రుం
జేరి జనమేజయుఁడు నయ, మారఁగఁ బ్రణమిల్లి భక్తి నాతనికనియెన్.

మ. అనఘా నీ సకలశ్రుతిస్మృతి, పురార్ధంబుల సక్రమ
వ్యాఖ్యానించాదుల భూరిసంభ్రమ రసాక్రాంతాత్ములంజేసి యు
య్యాన నస్మత్ప్రపితామహజన్మసంచితము పుణ్యానిట్టిదో మీరలిం
పువనిచ్చోటికి నేగుదెంచితిరి సంపూర్ణానురాగంబునన్

క మీరాక సకల శోభన, కారణము స్వార్థసిద్ధిఁ గాంచితిని విప
ద్వారంబై పదొరితిని వి, స్ఫార శ్రీసుగుణసాంద్ర పైలమునీంద్రా.

క ఘనుఁడగు వైశంపాయన, మునివరునన శేషధర్మములు వింటిని నా
వినని యది గలదొకటి దా, నిననాకెఱిఁగింపవలయు నేరుపు మెఱయన్.

ఉ. పుణ్యకథాప్రసంగము లపూర్వములైనవి తెల్పువాక్యనై
పుణ్యము నీక గల్గునని బుద్ధినెఱుంగుదు విష్టపత్రయీ
గణ్యుఁడు సీరి పుత్రి బలఘస్మ్రగ్మహాతుగ్రన కుగ్రశాత్రవా
రణ్యదవాయితాకృతికి రాణిగఁ జేయు చరిత్ర చెప్పవా.

వ. అనిన జనవల్లభున కత్యంత మాధురీధురీణవచనంబుల నమ్మునివల్లభుం డిట్లనియె.

క. విను సావధానమతివై, ఘనవాహనపట్టిపట్టి కళ్యాణకథన్
విన నద్భుత శ్రవణంబులక, త్యనుపమితాక్షీణ సంభ్రమాపాదియగున్.

ఉ. వెన్ను నియాజ్ఞ ద్వారవతి విశ్రుతనవ్యకవాటగోపురా
భ్యున్నతసాలసౌధముల భూరిమనోహర నూత్నరత్నదీప్తి

స్నలువొందనాకపురి నీనికిఁ బ్రతియౌనగ బుద్ధిసం
పన్నత విశ్వకర్మ యనసూనచమత్కృతిఁ జేసెఁ జేఁబ్రొనన్.

సీ. పారిజాతనోపుర బలభి ప్రత్యూహతుల్ కారుమొగులచాయఁ గడకుఁ దోఁపియు
మందిరములవిలాస మణిబృందసిద్ధితుల్ జగలుమానికము దేజమ్ముఁ గ్రమ్మ
గుహ్యాగారహర్మ్యాత సుమకాంతి సంతతి ప్రాక్సుబాహాదాలు పొలుపు దెగడు
సౌధపీఠకలాప సమధికరోచులు పండువెన్నెలనిగ్గుఁ బారఁజిమ్మ
సౌధశిఖరాగ్రవిరచిత, వర్ణకలశతటని క్లిలితవిమలముక్తాకదంబ
రుచిర మెఘూంతతారకా, నిచయ మన్నగరి విభవ మెన్నఁదరమె వాగ్వరునకైన.

చ. పురహరి నీలసౌధములు ఘొల్లునదంబరాగ శైలదైణవ్య
స్వగచరణాబ్జనూపురరవ స్తనితభ్రుకుటింద్రచాపకా
యమచితటిత్ప్రచాగ్ర నవహారఘనోపల మండలీ నిరం
తరగతి ఘర్మబిందుజల ధారలచే స్తనయిత్నులో యనన్.

ఉ. తేటగు నిల్వుటద్దముల తేజమునందగు సాలభంజికల్
చాటిలు విద్రపుంగరుడ పచ్చల కంబము లాయతోజ్జ్వల
స్ఫాటికవేదికల్ చలువ చప్పరముల్ మణిమంటపంబు లె
చ్చోటను జూచినన్ నగరిసొంపు గణింప విధాత యోపునే

క. పురసౌధ కవాటతట, స్ఫురదురుమణిబింబ దంభమున నానాది
గ్వరనికరము దౌవారిక, గరిమన్వెలసిల్లు దేవగణము నుతింపన్.

ఉ. భుక్తికిముక్తికిన్నెలవు పోల్పగ నిందుజనింతమంచు నా
సక్తిసుధాంధసు ల్సకలజంతుమిషంబున దోఁపఁ జూచి సు
వ్యక్తినఖోజగన్నిలయు లన్నగరీపరిఘాంతరాళ వా
ర్వ్యక్తిఁ జరింపుచుందురి హృదయోదిత సంభ్రమజృంభమాణులై.

శా. ప్రోరామముల్ప్రతి గోపురాగ్రముల నేపారిస్తున్ నిలింపుల్నితాం
తారామస్ఫుట సూనగుచ్ఛమకరందాసారశైవాలినీ
తీరాంభస్సరసీవిహారముల నెంతే నిర్గతశ్రాంతి నా
యారన్నెల్చి సుఖింపుచుం డ్రనుదినం బుత్సాహయుక్తాత్ములై.

చ. జిలుగుపసిండి పాత్రపనిఁ జెన్నగు మేడలఁ జంద్రకాంత మం
డలరుచి మద్గవాక్షముల డగ్గరిసారెకుఁ దొంగిజూచు క

నలకూబలక్షితిన్ గోడె మకరదాపగ దమ్ములఁ గానిచోఁ దరం
గ్రీవిమేలతాల్పునయశంబు మిళిందభృంగిచ్ఛలంబునన్.
నగరిపువైభవోన్నతిఁ గనంగను నప్పటభోగసంబునన్
మృగనయన ల్లసంగి విపరీత పరీతము లిప్రవిష్టహా
ఘ్యాగణిత కాంచనస్థగిత హార్మ్యతలాంతిక సూర్యకాంతుల
న్నెగ్గిరి వరింపుచుండుదు గనూసు ధాంకుశిలాలయంబులన్.

ఉ. ఉన్నతసౌధ హీరకుడలుజ్వలసాల విసీలకాంతులు
ద్వ్యుల్లసమాజ్జరాగి నృణాలచరవీధిఁ దగన్సుధాంధను
ల్పన్నతదేవ సింధుజలజాతహితప్రభ నా సుసన్వతు
ల్పన్నగ నిండుఁగూడెనని బల్మరుఁ గప్పఁ గిడఁ జాతు రాద్వతిన్.

చ. పురిఁబుషితాహిభుక్ప్రికరముల్మణి కాంచనసౌధగోపురో
పరి వెలయున్నిజాశ్వగర బద్ధభుజంగము జాలిభీతిలోఁ
గెరలునటంచు భానుఁడిరకోవలఁ బోవఁగ నాటనుండియు
న్గరిపరిసిద్ధిగాంచె నయనద్వయసౌఖ్యజముల్ గణింపఁగన్.

క బలభేది వీటిసతులకు, గలిగినజవ్వనము సోయగము దివిపురి
క లలనల నమర్త్యశరధ్వతి. యలరెఁ దనుఁ జనులు చమత్కృతిశాలితన్.
సోముని కళలో మెలుఁగిమ, కాముని యలరంప గములో కాంచకశోభా
క శ్రీ మెఱయు సిరిమలోయనఁ, గామిను లన్నగరి చెంపు గాంతురు చెలువన్
నానావిధ ఫలపల్లవ సూనలతాపుష్పహారశోభితనికటో
ద ద్యానవిరాజముల నిజాధీనులతో మెలఁగుచుండు పురీందునిభాస్యల్
వరగన్నాట్లుమొగంబులన్ విధిత రియాపారాయణాసక్తిఁ బ్ర
న్స్వరయుంగాయది యంతసేప విపురవాదివ్యన్మహీలోకని
గ్రహలేకానన పంకజాభ్యసిత శశ్వద్వేద వేదాంగత
: త్వరహస్యార్థ సమగ్రలై సిరుల దేవంబోల్దు రల్లప్పురిన్.

మ. అరినిర్భేదనశక్తి సత్ప్రధచరత్వారూఢి లోకైక సు
స్థిర సోమాబ్జసమాఖ్య భూరిసుమనశ్శ్రీ మనోమోద కృ
ద్వర సంపూర్ణకళాప్తత న్గవలయాత్స్వాహాపరిధానంబు నం
బురరాజంబున రాజమండలము పొల్పుంగాంచు నత్యున్నతిన్.

మ. నవసంఖ్యాకములౌ నిధానములతో నల్లొప్పొంది తొమ్మిదై
తువిధన్ మాన్పఁగ జేయుటందు దర్పితసాధ్వి నన్నగంధాని పె
క్కై-వ్రుసంఖ్యల్ గలిగి తెచ్చుకొన్నరు తా రక్షించి యి నారీచరిత్ర
భువి శ్రీమంతులఁ జేయు సంకురనిదానైన్ద్రిష్టి - గిరంటుల్ పృథున్
చ. పితృపతికాకల-మన్న పుణ్యకీర్తి నాకల-స్పృహంబు రేవతీ
పతిపతికాకల-సాగరి పదన్ బరికించఁగ నిట్టివార లే
గతిక్రృపి జేసిశివాంబుపగ్గిడఁగా వగ నేస్తుకటందు లెన్సగ
స్థిరపదజాల్ హసింపను గుర్తిగ్రవి నిర్భలశైఘ్ర నొర్నకున్
సీ. దివిఁబాసి గర్వరాజి భువిఁ జెంగె నిడెనా విపణీపీఠుల రత్నపతతు లమర
నురుని త్రివలగంధ గరిమిడిన ట్చు నాయకుల కోటుల గాఢ్ప నొసలనె లమరు
తిటిముతప్పి-రము సచేతనకీర్తనో చనా నవయుత పద్మమహాసనంబుఁ వసరు
బలనైరి పెకుక-రూపులుగా స్ప ఫాల్చు నాకమహిమ రాజహర్గంగ లోత్ప
భువనభయ నాశన యూంగనగురంచినవృ్తు, రాత్రి విలసిల్లెనామహో దాత్రిబాహు
శౌర్యశ్రీరేయు సద్భట సంఘసొగసు, రమణ పెంపొందు నమ్మహారాజధాని.
గీ. హరిపలక్నలు మానకటాక్షసరటు, లక్రిగచలు కాన్పురక భూరిశాశ్విరామ
లును ఘటస్తనులకుటఁ జేకొర-నగఁ దక్కు, గంబు వెలయాంకు నిసౌభాగ్యరాసుల
సీ. పసపుఱ్ఱి- నీరంజ నోసగదే చెలి పెలయాక నాద డ సీకొలన్కు
ననబోఁడి వలువ గప్పినవి పూబంతులా యానతిపిరియును చేరటవలదు
రొలనాగ యాతెమ్ము నేనాసఁ గావులానెద మున్నయొకదు కొన్నదిసగసు ఁజే
చలిపలు విరగుల చేనమ్మదూచెదు కల్వలంతాన లేనికాంక్ష తేల
పెలది కాంచనమాలిక వలెనటన్న, బుఱ్ఱుషర్న-ఖునకుఁ దక్కి- నోడలకమ్మ
ననిమిటులతోడ నరోత్తములాడికొనుచు, ననుదినముపుష్పలమ్మురపలచట
సీ. కరపాని పుష్కర సరివంబువ్రులు గోత్రిలువన్న చోనున్న తుతెన్న నేల
యుత్తిదీర్ఘదంత సంహతిఁ గొంపులు బెగల్పనబల్క్రకల్కిఁ బేరొ-నఁగ నేల
జలధుల రొంపిగాగలఁ పఁజాలునటన్న రోషవిస్ఫురణవాకు ద్విన్న నేల
పుడమిబా తాళంబు బుర్రింగడొరక- ననంగభూరిమదోద్వృత్తిఁ బోగడ నేల
యమదు జనులాడ నైరావతాద్యశేష, హరిదిభంబులఁ దపసా టిపారయనీళ
నగరివీథుల ఘంటికానాద మెసఁగ, సంచరించుమహోద్దామ సామజములు.

గీ. ఇతఁడు నవప్రాయ [illegible] బడఁబోక [illegible], [illegible] పవనుని కంటెఁ [illegible]
జవమున [illegible], [illegible] వృగాఁడు.
క. అనఘ [illegible], [illegible] సుగోష [illegible]
[illegible], [illegible]
సీ. [illegible] లేమ [illegible]
[illegible] యుక్త [illegible]
బహు [illegible] మ్మనుల [illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible], [illegible]
క. [illegible], [illegible]
[illegible], [illegible] మున్.
క. [illegible] నమున్
[illegible], [illegible] గాన్.
క. [illegible]
[illegible], [illegible] మున్.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible], [illegible]
[illegible] మదమున, [illegible] న్.
అంత.
అసమానోన్నత [illegible]
వ్యసుర [illegible]
[illegible]
[illegible] భూపన్.
[illegible] మనో [illegible]
[illegible] యీ పురవరతనమర [illegible]

నుల్లసద్భూరి సుమపల్లవతాజాతి కేపట్టణోత్తంస మూపవనమయ్యె
ననవద్యహృద్య విద్యానటీమణికే నగరశృంగారరత్నంబు ఖనియయ్యె
సర్వభువనభయానక స్థానచటుల, దోర్దండగారవగాహ విక్రమద్యోతమాన
వైరిగిరికోటికేపేఁడు వజ్రమయ్యె, ననగనప్పురి జెలఁగు లోకాభిపనుతి.

మ. అమితశ్రీ నిరతానమజ్జలధిమధ్యాఖర్వసర్వంసహా
పృథివీనాథశకులాను బింబనికురుంబద్యోతమానాంబరా
గమణీచిత్రితనూత్నసౌధ కటకాకల్పాభిరామంబు దా
రమసీమానిధి ధర్మజుం డలపురిన్ రంజిల్లు నభ్యత్తుఁడై.

వ. ఇట్లఖిలజనమనోహరుండును విద్యావిక్రమ వివేక వినయ విలసన సంపద్ద్యోతమాన మానసుండునగు నప్పాండవాగ్రజుం డఖండ బలతేజోభిరాములగు భీమపార్థాదిసహోదరులం గూడికొని సుఖంబనుభవింపుచున్నయెడ నొకనాఁ డద్భుతం డనర్ఘ్యమణిమంటప స్ఫుతనిజాంతఃపురంబునం గనకాసనంబుననున్న సమయంబున డాయవచ్చి యానందకందళిత హృదయారవిందయై నిజసుందరీరత్నంబగు సుభద్ర భద్రోచిత సవినయ యుక్తభాషణంబుల నిట్లనియె

గీ. మనుజలోకనాథ మానితకరుణాస, నాథ యిందప్రపుత్ర నళినమిత్ర
తేజ దీనకల్పభూజ నాకొక్కతలంపుఁగలదు చిత్తగింపవలయు.

మ. తలిరంబుల్ మణిభూషణప్రభృతి సత్కారంబులం బంప న
ర్తిలి నేఁడుం బోగుదెంచి భవదంఘ్రిద్వంద్వసేవారతి
న్తైలువొందం బహువాసరంబులరిగెన్ నే నగపిత్రాదిబం
ధులసేమంబు లెఱింగి వేగఁజనుదెంతున్ మీరలంపంగనున్.

చ. జలధితుషారభూమి ధరజాతల పైఁగల సోయగంపుఁడాల్
బెడఁగుఁ దృణీకరించి హలభృత్కులకామిని గర్భశుక్తికిం
బొడమెచొకాటపున్ గొమిరముత్తియమున్ శుభవార్త విఁటిన
ప్పుడు మదిలోన సంతసముపొంగ శశింగనువార్ధిచాడ్పునన్.

గీ. అనిన హరికుమారుఁడనియె సుభద్రిక, నీవు పుట్టింటికేగి సకల
జనులువినఁగ నతుగు సౌభద్రునకు నీడు, పట్టినొసఁగుమనుచు బలునిగూర్చి.

చ. అని పురుహూతసూతి సతి నాత్మజునొక్కఁ బసిండితేరిపై
నునిచి నిజాప్తభృత్యజనయుక్తముగాఁ జనుపన్ లతాంగిలో

చనకు తుకంబొనట్లు గిరిసానుదరీకటక ప్రదేశ నూ
తనవనమండలాంతర పథంబునదా జనియె న్మహోన్నతిన్.

మ. ధనశాతోదరి గాంచె పొల్చసముదంచద్వప్రశోభోరుభం
గనితాంతోదక శీకరా మలినముక్తారంగవల్లీ శుభా
యనవాంనామణి మంటపాయతన హర్మ్యద్వారకన్ శాశ్వ
న్నవమాన్యాంబురుహార్చనాపరజనాపద్వారకన్ ద్వారకన్.

చ. జగతిఁ బ్రభవోన్నతిరయంబు మెయిన్ జనుదెంచునా సుభ
ద్రిగణసముద్రి జూచి దవుదవ్వులఁ జారులు వేగవచ్చి భ
వ్యగుణదయావివేక నయవర్తనులన్ బలరామకృష్ణులన్
దగఁ బొడఁగాంచి పల్కిరి సుధామధురోక్తులఁ గేలుమోడ్చుచున్.

మ. మిము జూడన్ బతిపంపలోఁ దొలకుకార్తిన్ బుత్త్రుఁగూడి భ
గ్నమయస్యందన మెక్కి యాప్తపరివార శ్రేణితో డోసనం
భ్రమునై కేవలనేగుదేరఁగ సుభద్రాదేవి వచ్చెన్ దటి
ద్విలసన్నీయాకృతి బెంపుసొంపెసఁగ సాక్షాల్లక్ష్మి చందంబునన్.

క. నావినిపరిమోదరసకల, నావినివేశిత మనంబునం దగువారిన్
రావించి పనిచి రబ్బల, దేవాద్యుతులామె డోడితేర రయమునన్.

మ. పనుపన్వారరు దెంచి సప్రణయ వాక్ప్రౌఢిన్ బ్రియంబొప్పఁగా
డ్కొని చేతేరఁగ నాత్మనందనునితో గుంపై మురారాతిప
ట్టణ నాసుల్ నిజరూపలక్ష్మి గొనియాడన్ భర్మహర్మ్యాంతికం
బున దేహయ్యాన డిగ్గిలోనికరుగన్ మోదంబు దీపింపఁగాన్.

ఉ. అంత సుభద్ర రాకఁ గని యాప్తులతో నెదురేగుదెంచి య
భ్యంతరమందిరంబునకు నాయమఁ దోడ్కొని తల్లిదండ్రిల
త్యంతము సంబునంజని తదాత్మజుతో నటనూన సౌరభ
కాంత మనోజ్ఞ గేహమున గౌరవలీల వసింపఁ జేయుచున్.

ఉలివ న్నుమ్రివన్న లాప్తులు, బలు దెరఁగులఁ గౌరవింపఁ బ్రతివాసరము
య్యాలిపంతల బహుసౌఖ్యో, జ్జ్వలమానసయయ్యె సుతుఁడు వర్ధిలుచుండన్.

అంత నొకనాఁడు

శ్రీగోపాలుఁడు గామపాలుఁడు మణీసింహాసనాగ్రస్థితిం
యోగధ్యేయచరిత్రులిద్దఱొకచో నుత్సాహభావోద్యమ

శ్రీకృష్ణుం డతిశయపాండిత్యమున వాసిస దేవకీసోహితీ
నానాగాత్రిజలస్త్రీ లిఖ్యగాక నూగ్నిచక్రధరుం గనెగన్.

ఉ. అ త్రితి చోటి తెర్ని నొక యంగన నాశశిరేఖసద్గుణా
ఢ్య త్రిభువాంతరసుప్రసిద్ధిగాంచె సొబగుబాలపొత్తిప్రభాధవా
చిత్రతనూమృద్ జిత్రజునిచే కరవాలసు గిసృత్రాంక ప్రా
గుత్తియుతమార్తరత్నములుపుష్ప యనం దగు నానవేసకన్.

ఉ. వచ్చిన నాయరాదిగని పర్విగియూప మునీంద్రహరింగసం
పచ్చుత లేక్కరాసక్రార భాగ్యవతిం శశిరేఖ గాంచటన్
గుప్తిచివ నిజాంకమధ్యమున నుంచి గిరీకదళిగర్వహారిగాత్రలా
నొచ్చను సేనికూర్త్మ నయనోత్పలపూరిత సమ్మతామకృప్తి.

క. రోహిణియును దేవకియును, నాహాలిరేవతులు ముంచియును గనహృష్టయా
త్సాహముననలరి సీచెలి, నాహారవిక్రమ విహారి కభిమన్యునకున్

క. పరిణయమొనరించుటయది, కరము చిరము శోభము నీ బ్రగల్భతన సుహృ
త్పరివార వాక్యసమ్మద, గరిమంగ చ్చిత్రయ విమలితాంగణములగదా.

చ. అనవినిమందహాస గుణి రాననుగ్రె నగకాంత సిరింగ
న్గొని మనతల్లులెల్ల పలుకుచ్చుహితాస్యకము లుర్వికంబు బ
లిష్ఠనవినయంబుతోడ నవిరాజె సుహృత్సుశ్చార వాంఛనవాది న
జ్జననికరపిత్రియుం బరియె నల్పలవలంచిన నెన్నిభంగులన్.

చ. అంతహరితోడ శౌరియుటులా నందపుత్త లనాలకించి చెం
రనోక తెమంజాభాషయును లేశ్వరయుంగాన దాయనుగో యశో
భన గుణభద్రమైతెగ సుభద్రకు చెల్ప శృతిపిత్రి తుంగ గా
విశతిలమాది యోగనతి సింపను పత్రికప్రి కృతాంతకృతిగా.

క. ఆ సంభాషణమున, స్త్రీ సతు సరిరాగబూనిన సుభీష్మ
హేమాంగ గరసుములు సుతాక, శ్రీమాతుమాకుల్లసి యోదరంగ విప్రయమునన్.

సీ. కలికి సుకాంతె చెంగాల నిలువుటద్దములలోప వసిడి బాగాలకు పచ్చిగొని
గపురంపు నురటి యొకర్తె సరోరుహ వీవనగచందనమొకర్తె యత్తవలగ
నలుపు చెత్తుపొత్తముల బాలమొత్త వహింప మగువ యొకర్తె తేగాసుమము ప్రసూన
ధామయొకర్తె బట్టపాన్నెదకి లశాలు ముత్యాలగొడుగొకర్తె మురిచి వాల్ప

పద్మగంధిగొలుకలై బరాబరులుసేయ, దొరకొలుకు వెంగొడకు నెత్తి కొలిచిరాగ
రాజసంబున సౌకుమార్యంబుమీఱ, రమణి ప్రాసాదసోపానరాజి డిగ్గె.

పంచచామరము — సురాధినాయకాత్మజాళి స్నిగ్ధ సన్నుతుల్ వెలిగ్రసం
ముదాళిసేవితాలకంచి వెనాద నీనిఃచస్ఫుము
త్రిరాజవెంచ్చనాఁకలంచు దాకుచిస్తుఁకోపదిం
గరంబు శీక్షజేతుకోజగంబుబాయఁనవ్వఁగన్

క అని సంభ్రియంబున

మ. సగసంపున్ నడసొంపుగన్నయనంగుల్ సౌందర్యరత్నాంకనూ
పురయుగ్మారవ కైతవంబున గృహాపోగ్రస్త్రరాశీపనం
పరఁగేన్ బిగుబ్బవేగుడు జైలించున్ గానుకలపోకుడుల్
గురియు స్త్రీను సుభద్రసాంద్రఁసుకాలాలాందరంగంబునన్.

మ. అరుదేరంగని సోదరిన్ సుగుణమాన్యన్ రూపరేఖాయనో
హరసౌజన్యనిధిన్ బలాద్యులనూనానందభావంబునన్
సరసన్ ప్రేమయొనన్న తానసముఁన్ సద్భింపశ్యామాకలా
ధరణంబొప్పసితాంబుజోపరిపరిభ్రాజన్త్రరాక్షిపద్మిన్

గీ. అంతమఘకైటభారి సిరియుంబుదొలుక, రోహిణీ దేవకీపురంగుప్రిల వరాంక
తలమునటించు పూరెమ్మ తెరుముపసిండి, సోయగపుఁబొమ్మ శశిరేఖ డాయబిలచి

గీ. కరముకనికరమున మురవైరి, తనుబిల్వఁ ద్వరితగమన లీలరుణచరణ
నలినకటక ఝణఝణత్కార కోలాహ, లమునశౌరి సమ్ముఖమునన్నిలిచె.

మ. నిలువంజానికరమ్ములందిగిచి సాంద్రీభూతోత్సవంబుల్లోఁ
దలనూపన్గనుకైబాంతకుఁడు నాతల్లి? పథాటోపత
ల్లి? లతాతన్వ యటంచు నాకమున నోలించేర్ప నవ్వాలని
స్తులదీప్తిస్ఫుగేంబు భవ్యైకటవిమ్యునాగ్రలిక నోల్చులుమన్.

అల్లన సోదరి ప్రియవయస్య ముదంబున నెత్తికొన్న మే
ల్లఁ గేలఁదిగిచి యంకతలంబున జేర్చికూర్చి సం
నల్లశిరంబు మూరుకొని నిద్దఁపుకూకటిదువ్వి మేన రం
జిల్లుసువర్ణభూషణ విశేషముల న్సవరింపుచుండగన్.

క. మృగమదరచియంకయుగళి, స్రగమొప్పు సుభద్రకొమరు గన్నియయును జూ
పములను దోగలను గూర్చిరి, సగవిన్ హర్షంబు చంద్రచంద్రికలక్రియన్.

క. ఇల శశిరేఖాసౌభ, ద్రులు చతురాస్యుఁడు శుభాంకరూపములల దు
ల్యులుగాసృజించినాతని లలితకరంబురుహాకౌశలము బొగడదగున్

వ. అని యుభయపార్శ్వంబుల గూర్చున్న యయ్యిరువుర నుపలక్షింపుచు మృదుమధుర
భాషావిశేషంబున సన్నుతో నన్నగధరుం డిట్లనియె.

ఉ. పాండవు లుర్వరావలయభారధురంధర తాపశీలు లు
ద్దండభుజప్రతాప మధితాన్వష దుర్భరుడంబులోననా
ఖండలనందనుండతఁడు గాదిలిపుత్రుడితండు దత్సమా
నుండగుఁగాన నీతని కనూనకృప స్వశిరేఖ నీదగున్.

చ. అనిన జనార్దనుంగని హలాయుధుఁడిట్లను నీదుమానసం
బునకు హితంబుమొద్ది యదిపూనియొనర్పఁగ నాకు భద్రమా
మనలకనుంగుదోడు గుణమాన్య సుభద్ర తదీయసూతిఁజే
కొనఁదగువాని కీసకియఁ గూర్పుట జూడగ మేలుగాదొకో.

గీ. హలధరుండిట్లుపల్క ప్రియమైక సరస, వచనవిస్ఫురణకుఁ గైరవప్రియాత
యాకేసరమునఁబొంగు సుదాబ్ధిపిలిపగిది ముదమునఁబొంగి సుభద్ర పలికె.

ఉ. చుట్టలేసంపు వైరుల నశింపఁగఁజేయు సుధీజనాళిఁజే
పట్టి సమస్తసంపదల భాసిలఁజేయు మహీతలంబునన్
బుట్టినపుణ్యమూర్తులకు భూరిగుణాఢ్యులరై వెలంగుమీ
కిట్టిమహానుభావులకు నేను సహోదరిగాఁగ నోచితిన్.

ఉ. శ్రీవిభవాభిరాములయి చెన్నగు నగ్రజులార వాక్పరం
ధీవరు నేభజింతుఁ గులదీపకులౌ సుతులెన్న నాకు ధా
త్రీవనితాకృతుల్ దెగను దివ్యతనూజ భగత్వకాంతిరే
ఖావిధులై గరంబలరు కన్యల మీ కుదయింపఁజేయఁగాన్.

ఉ. మున్నగవాణిఁగట్టె నలుమోముల వేల్పుకృపం దనూజుఁడు
ద్యున్నలినాంబక ప్రియముఁడవ్వల నారతిఁకంటి రూపసం
పన్నధిసన్నుకుఁగట్టె బలభద్రకుమారిక యాత్తదాని నే
మన్ననఁ గేలఁగూర్తు నభిమన్యున కంచు వచించె సభన్.

గీ. తమ్ముఁడును బంధుగణము కాంతాజనంబు, వినఁగఁ బలికె నప్పలికి యనుపమాన
మానసాహ్లాదజనిత సమ్మదలతాంత, తానసంపదకును దోహదంబుగాఁగ.

వ. అదియునుంగాక భవదీయ కరుణాకటాక్షవీక్షాలబ్ధప్రభావుండగు పురందరనం
దనుం డెచ్చటికి నన్నుఁ బుచ్చినప్పుడు

చ. తెలియఁగ రోహిణీతరుణి దేవకియున్ మొదలైన ముఖ్యకాం
తలు హితబంధుసజ్జనగణంబు వినంగ సభాస్థలి రామకృ
ష్ణులఁ గని పల్కె - మామకతనూజునకా శశిరేఖ నిచ్చి ని
శ్చలకృపతోఁ బరిగ్రహము సల్పుట యొప్పిద మెన్ని భంగులన్.

ఉ. పర్వతభేదనాత్మజు సుపర్వకృతస్తుతిమోదితాత్మకుల్
సర్వవసుంధరావలయ సాధుజనావనదీక్షఁ భూమిభృ
ద్గర్వవికారదక్షుల నభిజ్ఞులు వారలు లీడె సంతతా
ఖర్వభవత్ప్రతాపకలనం గాదె మమున్ సిరులానియుండుటల్.

వ. అని తన మాటలుగా మీతోను నెఱిఁగింపు మనిన విన్నవించితి మఱియును

గీ. ప్రమద మెసఁగ సకలబంధులు జూడ మీ, తోడ వియ్యమందె రుహిమధామ
రేఖఁబోలిన శశిరేఖ కోడలుగాఁగ, నాత్మఁ గోరుదాన ననవరతము.

గీ. అని సుభద్ర యిట్టు లసమాన శైలీప, కుసుమపేశలోక్తి నెకసకెసఁగఁ
బలుకఁ గాంచి ప్రలంబభంజను డక్కజ, నయముఖ్యులపుడు వినఁగఁ బలికె.

మ. బలభిత్సూనుని సవ్యసాచిని నిజప్రాణేశుగాఁ గొన్న గా
దిలి తోఁబుట్టువవీవు మాకగుటఁ బ్రీతిన్ మత్కుమారిన్ భవ
త్కులచూడామణి నీతనూభవున కిత్తున్ దేవతల్ మెచ్చ ధరం
జెలువు ముక్తామయహారవల్లిఁ దరళశ్రీఁ గూర్చు చందంబునన్.

చ. అనుటయు సంతసిల్లి విజయాంగన బల్కెఁ బ్రలంబవైరిఁ గ
న్గొని శుభకీర్తి సత్యవచనుండవు గావున నిట్లయ్యు నూను నా
న నని మురారి నుద్దాడఁ గనందగు నాశశిరేఖ మౌళి మూ
ర్కొని ప్రమదాశ్రుకందళ నిరుద్ధవిలోచన పంకజాతయై.

సీ. మెఱుఁగారు కప్పుపెన్నెఱులు గొజ్జఁగినుసుల్ కమ్మనెత్తావులు గుమ్మరింప
నపరంజి రవల తోరంపుకమ్మపంజుల తళుకులేఁ జెక్కులఁ గలయఁ బ్రాఁక
గొనబు నెమ్మొగము గ్రమ్మిన చౌకాటపుముంగురులరంగు చీకట్లు నలవరింప

సాంద్రపుసంపాదించు సోఁగకన్నులు నల్లగలువరేకులచాయఁ దొలఁగఁద్రోయ
గవఁగొన్న గనిజకరావళివ బెడఁగు, గలుచనుంగవచేర్చిగుణగానుడీవ
గతగడవడంగఁ బ్రిమదంబు గడలుకొనఁగ, వారిజముఖ్యంతరావాసమునఁ జనిరి.

మ. చని విశ్వాల్ తెలిపింపు ప్రీలగ్రిజాలు మార్గస్థ ప్రీ మన్నించప సం
దనునుం దాను హృష్టభోజనపానార్థ సువ్వర్ణనూపాంబరా
శన శయ్యా సుమమాల్య చందన ముఖానందవస్తు సౌఖ్యంబులన్
దినరాజన్ ద్యుటికాలమట్ల గడపె న్నిందాను మోదంబునన్.

సీ. అంత నొకనాఁడు శుభవాసరంబున దేవకీవసుదేవ యశోదా నందాదులు రామకృష్ణా
దిసహోదరులు యదువృష్ణి భోజాంధక పరిభృత్యబంధులును దక్షిణ సువ్యాప
మాత్య పురోహితాది విద్వజ్జనంబు లేసువేర సగౌరవంబుగా నానారత్న విచిత్ర
భూషణాంబర సుగంధానులేపన కర్పూర తాంబూల మకురఫ కుసుమకందమ
హాదిదానిదసతాళినీలల నాసుభద్ర వాసందంబున నచ్యుంచలాక్షి సవి
నయభూషణంబుల సముచితంబుగా నందఱ వీడ్కొని తనయుండుఁ దానును మణిఖ
చితస్యందనంబున నారోహణంబుసేసి పరివారంబులకు సెలంతుల సమేత

మ. అమలస్ఫాటికకాంతిమ ద్వ్యపుర హర్మ్యత్రయద్వీప శృంగార హీ
రమనోజ్ఞాలయ దీప్త వీధికలఁ జారగ్రామపాంక్తీవము
ఖ్యమహాజంతుకదంబ సమ్మిళిత రంగద్వారకాపట్టణో
త్తమమద్దాంబుధి వేష్టి వెల్వడి సుధ రాళిలక్ష్మీరంధంబునన్.

ఉ. ద్వారవతీపురంబుటుల యగన వీడ్కొని నూనసౌరభ
దారవనప్రదేశముల నద్రిశిఖాకటకప్రదేశవి
స్తారభయంకరాటవుల నీరతరాంబుజలాశయంబులన్
నూరెల నూళ్ళపల్లియలు జూచుచుఁ బోవఁగఁబోవ నొక్కెడన్.

గీ. వనరుహాదశాయతేక్షణ యనఘసర్వ, జనకదంబక సుఖరమాస్పదను ధనవ
మానవేయంబు గవ్యాతిమాన మైన, సుందరారామ మొకటి జూచె నెదుట.

మ. కనినారంగ సువర్ణసాల కదళీ ఖర్జూర మాకంద చం
దన ముఖ్యాద్రి ఫలప్రసూనదళసంతాన ప్రహృష్టద్విజ
స్వనసంక్రాంతము బద్ధ కైరవ సరస్సౌరభ్యసంబంధి శో
భన మందానిల కాంతి మివ్వఁగఁ గణింపంశక్యమై వ్యాపికిన్.

క. ఈతనయు శుకాదినతుఁ, డాతనయు సుధారసోపమాంచిత సరసీ
జీవనము సకలమునిసఖ, సేవన మఖిలార్థిగాళిజీవనముగదా.

చ. అనుపమపల్లవైకగణికావృతముం గురువిందసాలసో
భనకరమున్ శుభప్రియదళాంచిత సద్విజముం బరాగ్యతం
బగు నగు వనంబు మాడ్కిఁ బ్రియానకముఁ గూరి వెనాడిచె ప
త్త్రనమునఁ దాల్పియుత్తి చరటం గలదే యని సన్నుతింపుదున్.

చ. జలధిమేఖలావలయ సర్వమహీపాల జయేందిరాళిఁ
తల పరివారయు క్రమముగఁ దాను పృథాసుతవైరికిఁ గోరి ని
ర్మలమతిఁ జేరనోయనఁ బ్రసన్నచరిత్ర జనుల్ భజింపఁగాఁ
గెలకుల వచ్చు సాగరపురికిన్ విజయాంగన సర్వదాయి గాన్.

ఉ. వచ్చి మహీశకన్యకయవాసముఁ జొచ్చి సుఖంబుఁ దాను వి
ద్వత్పునిఁ గాంచి కౌస్తుభగిరి త్యాగకలేశగభక్రినాద్ర లాల
మొచ్చునవనంగఁ జెప్పి యొకయింత ప్రిత్సనహార్దనబంధులాలిగా
వచ్చుటఁ గల్గుసజ్జనుల నాదట సేమముఁ జెప్పి పంచియున్.

వ. అభ్యాగతసమూహముఁ దిరిగిన నయ్యాదిగా బాంధవు లనుభోగంబు లనుభవించుచుండె నే తద్వైభవ మంతయు ధర్మజుఁ డాయనుముఖులు విని పరమానందకందళితాంతఃకరణులై యుండి రప్పుడు దైలసహృదయనాత్యాగంబు విద్వజ్జనసమ్మతంబు బహుకాల శుభవాసకంబును భువనమాన్యసౌజన్య నయ్యాభిమన్యు విద్యాభ్యాసంబు సేయించిన విధంబు

చ. విని కలహాన్ షడంగయుత వేదము సర్వపురాణశాస్త్రముల్
ధనుపమహాస్త్రశస్త్రదృఢశిల్పవిశేషమున గజాదిసా
ధనసమరప్రసంగతయు దంతితురంగతఘాతిలోహాణం
బులు మొదలైనవిద్యలు సముజ్జ్వలబుద్ధి విశుద్ధచిత్తుఁడై.

ఉ. నేర్చిసమస్తవిద్యలిటు నిచ్చలుఁ గ్రీడికి సంతసంబుగాం
గూర్చిన రాజబంధుహితకోటికి సంతసమావహిల్ల స
ప్తార్చిసమగ్రతేజుఁడు బలాంతకసూనుఁడు వొల్చె సంగతా
ర్థార్చితశుభాంక రూప నవయౌవన సంపద నాతికంతకున్.

సీ. అబ్ధివేలాపరీతాఖిలోర్వీభార ధౌరేయ భూరి దోర్దండదారు
లతిశాస్త్ర నిస్త్రింశశరధారా ధారాభిహత శత్రురాజపర్వతకలాపు
లకలంకకీర్తిమౌక్తిక వరస్రగ్గుంభిత తాశావధూకైశికాభిరాము
లశ్రాంతవిశ్రాణనాసార పుషిత విశ్వంభరామర్త్యభూజప్రకాండు
లసదృశపాండిత్య సామ్రాజ్య హాసితశక్రు, లసమబాణోపమానసర్వాంగసౌకు
మార్య తారుణ్య లావణ్య మాననీయు, లింపెసగుచుందు పాండవు లేవురెలమి.

ఉ. వారలలోనఁ బెద్ద గుణవంతుఁడు శాంతుఁడు నిత్యసత్యభా
షాగతుఁ డర్కతేజుఁడు వసంతసమాగమఫుల్లమల్లికా
శ్రీకమనీయకీర్తినిధి సింహపరాక్రముఁ డాశ్రితావనో
దారదయాధురంధరుఁడు ధర్మతనూభవుఁ డొప్పు మన్ననన్.

సీ. వారియించె నేరాజు వైరివిజయశుభాంకురపంక్తి దిక్కటస్తంభరాశి
రూపార్చె నేరాజు క్రూరకోపదవాగ్ని వీరశాత్రవ వంశ విపినవాటి
నిండించె నేరాజు నిరుపమకీర్తి కర్పూరంబు బ్రహ్మాండభాండపేటి
మాయించె నేరాజు మహిత దానాంబువృష్టి దీనజనదారిద్ర్యతమము
రమ్యచరణాంబుజముల కారాతి గలుగ, నెరపె నేరాజు భూమి భృత్ప్రకరమకుట
మణిగణనిరంతరశ్రీల మహిఁ జెలంగు, నతఁడు సుగుణాంబునిధి పాండవాగ్రజుండు

క. ఆపాండునూనుఁ డఖిల, క్ష్మాపాలురచేత నుపదగా ధనమణిభూ
షాపటదంతితురంగక, లాపములం గొనియె దోర్బలస్ఫురణ మెయిన్

చ. అరిఁగొని యిట్లు రాజనివహంబులొసంగఁగ రాజసూయ మ
ధ్వరముఖమాచరింపనగు వాంఛదలిర్ప సుయోధనాది భూ
వరపతికేశవాది యదువర్గము సర్వసుహృత్సుధీ పరం
పరఁ దగువారలం బిలువఁబంపెనతండు సగౌరవంబుగన్.

ఉ. వారలు గాంచ నాభరణవస్త్రములాదిగఁ గల్గువస్తుసం
భారధురీణులౌచు రథమత్తగజాశ్వములెక్కి దిక్తటీ
వారముశంఖకాహళరవంబులు బోరుకలంగదు
ర్వారచమూసమేతముగ వచ్చిరి వేడుకఁ దత్క్షణంబునన్

ఉ. వచ్చినరాజబంధుబుధవర్గములం దగుచోట్ల నిల్ప వి
ద్వచ్చుని భీమునిం గవలవారిననుంగులఁ బంపియు ద్యుతుం

గ్రిచ్చు నాత్మమందిరములన్ విడియించె హృష్టభుక్తిపై
మెప్పుదనరించి తాను హరి మించినవేడ్కఁ బసిండి గద్దెలన్.

వ. ఆసీనులై యన్యోన్యప్రణయపూర్వకమధురభాషణంబుల నొంతకొంతఁ బ్రొద్దు గడపి వాసుదేవుంగని పాండవాగ్రజుండు రాజసూయం బనునొక్క మహాధ్వరంబు విఘ్న క్షయంబుగా భవదీయానుమతంబు నాచరింపం బూనియున్నవాఁడ గర్తవ్యంబేని తత్తద్వస్తుసంభారంబులకధ్యక్షుండవై ఆ యైష్యప్రయోజనంబులం దగువారల నియమించి యింద్రాదిసర్వసుపర్వబృందంబున కుత్సవంబుగా నమ్మహాసవనంబుఁ జేయింపుమనిన నానందకందళితహృదయారవిందుండై యమ్ముకుందుండిట్లనియె.

ఉ. మానితబాహువిక్రముఁడు మారుతనూతి మహాస్త్రశస్త్రవి
ద్యానిపుణుండు క్రీడిగవలద్భుత శౌర్యసమగ్రులౌ త్వదీ
యానుజు లిట్టివారలు సహాయులు గాఁదగు నీకుఁ దక్కిన
న్నూనుత రాజసూయ మొకభూవరమాత్రుఁడు సల్పనోపునే.

క. నావిని ధర్మజుఁ డుతిత్రిలోకీవినుతచరిత్ర తావకీనకటాక్ష
శ్రీవలనఁగా దెమచ్చేతోవాంఛలు సఫలమగుట దుష్టమ ధరఁగన్.

వ. అని వినయోచితోక్తుల మురాంతకుఁదేల్చి పృథాతనూజుఁడు
వ్యాసజనకాత్మతో సభకు వచ్చి యమాత్యపురోహితాది స
జ్జనులను జూచి యధ్వరము సల్పుట కొక్కముహూర్తవాసరం
బసువుగ దెల్పుడన్న విని యాసభికుల్ శ్రుతిశాస్త్రపద్ధతిన్

సీ. సరిగించి యొకశుభైకదినంబుఁ దెల్ప నాఁడధ్వరతంత్రసమర్థ వేది
కా శాలికా పశుకాండ యూపారణి స్రుక్స్రువ ఋత్విక్పురోహితాది
గోరాజికనికరంబు నాయితం బొనరించి శ్రుత్యుక్తవిధి రాజసూయ మఖము
సల్పి సవత్సగోశతకోటి బహుధనభూదానముల సర్వభూసురులకు
సంతసముగూర్చి యవభృథస్నానకలిత నిర్మలతఁ దత్తదుజ్జ్వలాశీర్మహోక్తి
యుతముగా నౌకలలశుభాశ్రితముగా నిరాపదియుఁ దానుఁ బొల్చె నా రాజసుతుఁడు

ద. ఘనమతి రాజసూయము జగద్విదితంబుగ నిట్లొనర్చి య
య్యనఘుఁడు భూమిపాలుర సముచిత కాంచనభూషణాంబరా
ద్యనుపమవస్తుసత్కృతుల నందఱఁ దేల్చి సగౌరవంబుగా
ననిచిన వారలాత్మనిలయంబుల కేగిరి సంతసంబునన్.

గీ. కుంతిపెద్దకొడుకుఁ గూరిమిఁ గన్గొని, శౌరిపలుకు రాజసంఘమునకు
సలుపరాని యట్టి సంభ్రమంబుఁ జేసి సు, స్థిరయశంబుఁ గంటి ధరణి నందు.

క. అనిపలు తెరగుల ధర్మజుఁ గొనియాడి యతం డనుజ్ఞఁ గొని ప్రీతిమెయిం
దన మిత్రబంధుయుతముగఁ, జనియెం ద్వారకకుఁ బాండుసంభవు లనుపన్.

వ. అంత సుయోధనుండు.

సీ. మాణిక్యఖచిత హర్మ్యకవాట కుడ్యగేహముల నింద్రప్రస్థ పురుటయుచు
మనుజనాయకులు సామజరథ్యరథవసూ పరిభృతుల నుపదగాఁ బట్టుటయును
త్రిభువన ప్రస్తవనీయ విభవసంభృత మయకర్మమణిసభ దనరుటయును
సరసాన్న దానాది సత్కారముల భూతధాత్రి సుధావలిఁ దనుపుటయును
రాజసూయాధ్వరావసరమున ధర్మ, రాజసుతు మందిరమున శేష గర్వ్న ధాన్య
ధనవసన భూషణాది పదార్థ, సమితి, కిరవగుటఁ జూచి యోర్వక సహింపలేక.

క. శకునియు మాతులుఁడును, సకలబలంబులును గొలువ సగర్వ సముగ వీ
టికరిగి ధర్మజుఁ డనుపఁగ, వికలాత్ముఁ డగును దుర్వివేక స్ఫురణన్.

గీ. కరిపురికిఁ బోయి ధృతరాష్ట్రుఁ గాంచి పాండవాగ్రజాని రాజసూయ మహాధ్వరోత్స
వక్రియముఁ దెల్పి కౌరవ వసుమతీశుఁ డలశకున్యాదిమిత్రులఁ గలసి పలికె.

ఉ. పాండుని యగ్రనందనుఁడు పార్థివము స్థిరిగల్గి భూమిభృ
త్తాండము లెల్లవస్తువులు గానుకలిచ్చి వినమ్రవృత్తి నొం
డొండ భజింపఁగాఁ బొడవు నొక్కఁడు పల్కఁగరాని యట్టి యు
ద్దండ మఖంబొనర్చి ప్రముఖస్థితి నుండుట మీఁదగాంటికే.

ఉ. ఆతని వైభవంబుఁ గని యప్పటినుండియుఁ జిత్తవృత్తి యం
తే తలపింపరానికతి తాపముని యున్నది మత్ప్రభుత్వ వి
ఖ్యాతి తదీయలక్ష్మికి శతాంశముఁ బోలదు మీకు నాగొడన్
ప్రీతి మనస్సు తోట వినుపించితి మీకుఁ దగంగ నెంతయున్.

చ. అనవిని సౌబలుండు దమ పినతండ్రిభుక్తిని లక్కయింటిచి
చ్చున నడవిన్ హిడింబముఖఘోర నిశాటుల చేత నేమిట
న్ననువులువీడ కిట్టిసిరిఁ దాల్చి పృథాసుతు లుండుట నాకునం
బనవరతంబు నీ హృదయ నట్టుల మస్త్రకశంగ్యశంచెదున్.

క. అంతని బెట్టిదపుష్పక, దీరఁగ నాకయుపమ వెదకితిం బాదమున
న్నీక్షించిన వారల సిరిగొని, కారడవిఁ బనుపఁ బనుపఁగాఁ దగు బలుచన్.

మ. ఇది శకలాన్త్రజిరయొంకపాయమున భూభుఙ్మకుమారాజ్య సం
పద వెంపొందిన వారి లప్పగొన వేధ గుర్విచారింపఁ గా
రు కృపస్వాంతుఁడవై కడంగ కపట ద్యూతక్రియ న్నాఱి భూ
భృదరణ్యంబుల కంపి పాండవుల నీ వీధాత్రియేలందగున్.

చ. అనవినిసంతసిల్లి హృదయంబునఁ గౌరవరాజు పాండునం
దనులఁ దదాప్తుల న్సముచితంబుగ రాఁ నియమించి కుంభజా
ది నిఖిలసాధులౌకము మదిన్వెఱఁగందఁగఁ బాదపుష్పపం
బునఁగొనియె న్పృథాతనయ భూమిసమేత సమస్తసంపదన్.

ఉ. అప్పుడు ద్రోణభీష్మకృపు లాదిగఁ గల్గిన సభ్యులాప్తుల
న్నొప్పిరిగొన్న ఖేదమున వేరాముల విన్నదనంబుఁ దోపనే
చావ్వదలంచి కైతవపుపాదమున న్సరిగొంటి రిట్టి పెం
పొప్పదు పాండుపుత్త్రుల నయోజ్వలులంచు వచించి రాసభన్.

గీ. శకుని దుర్యోధన కౌరవత్మ్రవిభుండు, మాయపాదంబువలన సమస్త రాజ్య
లక్ష్మిగొన నిట్టు లుమ్ముఖాసులత్వయుక్త, హృదయుఁడై యంత పాండవాగ్రిసుతుండు

క. రయమ్ములు ద్రౌపదియును దుః, ఖమ్ముల వెనువెంటనడువఁ గనుగవ నిండం
గ్రమ్మిన జలమొత్తుచుఁ డెం, దమ్ముల నడరూని ధర్మతనయుఁడు సనియెన్.

వ. మఱియు సత్యాంతశ్శోకపరితప్త మానసుండై ధౌమ్యుండు తోడఁ జనుచుఁ గరినగరం
బు వెడలి యొరికిం జేరరాని యొక్క ఘోరారణ్యంబున నిలచి రంత.

ఉ. అచ్చటి సింహ ఖడ్గ శరభాదిక వైపినజంతుసంతతుల్
దచ్చికడల్ ప్రతిస్వనులుదాత్త తరంబు మకంబు పెంపుసొం
పచ్చపడంగఁ జేయుచోద లాత్మపురీముర జారవంబులై
మెచ్చొదవించుఁగాని బాడమింపగ లేవు భయంబు వారికిన్.

ఉ. ఈ విశ్వభీమకానన మహీ స్వలవంతల కొర్చిపొందు ప్ర
ద్వేషయుతాత్ములై లిలిచి విశ్రుత పర్ణకుటీగవాటి నై
సొదజనం బొసంగు సరసంపు ఫలంబులుఁ గాయగూరలు
న్నాదరలీల బుచ్చికొని యన్నముగా భుజియించుచెప్పుడున్.

ఉ. విశ్రుతభోగరాజ్యపదవీచ్యుతి పాండుతనూజు లిట్లు దు
ష్ప్రశ్రితపూర్వకష్టపదశ న్వనభూమి దురంతశోకభా
రాశ్రితులై చరించుటయు నమ్మురవైరి యెఱింగి యక్కటా
యాశ్రితు లెట్లు బాసి సుఖియింతురొ వారల నెన్నినాళ్ళకున్.

వ. అని చింతించి దారకుం బిలిచి పాండవు లరణ్యంబున నున్నవారు వారలం జూడం బో
వుదరి యరదంబాయితంబు సేసి సత్వరంబుగాం దెమ్మనవుడు నతండు శైన్యసుగ్రీ
వ మేఘపుష్పబలాహకంబుల నమర్చి గరుడధ్వజం బెత్తి రథంబుం దెచ్చి సమ్ముఖం
బున నిల్పిన నమ్మహానుభావుండు రథారోహణంబు సేసి పరిమితపరివారుండై నిజపురంబు
నిర్గమించి ద్వైతవనంబునకుం జనుటయు.

ఉ. ద్వైతవనీ మునీశ్వరులు దవ్వులం గన్గొని రత్నకాంచన
స్ఫీత శతాంగమధ్యమున శిష్టజనావను లోకరక్షణ
ఖ్యాతయశోవిహారి దనుజారి వెసం జని తెల్ప ధర్మజుం
డాలతభక్తి సోదరులనంప మురారికి సమ్ముఖంబుగన్.

శా. చేరన్వచ్చిన భీమపార్థుల దృఢాశ్లేషంబునం దేల్చి యెం
తే రాజీవశరోమార్కంగులు మాద్రీనందనుల్ మ్రొక్కంగా
గారామొప్పంగ రంబులం బిగిచి యక్కుం జేర్చుకొంచుం డంతలోం
ధీరాగ్రేసరు ధర్మజుం గదియ నేతెంచెం బ్రమోదంబునన్.

గీ. కదిసి యభివాదనమొనర్పంగా యుధిష్ఠిరుండు కరాంబుజములనెత్తి కడుం బ్రియంబు
దారల ఋషులతో నొకకుశాస్త్రరణవేసి. నునిచి కుశలమారసిన నయ్యనఘుండనియె.

మ. సకలోర్వీపరిపాలనోత్సవ దశా సంపూర్తిశోభిల్లు తా
వక చిత్తాబ్జముదాత్తసింహశరభ వ్యాఘ్రాది నానామృగ
ప్రికరాభీలవనీనివాస కృశతా ప్రాప్తిం బ్రపద్యించె నె
న్నొకొ నా ప్రీతి సుయోధనప్రబల దుర్నీతి ప్రభావంబునన్.

మ. సరసీ జేక్షణుం డిట్లు ధర్మసుతు నాశ్వాసించి పంకాలయాం
తరవాసినియైన ద్రౌపదిని గానంబోవ సంప్రీతి వే
గిర మయ్యింతి కుశాసనో పరిజగత్క్షేమంకరోద్వృత్త యా
పరమార్తి న్వసియింపంజేసి కుశల ప్రశ్నోక్తులం దేల్చినన్.

సీ. త్రిభువనానందసంధాన విభవశాలి, యోగిజనానంత కళ్యాణ సుగుణపాళి
వివిధమునిబృంద హృదయారవింద హేళి, శూరకులమౌళి పాంచాలిఁ జూచిపలికె.

చ. కరము సిరియుఁ బుట్టెంగు బడిగఁబులు సల్పగ మేల్పసిండియు
న్బరిగె లతాంతపుష్పముల సంచిగి యుపాంగరత్నపుం
జరుగు తెరాజిల్ పుష్పగుచ్ఛ శ్రేణి లోలము పంగా నిగం
తగము సుఖించు నీ వెటఁబోనంబ [illegible] జనన్.

గీ. కూర్మితో నెయుగను సుశోభిత రసాలను, సెలకుదద్ద పుష్పవంతము ప్రసూన
మేనుమేల్పనమ్ము మానినీమణి కోర, నాథ నాకు గుర్తుయుంచుకొన.

చ. అనుకు మురారిఁ జూచి సుప్రదాత్మనాభవ యూపకేశ శ్రీ
భవగుణ కీర్తిగానమ్ము పాంచాలినూపుర లీలనాగ ల
య్యానుపమగోత్రగభీరము సము స్వము క్షేమంబులపాలు జేసి యీ
బ్రవకులనన్న నీయిదుమటం బడనోచితిగా జనార్దనా.

క. భువనత్రయాధారుఁడ గా, రవశాలివి నీవ మిగులఁ బ్రాపవి సమలో
వివరించు చునుంగొను పాం, డవులకు నిటువంటి సంకటపుపాటు గాదనన్.

క. అనుటయుం హరి యను వినుమం, గిన దైవము సేత నాకా దంబురుహా
సనపురహారు లోపరుడా, సనడింపనాయూతిసలన సీతెలుఁగుడుగా.

ఉ. ద్వాదశవత్సరంబులు దివంబులు రాత్రులు బాంధవులు
న్మేదుగ్న క్షీరాబ్ధి మది నిండిన యుగ్రతపఃప్రాబ్ధి ధా
త్రీదయితాంగనల్ నిను సుతింపఁగ వన్నియు కేళ్లి మమ్ము శ్రీ
శ్రీధరి? యంచుఁ బల్కి శమనోద్భవుఁ డాసి యనంతరంబునన్.

చ. దనుజవిరోధిపలుకు వనితాజన శిరోమణియై సుభద్ర తి
త్తనయ యగత్ప్రతిష్ఠయయు ధర్మజ! నీరజనీవరాస్యయా

జ్ఞ? నెనరుబూని నీవు పనుపంజనఁ బన్నుగఁగూర్మిఁ జూడఁగా
ననయముఁ గోరుచుందు హృదయాబ్జమునం దలిదంఘ్రులెంతయున్.

వ. అనుటయు ధర్మనందనుండు

క. ఆపదలఁ బెరచి సాంద్రద, యాపరమతి వగుడు మముఁ గృతార్థులఁ జేయన్
జూపట్టువేల్ప వీవసు, మా? పురుషోత్తమ! త్రిలోకమాన్యచరిత్రా.

శా. నీచిత్తంబున కెద్దియిష్ట మదిచింతింపంగఁ గర్తవ్యమై
తోఁచుం మాకని యాసుభద్ర గుణవంతుండైన సౌభద్రుఁ గన్
వేచకారియుండు మోవిలనిల్పఁగ దయానిర్ణిద్రభావుండతం
డాచామీకర రత్నకీలితశతాంగారూఢులన్ జేయుచున్.

ఉ. ఉల్లము పల్లవింపఁగ సహోదరుఁడాత్మ రథంబు నీడ నే
నల్లునిఁ దోఁడఁబుట్టువుఁ బ్రియంబుమెయిన్ వసియింపఁజేసి యి
ట్లెల్లబుషుల్ బృథాతనయు లెంతయు దవ్వుగఁ రా దయా
వెల్లి తదృష్టిఁ గన్గొనుచు వీడ్కొని వారి రథాధిరూఢుఁడై.

ఉ. చారుసువర్ణరత్నమయ సౌధశిరోగృహకుడ్యమండిర
ద్వారకవాట గోపురవితానములన్ విలసిల్లుచుండు నా
ద్వారకకేఁగి శౌరి మును దాను శతాంగము డిగ్గుచో సుభ
ద్రారమణిం దదాత్మజుని గ్రక్కునడించి ముదంబెలర్పఁగన్.

వ. తోడికొని యభ్యంతరావాసంబున కరిగి కుమారసహితంబుగా సుభద్రియఁ దల్లి
దండ్రులయొద్ద నునిచి యప్పుండరీకాక్షుం డుచితకార్యంబులం బ్రవర్తిలుచుండె.

క. నావినిజనమేజయధా, త్రీవరుఁడప్పైలమౌని మృదుమధురవచః
శ్రీవినుతి సల్పి మునివర, యావలికథ నాకుఁ జెప్పుమని యడుగుటయున్.

మ. అతిదీనార్థినికాయలోచనచకోరాత్రేయ! సర్వంకష
ప్రతిభాధికకృతకార్తికేయ! సమరప్రత్యర్థి నిర్భేదనో
ద్ధర కార్తేయ! సుధీజనావన దయాధౌరేయ! లోకైకశా
శ్వత సామ్రాజ్య రమావిజృంభణ నిరస్తస్వఃపురీనాయకా.

క. పంకజదళనయనా! మీ, నాంక! సురవతేపవిలుఠకరి హృద్యశిలా
టంక! విజయేందిరా సమ, లంకృత నిజదోర్విటంకలాలిత మూర్తీ.

పంచచామరము — ధరామరావనా! బలాహృతద్విషన్మహీ వసుం
ధరా! మరాళ వాహపావనాంగ! శ్రీయశో నిరు
ద్ధరామరాగరాజితాద్రి ధామ! సన్మనోనిబ
ద్ధరామరాజదంఘ్రి సంతత ప్రచింతనాదృతీ

గద్య— ఇతి శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ నరస
సాహితీధౌరేయ ఆత్రేయగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
ప్రథమాశ్వాసము.
శ్రీ శ్రీ శ్రీ.

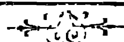
—0—

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయనందనవిలాసము.

(ద్వితీయాశ్వాసము.)

——(౧)——

శ్రీమత్పోకటాక్షప్రభ, రామహితారమణ ! రఘువిరామ ! జయశ్రీ
ధామ గుణస్తోమ వరా, క్షేమకళాధామ మతులిత చిరగరిమ్ని

గీ. అవధరింపుము జనమేజయమహీశ, పల్లవోత్తమునకుఁ బలికె నల్లవితమ
రందకందళీ మాధురీగంధురోక్తి, సూతుఁడా శౌనకాదులు చెప్పఁదొడఁగె,

క. అంత.

ఉ. తుమ్మెదచాలు డాలువలఁ దోఁచుకురుల్ బలుదమ్మిరేకులన్
జిమ్ముకటాక్షముల్ బసిఁడిసిగ్గుల సిగ్గొనరించు మేను గుం
దమ్ములఁ గేరుపల్వరుస లమ్ములఁ దాయి నదల్చు వెన్నమునం
దమ్ములు గల్గునర్జుననినందనుఁ డయ్యభిమన్యుఁ డొప్పఁగన్.

ఉ. శ్రీవలమించి చూచి శశిరేఖ చెలుల్ జగదేకరూపల
క్ష్మీవిభవాభిరాముఁ డనఁ జెన్నగుపరునికే సుమాయుధం
బావహిలన్ సుతున్ [illegible]
తావళితోడఁ బలుకనయంబు సుధామయభాషణోచితిన్.

ఉ. ఆలరికూన నాయళికులాలక నామ్యగరాజమధ్య నా
లోలకు గాంగశాంకవిలోచన నాకలకంఠి నాగటీ
నాత్రలిక నారభాంగికుచ మండల నాబిగరాసగోడి నా
శాలిక నిన్వభూకుసుమబాణాన కీయఁదగున్ ప్రియంగ సన్. ౬
మ. [illegible] సుధాధరస్ఫురన్మనోహర [illegible]
[illegible] సమాకర [illegible] లాలించి యు
ద్ధసనాతం బలాత్కృజాతయును [illegible]
పుర నవ్యావలీకుచ [illegible] సముత్కృష్టాన నాంభ [illegible] ౭
సీ. [illegible] కల్పించేసికొని సుభదాత్రి [illegible] నేను
నేసి తలపోయన నెమ్మనోయుక్తమై [illegible] తలపోంచి [illegible] సలఁజూచు
జూచి రాకోమసకు [illegible] భ్రమసి మాటిమాటికి వలపు [illegible] నిలుపు
నిలిపి యన్వానురూపనిశ్చితోద నెన్న [illegible] నిలుపుము
దలఁచి మనమున నతని సౌందర్యభాస్వ, దభినవోత్సాహ [illegible]
గొని కుమారీశిరోమణి కుసుమబాణ, బాణపీడితయగుచు మన్నిప్పటుఁ గాంచు. ౮
క. కన్యాశిరోమణియు నభి, మన్యు [illegible] మానససంభూ
తాన్యోన్య మోహావిభ్రమ, సన్యస్తవివేకధైర్య చాతుర్యములన్. ౯
వ. అంత ౧౦
సీ. [illegible] కలరవంబాగ సాగ [illegible] మనీవులా
గమనీయమణిప్రతిరీకల చెల్వ మీక్షించి యానసోయగ [illegible]
నబలామణి [illegible] భాగ్యము [illegible] సముజ్జ్వలవర్ణ [illegible] సొంపుమాలయు
[illegible] సవ్యలాస్యరాగ [illegible] మధ్య [illegible]
[illegible] సుధాంశు [illegible] చిత్రిపలకలంగ [illegible] జాత
[illegible] నేసనా స్వస్థహృదయుఁ [illegible] నాఁడు. ౧౧
చ. కుసుమ [illegible] నా
ల్పఁ [illegible] మణిభూషణ [illegible]
మ్రుడి సవరించ [illegible] తాంబూలకుమచ్చు [illegible] చెప్పఁ [illegible] నెమ్మదిన్
మూడిగొను బాలికాను [illegible] మోమునుమీక్షించుఁ దై. ౧౨
చ. రమణి [illegible] రూపరు [illegible] నిరీక్షణ మోహవిభ్రమో
ద్యమము నిజాంతరంగమున నగ్గలమాట సహింపకేగ భూ

రమణసుతుండు పొన్పుడిగి రమ్యలతా ఫలపుష్పమంజుల
ప్రమదవనాంతరాళ పరిభాసినికుంజ కుటీరవాటికన్.

చ. చనియట శీతలానిల వశచ్యుతసూన రజఃపరిక్షిప్త నూ
తన శశికాంత వేదిఁ బరితాపభరంబున మేను సేర్చి యు
య్యాన సురసాలసాల నికరాగ్ర వనప్రియ కీరశారికా
నినదము లాత్మకుమ్మలిక నింపఁగ నచ్చటఁ బాసె దిగ్గనన్

ఉ. లేచి నిదూర్పుగాడ్పు లలి సప్తికరంబు సదల్ప నొక్కెడన్
బూచికరంబు గమ్మవలపుల్ వెదచల్లు నికుంజపుంజమున్
లూని యొకింత డాయు చలిలోలత రంగదనంగశస్త్రశా
లా చయముల్ గదా యని తలంప నటంచు నదెంచు వేడ్కన్

మ. కళికల్ లేఁదలిరాకు జొంపములు జొక్కం గ్రొన్ననకప్రింపుర
ప్పులు బూగుత్తు లనంటులున్ లతికలు న్వర్ణాత్మవల్లుల్ భృంగముల్
నలినాక్షీ తనురూపసంపదలఁ గన్పట్ట న్నిరీక్షించి య
బ్బలభిత్పౌత్రుఁ డనూనమోహపరితాపం బూను జెందంబునన్.

వ. ఇవ్విధంబున మధుర మకరంద ఫల కుసుమ కిసలయ లతావిసర పరిభ్రాజితోద్యాన శుక పిక శారికా కలకలారవంబులఁ గులుకుచు నుత్ఫుల్ల కమల కల్హార సౌరభోల్లసత్కాసార సలలిత తరంగడోలికా మాలికాందోళిత కాదంబ శాబక కదంబంబుల లాలించు జోలపాటల యొఱపు నెఱపు రంగదభంగ భృంగీసంగీత ప్రసంగంబులకుఁ గలగుచు నితాంతకంతు శరసంతాపితాంతరంగుండగుచు నుపవనంబున సౌభద్రుండు విహరింపుచుండునంత.

చ. అలఘుతరార్జునాత్మజుని యౌవనరూపవిలాస లక్ష్మిఁ జూ
డ్కులఁ గమితానురాగ మొనఁగూర్పఁగ జూచుకతంబునన్ మదిం
గళవళమొంది చిత్తజుని కాకల కోర్వఁగ లేక రేబవ
ల్బెలుకలకొల్కి తల్లడిలు సెజ్జపయిం జెలులారడింపఁగన్.

సీ. చివురాకుపెదవి వాచవికైన దరికి డాయఁగనీదు మధురోపహారములను
కేరిఁగంటకైన వీక్షింప దాసన్న సంఫుల్ల కైరవ సరోజములను
మఱచియైనను గేలమున్నింప దభిరామ వాసనాన్విత పుష్పవల్లికలను
నెట్టకేలకునైన సెదనలందదు సారఘనసార సాంకవ గంధములను

బలుకరింపఁ దొరకొన్నను పంజరాంత,రాళి శారికాశుకపరంపరలకు
గుసుమ శరచాప షట్పదీ గుణరవంబు, సోకె నింతతి వీనులు సోఁక కలికి.

ఉ. పంకరుహాంబకుండు మదిఁ బాయక లోవలఁ బెట్టి నాల్గుప
ర్యంక లతాంత కోరకము లాతనిఁ గ్రొమ్మెరుగారు దూపులై
కైకలఁ బెట్టఁగా వెలిసకీమలు నొవ్వడనాడి యక్కుఱం
గాంగ ముఖీశిరోమణి నిజాయతనంబుఁ దొరంగె చెచ్చెరన్.

చ. చలితపుగబ్బిగుబ్బగవ భారము సైపక కౌనుదీవ సం
చలతవహింపఁ బెన్నెఱులు జారఁ గటీతట బద్ధమేఖలాం
చల మణికింకిణీ చరణ సారసనూపుర విస్ఫురారవం
బు లెసఁగఁ గేళికావిపినభూమికి వచ్చె విరాళిఁ దూలుచున్.

చ. ఘనశశికాంత వేదికలఁ గప్రపుఁ గమ్మరజంపు గుంపు నిం
డిన సుమకోమకరందతటసేతటుల జ్జెలువంపు గామ్మతో
నెనసినవాంబుశీకరము లల్లెడఁ జల్లుసరిత్తటంబుల
స్సన విలుకాని వంతలఁ బెనంగి లతాంగి చరింపుచుండఁగన్.

ఉ. సారసువర్ణరత్నమయసౌధములో విరిపాన్పుమీద శృం
గారవతీ శిరోమణిని గానక తత్తరమందిరి చిత్తరుల్
మారశిలీముఖ వ్యథఁ గుమారిక సైఁపకయొంటిఁ గేళికాం
తారనికుంజ పుంజసదనంబుల కేగెనొకో తలంపఁగన్.

క. అని మదినెంచుచు నిలువక, యనుపమితారామసీమ కవ్వనజాక్షుల్
చని శశిరేఖాన్వేషణ, జనితాత్యంతానురాగ సంరంభమునన్. ౨౪

సీ. కలకంఠకుల కంఠకలనాద కలనాదరణ యోగ్యసురసాలరాజి పజ్జ
నవభృంగరవ సంగత విశాల లవలీలతాకుంజసదన సంతతుల సరస
సుకదంబకకదంబ సుమగుచ్ఛకలితాచ్ఛ ఘృణికాంతియుతవితర్దికలమీద
బిసజాతవిస రాతతసరోనికర మానిత పాంతి కదళికాతరుల నడుమ
మంజుతరగోస్తనీ కాయమాన మండ, లాంతరాకల్పిత సుశీతలాంబుయంత్ర
పార్శ్వనిర్మిత సుమతల్పభాగములను, సరసిజాననఁ గానక యరసియరసి. ౨౫

మ. తొగ నెత్తావి కొలంకు నీటి చలువల్ తోడ్తోఁ బయింగ్రమ్మఁ గా
జ్జఁగిపూఁజేనియ యేటి కాలువదరిన్ జాబిల్లి రానిద్దపుం

జనికలోఁ గ్రొత్త విరక్తిఁ దెమ్మెరలు మైసోఁకింపఁ గర్పూర ధూ
ళిఁ గరంబూనిన పుప్పొడుల బొందలు నాళీకాక్షి వీక్షింపుమున్.

క. చేరఁజని ప్రియవచస్సులు, గూరిమిఁ దళుకొత్తఁ గుసుమకోమలిని సుధా
సారమధుర మృదువాచా, పారీణత నూరడించి పలికిరి నెమ్మిన్.

చ. సరసిజగంధి యమ్మ నిమిషంబెడఁ బాయనిదాన నోఁటి నే
తెంపున నాటలాఁట కరుదెంచితివమ్మ మరందవారి ని
ర్ఝరము లెలుంగిడితమ్మ ఘనసారపుఁ దిప్పల నీపదాబ్జ మే
కరణిఁ జరించెనమ్మ కొరగాములు సల్లునటమ్మ యింతికిన్.

ఉ. ఇమ్మహి లేఁతజవ్వనపుఁ డెందములు కొందులఁ గోరగమ్మ చి
త్తమ్మునఁ దాల్మి పోఁ బరితాపము లిట్లు వహింపఁ జేసునా
యమ్మగునమ్మ యింతవల సారడి ప్రస్తుతటమ్మ నెమ్మదిన్
దిమ్మరి మారుబారికిటు తెంపు వహించుట యమ్మ కోమలీ.

ఉ. చందనగంధి కుందనపుఁ జాయల సోయగముల్ హసించు నీ
యందపు మేనిసొంపు మదనాంబకవహ్ని శిఖాచయంబునం
గందగదమ్మ నెమ్మొగము కైవడి జాబిలిఁ గన్న తెమ్మెరా
టొప్పున దలపించెనమ్మ పక్కటిం బకుసుమమ్మ కడింది చైదముల్.

చ. బలుశిఖ నెమ్మి చిల్క ప్రతిపక్షి సమీరుఁడు చిమ్మచీఁకు గో
యిల నెరివిప్పుకల్ గురియు దృష్టిభుజంగమవేణి బింబము
జులమగుఁ బూవి బుష్పసమశోభితనూలత బాణిపల్లవం
బుల విలసిల్లు నీవిపుడు ముద్దియ రాఁదగునే వనోర్వికిన్.

చ. అనుచు ముఖాబ్జమెత్తి నయనాశ్రుకణంబుల నొత్తి యున్నత
స్తనయుగ మధ్యహారమణిజాలముఁ జక్కఁ ఘటించి ప్రియముం
డనవరతంబు గూరిమి బయల్పడ ముక్కెర గారవింపఁగా
నెనసిరవమ్మ సంపదల నింతులు నందతికంటె మేటిపై.

ఉ. బాలిక! విస్ఫురచ్చికురపాలికశాధరితాసితాంబుభృ
న్మాలిక! చందనాదికఘనద్రుమశోభితకేళికావనీ
పాళికఁ గమ్మపూవొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్మటంచు మ
త్తాలికచల్ నవాబ్జముఖి రాలికఁ దోడ్కొనిపోయి యుంతటన్ దె

చ. అసదృశగంధబంధురతరానిలనిర్గతఫుల్లమల్లికా
కుసుమపరాగశోభిత నికుంజములన్ సుశోభితస్వసంప దు
ల్లసితసరోజకైరవకలాప సమేతసరోవరంబులన్
బ్రిసనమరంద నిర్ఝరులపజ్జఁ జని పంగఁ గౌతుకంబునన్.

సీ. శారదమధుమత్తమధుపిండు చదివిన వ్వనపాంశ వలినేషులు హంసనాసలగుటఁ
బహువైత్తిరాచిల్క— పరివారాలకు నేగ ముదితలు సాంకి ఆమోదలగుటఁ
దరిలిరాయంచమొత్తములు మానసమొందెం జెలువలు నలాభ్రి చికురలగుట
మదరథాంగకులంబు నదలు రాలికిఁబోయినబలలు చంద్రికాహాసలగుటఁ
దల్పరంబుననిజరసోత్పత్తిమాని, పాదలు నెత్తావి సౌజ్ఞగిపాదలుమారెఁ
జారుమలయాచలమరు తీర్ణోరకంబు, లలనుఁబోఁడులు భుజగరోమాళులగుట.

సీ. పొగరుగుబ్బలతోడఁ గొత్తుశీయుఁగజాలు ఫలజాలముల నేల దువిచెదమ్మ
కలికితేనోళ్ళతోఁ జెలిమిబూనఁగఁనంగ కోరకంబుల నేల గోసదమ్మ
యనుగుచాయలతోడఁ గమనెయ్యమునమిందుఁ జిగురుటాకుల నేల చిదిమెదమ్మ
మధురోష్ఠరుచులతో మైత్రిఁదాల్పెమెలంగు నలరుదేనియ నేల చిలికెదమ్మ
సరసబాహాలతోడ నేస్తమున జెలయు, ఫలలతాసంతతుల నేల గలచెదమ్మ
యనుచు నన్యోన్యగతుగవాక్య ప్రసంగ, సంగతుల బోట్లు వనకేళిసలిపి రపుడు.

చ. జలరుహగంధి నేఁడునవిశాఖకకోకిల కీరమండలం
బుల మదమగ్నరాగరహ ముజ్వలతల్ సడలించురీతి ను
త్పలవనితేనేత్రియాత్ర సుమపల్లవపక్వ ఫలప్రకాండము
వలుచుఁగలంచనోరఁజిరిమెన్నలుదిక్కులవైచెఁ జెచ్చెరన్.

శా. కేల్పైకొని పూవుగుత్తు లూకిపంకేజాక్షి లీలాగతిన్
బాలారత్నము నోర్తు నైవ నెవ నంటుంటాకి నాప్రితెన్వేంకన్
వెూప్రిలన్ దతుకచరీతి కోడి చరణాంభోజంబులం బొన్కి చం
దాలం దామచయుంబు వేఁడుగతి నంతర్భూంగ నానార్భటిన్.

క. ఈరీతిఁబలుతెరంగుల, నారీతిలకంబులిట్లు నాతికిశ్రంగా
రారామక్రీడాకల, నారతిచేఁ గాలయాపనము సేసి యటన్.

సీ. నాళీకనాళాశనాళీకనద్భూరి డోలీకృతోర్మిరింఛోళి సహిత
మంగీకృతాంభోజ భృంగీకృతాభంగ సంగీతమాధుకీసంగతంబు

శీతానిలకిశోర ధూతాంబుజ పరాగజాతావృతాష్ట దిగ్భాగంబు
తీరామ్రక్రీడలీఖర్జూరామలకయూథ్య సారాగసుమవారి శాకభంబు
చారుతరశీతలాంభః ప్రపూరమన్నర, తానిరాకృతసురగో సుధారసంబు
గాంచకోకాళి కలకలారవ విక్షిప్త, మగునొకానొక కాసార మరసి చెలులు.

గీ. అనిమిషామోదకర భువనైకభూతి, మంగళకరాబ్జరేఖాసమగ్రతయుఁ బ
నాభిసుత రాజహంస రథాంగయుక్తి, గలిగి హరుఁడనమింతు నాకొలనుడాగి.

చ. వలిజగికట్టుపుట్టములు విప్పి సరిత్తటి నిల్పి పావడల్
పులినకటిప్రదేశములఁ బూని జతల్ గొని యల్లనల్లనన్
గొలనికిడిగ్గి రకుస్కుసుమకోమలు లంఘ్రిసరోజయానకా
శలము దరిపన్ ఘటింపఁ జెలుచం దదుపాంతమరాళజాతికిన్.

శా. ఊరీతిన్ సలిలాకరాంతరగమునం దింతుల్ ప్రవేశించి యొం
తేరాజీవముల స్తలంచి తొగలం జెందాడి శైవలన
ల్లిరాజిన్ జెకలించి మత్తమనుపాళిం దోలి చంచన్నరా
ళీరత్నంబుల బట్టనిల్చి జలకేళీలోలతన్ గ్రాలఁగన్.

చ. అపుడొకబోఁటి కాంచనమయంబగు క్రొమ్మెన నీరునించి యొ
కకుసుమపాలతిమీదఁ జిమ్మ నది గ్రక్కునదోయిట మోముగ్రమ్మ నోఁ
జపలమ్మగాక్షి క్రేల్లవపసన్ దగి జాబిలిమున్న గొన్న ని
ద్దపుకుచు లిమ్మటంచు నొగిదమ్ములు దామిక టైనోయనన్.

ఉ. ఆయమృతాంశు బింబముఖు లందఱుసీరము జల్లులాడినన్
ఛాయలఁదరుక్చాగ్ర ఘనసారమృగీమద కుంకుమద్రవ
శ్రీయుతమైనసరంబు విలసిల్లెఁ బరస్పరమైత్రిఁగూడ గం
గాయమునా సరస్వతులకై వడి లోచనకౌతుకంబుగన్.

చ. అతులసరోవరోభయతటామల నూతనపత్రికోరక
ప్రిరణనవాంబుజాకరశరత్ప్రమదా నికరానుబింబ సం
తరుతెసఁగెన్ బరిస్ఫురితతత్తనురూప నికేతనోత్సవా
గరఫణిలోకయావతముకై వడిఁ జూపరికద్భుతంబుగన్.

చ. జలకములాడి యిట్లు జలజాతముఖుల్ జలజాకరోపరి
స్థలికరుదెంచి చేలములు దాల్చి నెఱులల్లడియొత్తి కపిప్రుం

గలప మలంది కన్నులఁ గాటుకఁ దీర్చి మృగమదంబునం
దిలకము లూని ఫాలముల దీప్తవిభూషణ భూషితాంగులై.

సీ. అలకలు వదలియార్చి నయగాత్రి యొకతె యురు బగమిచ్చి నొక్కతె యంబరవలగ్న
గూర్చెఁ గందుకకుచ యొక్కతె కుండలిరోమాళి కమ్రపూసగులూన్చెఁ గోమలి యొకతె
కజ్జలకచయోర్తు కాటుకనలరించెఁ బిమ్మసోంచి దినొక్కతె వక్త్రగంధి
గుణరత్ననిధియోర్తు మణిభూషలునిచ్చె వీవనవీచె నొక్కతె పావనచరిత్ర
చంద్రికముఖియోర్తు నెమ్మేన జంద్రికలఁ దె, బూనె నద్దము ముకుర కపోలయొకతె
యొక్కతె లతకూన తెలనాకులొసఁగెఁ గాన్క, జననుతనయకు రేవతీతనయకప్పుడు.

శా. శాణోల్లీఢమనోజరాజ నిశితాస్త్రశ్రేణులో నాఁ బ్రభన్
శోభిల్ రత్నవిచిత్రభూషణసమారూఢ స్వరూపద్యుతుల్
రాణింపన్ ఫలపుష్పకోరకరసప్రాలంబనానాతరు
శ్రేణీచ్ఛాయల సంచరింపుదు మనస్సీమానురాగంబునన్.

చ. సొలపు వహించి నిల్చి రొక చో మలయాగమరుత్ప్రకోరసం
చలితతమాలసాల ఘనసారపటీర కదంబనింబమం
జులవనవాటి కాంతరవిశుద్ధసుధాకర కాంతకేళికా
నిలయసమీపమాల ధరణీరుహమూల సువర్ణవేదికన్.

గీ. నిలిచి యచ్చోట వెండిగిన్నియలమున్న, నించియుంచిన సుమవారుణీరసంబుఁ
దరళమృగశాబకాక్షులు ద్రావి త్రావి, యంతకంతకుఁ దన్త్రవంబావహిల్ల.

ఉ. చానలలోన నొక్కతె యొలజవ్వని దిగ్గనలేచి క్రొమ్ముడిం
బూనిన కమ్ర క్రొవ్విరుల పుష్పొడి రాల బయోధరోద్ధతిం
గానుపడంక హారలతికల్ చెదరన్ జరణాబ్జనూపుర
ధ్వానముతో నటించెఁ గనుదమ్ములు కెంపొవ చెల్వుఁ బొల్పఁగన్.

సీ. తొలుమొగుల్ తెగనుండి తొరఁగు ముక్తాపరంపరలు నాఁ తలక్రొవ్విరులు రాలం
గుసుమచాపమదేభ కుంభోచ్చలత్తరతులు నాఁ జాలిండ్లఁ బైఁట చెదరఁ
జెంకమిత్రరేఖలఁ జెవరుతేర్చిన సోఁగకనుదోయి మాడ్కి సల్లడలఁ జొక్క
నడురాజావలనఁ బెల్లుబుకు వెన్నెలవోలిపు నామొగంబున రత్నవ్యవాలికఁ
బృథుపయోధరభార సంభృతిఁ గలంగు, చదలనాకాను దీవసంచలనమొదవఁ
గరపదాంగద ఝణఝణత్కారమొలయ, మగువయొక్కతె నటించె మదయుకతన

చ. వెలఁదులు గొందఱాసవపు విస్మృతిఁ బాణిసరోజపల్లక
లలితరవంబు పాత్రమున మెలగని గీతికశారదహాస్యముల్
సలిపి రనేకభంగుల విశాలనికుంజ కుటీరవాటికా
చ్ఛలదళినీకదంబ సరసస్వన రంగదుపాంగసంగతిన్.

ఉ. ఆతలి రాచబోఁడు లిటు లాసవపానమదప్రభూతని
ర్హేతుకహాసవాగ్వికృతి నృత్తకళావికారభూరిచే
ష్టాతురతన్ బ్రవర్తిలి తమంతన లోఁ దెలివొంది చేరిక
న్యాతిలకంబుఁ గన్గొని ప్రియంబున బల్కిరి మంజుభాషలన్.

ఉ. మానవతీ! సుధామధురమంజువచోరచనైకచాతురిన్
వీనులకింపుసొంపునొదవించు భవత్ప్రియమౌ గమెచ్చటం
గానము నిన్నుఁ బాసి తృటికాలము నానొక కోటికేగ నా
యూవనికాటవిశాఖలపయి గనుపింపది దేమికారణమో.

క. సురదారికయాటపాటల, సరసవిపంచీనినాదసంరంభములం
గరమలరఁగమనమిటుమదిఁ గెరలి కస్తూరికాజకుకసఖత్వముకలిమిన్.

ఉ. వేశోకపుష్పవాటి కలివేగమునం జనగోలు నిస్వనినన్
కాతియ బూనిరిత్తె వెదకంబరి లేదిటుగమ్మత్రవోద మా
యూరడిచిలుకలన్ గలసి యంతటనింతలనొందుదవ్యగ్రలం
బాలుదుకూరిత్రనివృపెవుపలోడిపద్నైనిగాన నావుశుక్.

గీ. దినదినము నావలనఁ బలుకు బెనసి వృద్ధి నలరె నేనెంత మాటాడినంత మాట
మగుడ నాడ నడల్ప నేనెగిరిపడుదు, నటి నేవన శుకరాజ నెయ్యమునఁ బొదలి.

ఉ. ఆనగరాని యీ స్మరదశా నలవేదనఁ గుందు నాకు నో
మానినులార ? యాచిలుక మాటలు నూనులు నోలెనె తయున్
వీనులు గాడిపాఱు వనవీథులయందు విపక్షవృత్తి లో
నూని మెలంగు దాని మనమూరకయుండక రోయు నేటికిన్.

చ. చిఱుతతనంబు నాటనొలె జేతనఁ బెంచిన ముద్దుచిల్క న
న్నోటఁగి విపక్షవృత్తి వెసనాలోకనివోవ వనద్రుమాళిన
కల్గఅఫలభరగ కాంక్షల మొగంబులఁ గోర్కెదరసంబుఁ దాల్చి తా
మతిమతిఁ గుయ్యఁ గీరనివహంబెద నాయెడ మైత్రిఁ గోరునే.

వ. అని పలుకు శశిశేఖరుం గనుంగొని వయస్యు లిట్లనిరి.

చ. కడుపునఁ గన్నవారి పయికన్నను బెంచినవారిమీఁద నె
క్కుడు ప్రియమందురు గావునఁ జకోరవిలోచన యూరకిట్లయిం
దడయఁగ నేల నేవనమునం బెరచిల్కలఁ గూడియుండునో
కడువడి నీదుచిల్క వెదకం దగు బోదమటంచుఁ బల్కుచున్.

గీ. వనజపత్రనఁ దోడ్కొని బోటికత్తియ, లచటుఁ బాసి మఱియు నాటతోటఁ
గలయఁ దిరుగు శుకనికాయంబులో ముద్దు, చిలుకగానఁ బడమిఁ దలఁకి తలఁకి.

సీ. కృతకాద్రికూట నిర్గత నిర్ఝరాంభోఘుకీ పెరమాకందబృంద మరసె
పరిపాక నిర్గళత్ఫలసమావృతదాడిమ మహీరుహ కదంబకముల వెదకె
మధుకుచ్ఛలత్కాళి సరసీతటగమేరు భూర్జక కదళికాగములఁ జూచె
జలయంత్రికా కట నిస్తులసాంద్ర గోస్తనీఘనకాయమాన సంఘముల నెమకె
పొంచి యొచెనెడ జాజిపూఁబొదల మాటు, పీలతాగుల గొజ్జంగిపొదలయిండ్లఁ
గలయ వీక్షించి యచ్చోఁ గలికి చిలుక గానఁబడకున్కి నెమ్మది గలఁగి కలఁగి.

క. ఈ తోటతోటలోపల, నేయెడఁ గనుపింపదయ్యె నేవనమునకుం
బోయెనొ చిలుక జరిగొని, యాయా చోటులను వెదకనగు రాఁజిలుకన్.

వ. అని బహువిధంబుల శుకాన్వేషణాయత్తచిత్తంబుల నమ్మిత్త్రకాశీను లుండునంత
నక్కడ.

ఉ. అర్జునసందనుండు నిశితాంగజబాణవిపాదవేదనో
త్సృత్తిత ధైర్యుఁడై చెలువదానుభజింపదు డైందవోపల
స్ఫూర్తితవేదికం బొదలుచు న్మకరంద రసోపహార్త్రులన్
గర్జిలు చిల్కఁ జూచె నుపకంఠ రసాలమహీజశాఖకన్.

క. కనుఁగొని యబ్బురపడి, దిగ్గన లేచి రసాలభూరుహాంతికమునకుం
జని తద్రూపరమాలో, కనజనిత నవానురాగ కలితాత్ముఁడై.

క. కీరములు లేవె జగతి న, పారమ్ములు దీనితో శుభశ్రీరేఖా
తారుణ్యలక్ష్మి నెయ్యది, గోరంతసమత్వమూనఁ గొనకొన చెచటన్.

క. బలకృష్ణులకిలఁ గల రా, జులు గానుకలుగ నొసంగు శుకములు కేళీ
నిలయాంతర మణిపంజర, ములనలరఁగ వానిచెల్వములు గనుఁగొనమే.

సీ. దివిజాధిపతికూర్మిజవరాలి కేళిమందిరపాళి జక్కర దిండిపులుఁగు
పరిసరకార్ముకశాలి భామినీమృదుపాణి సారసాగ్రవిహార కీరమొక్క

పంకేరుహాసన ప్రియదారాసభాంగణ వరరత్నపంజరాంతరశుకంబో
రజతభూధరరాజ రాజీవలోచన నిలయంబున మెలంగుచిలుకయో కో-
గానిచో నిట్టిసకలలోకప్రశస్త, రూపశుభలక్షణ కళాకలాపమహిమ
మహిమసలుదాని నండజమండలమున, నవనిఁగనుఁగొంటి మేదృగుత్సవము గాఁగ.

చ. అడుగులు కెంపుటాఁ గిలుకుటందియ లందము బచ్చటామెఱుం
గెడలఁగఁ ద్రొక్కుటెక్కులపయి న్నలరంగు బలాశకోరకం
బనుగున ద్రోపుజాలిన ముఖారుణకాంతియుఁ జూచి నెమ్మది
న్నడుఁబ్రియమావహిల్లఁ జిలుక న్వెసఁబట్టికొనం దలంపుచున్.

ఉ. పొంచిరసాలభూరుహముపొంత వినిశ్చలదేహుఁడై కటా
క్షాంచలపాళి దానిపయినాని కరాంబుజ మొయ్యసాచియ
ప్పంచశరీ ముఖోపముఁ బట్టె సరోజమరంద మాధురీ
పాంచితవాగ్విశేష సముదారముఁ గీరము సత్ప్రచారమున్.

క. పట్టుకొనిగేలఁ గవ్వడి, పట్టి శుకము గరతలంబుపై నేర్చియా
చెట్టునకువచ్చు కతమున, నిట్టిది రాచిలుకఁ దొరకె నేమనవచ్చున్.

చ. అనిమదిసంతసిల్లి చిలుకాయలుకానకు నిన్ను నాడు సా
మ్రానికనుఁగొంటి నాకుఁ జెపుమా యిపుడెచ్చటనుండి వచ్చి తీ
వని కేటనుండు దాన వనివార్యకృప న్నినుఁ బ్రోచువారలే
మనికి వసించియుండెదరు మానుగ నున్నతెఱంగెఱుంగఁగన్.

క. నావిని దూరితభయ పీ, డావిలమతి యగుచు నతని కనియెఁ జిలుక రా
జీవమరంద మధురవా, గ్వైచిత్రి విలాససంగతిసిలఁగన్.

గీ. విజయ నీమేనమామకూఁతు నుపట్టి, చెలువములపుట్టినిల్లు విశేషసుగుణ
వల్లికావాలము సతీమతల్లికయన, వరలు శశిరేఖ పేరునీవెఱిఁగినదియ,

క. యెన్నఁగఁ జూచినయది యో, కన్నులకానందకరిసము గ్రమ్మఁగనీరూ
పన్నులఁదెనాటఁగోలెఁ గూ, డున్నీరును మఱచిమెప్పునను మదిఁగుందున్,

గీ. అత్తెఱఁగెఱింగి చెలితాల్మి కత్తళంబుఁ, జిగురుబాకున నరవగఁజేసి మనసు
దూఱి యభిమానవిత్రంబుఁ జూరగొనియె, నేచి మగటిమి వెడవింటిరాచకొడుకు

ఉ. అంతములేనికూర్మి నిను నాత్మఁదలంచుచు శయ్యఁబాసి యిం
తింతనరానికంతు విశిఖాశుగవేదనఁ బూనిరేబగల్

జింతలఁ గంతలన్ జవికి చేడియ యొక్కతె కేళిమందిరో
పాంతవనస్థలిం దిరుగఁ బల్కెడు దైవముఁ దూఱుచున్మదిన్.

చ. అలికులవేణి యిట్లు విరహార్తి వనీసుమకుంజవాటిలోఁ
సొలయుచునుండు దాని వెతఁ జూడఁగనోడి మదాప్తకోటి ని
స్తులనిచరింపనీ యుపవనస్థలి కేసరు దేరఁ గాంచి కే
వలకృప నన్నుఁ బట్టుకొనవచ్చెఁ జక్కటి నీకు చేతికిన్.

గీ. నలినలోచన చిన్నటనాటనుండి, కూరిమిదలిర్ప మధురోపహారములిడి
పెనుపఁ బెరిగినదాన నేపెంపుశుకంబు, గాను వినుమయ్య యొకమాటకరుణతోడ.

ఉ. చక్కరవింటివాని కెకసక్కెము సేయఁగఁజాలునట్టి నీ
చక్కదనంబు జవ్వనము చందముఁ గన్గొని మోహమాత్మలోఁ
నెక్కొని వేగుదానిఁ గరుణింపక లాఁతిగఁ జూతురయ్య లోఁ
నక్కట నీవెఱుంగవె ఘనంగుణ చేరజ మాట నెమ్మదిన్.

మ. అనవిని క్రీడిపట్టి హృదయాబ్జము ఝల్లనఁ గీరరాజముం
గనుగొని పల్కె నావలనఁ గాదె మనోజనిశాతశస్త్ర వే
దన నలఁగోల దాలిచెఁగదా యిక నేగతి సైఁచువాఁడ నం
చనుగతమోహ దాహ వివశాత్ముఁడై యతఁడంతకంతకున్.

గీ. కన్నుఁగవ మోడ్పుఁదలయూఁచుఁ గడలుజూచు, సారెకుసురనునవ్వుసంచలనమొందు
గరముఁ జెక్కిటఁగదియించు దురవగాహ, సూనశరశాత శరదూయమానుఁడగుచు.

వ. ఇట్లు దురంతకంతుశర సంతానవేదనాక్రాంత స్వాంతుండై సుభద్రానూనుండు
న్న సమయంబున.

గీ. నీరజదళేక్షణలు సుఖాన్వేషణాను, రాగతత్పరలయి సుమారామసరణి
వచ్చుచోఁ దమమ్రోల విహ్వచ్ఛనునుఁగుమారు కెంగేల రాజకీరమును గాంచి,
కంజదళేక్షణ తావక, పంజరకీరంబు గ్రీడిపట్టి కరమునన్
రంజిలుచున్నది యిఁక వెద, కంజనదీక్షింపు కౌతుకము దైవారన్.

గీ. అని యనలి మూర, మునఁ జకోరాక్షులొక్క గుజ్జుగొజ్జఁగిమాటున గొమిరనునిచి
మంజుభాషిణి యనునొక్కమచ్చకంటి, నలసుభద్రాకుమారుఁడాయంగననుప.

ఉ. చన యచ్చోటఁ గిరీటిపుత్రిఁ ద్రిజగత్సంస్తవ్యచారిత్రిఁ గ
న్గొని కేల్మోడ్చి మరందబిందుమధురానూనానులాపోపరం

జనమై పాల్పుభవత్ప్రతాపయుతహా రాజత్ప్రర మాసీరి నం
దనకేళీగృహ పంబగస్థమది యుద్ధాత్రి జరాజింపగన్.

క. ఆశుకవి ప్రివరావన, కౌశలము వహించిదాని కైకొంటివిగా
నాశుకవిప్రివరావన. కౌశలము వహింప నీకుఁ గర్జమకాదే.

చ. నిరుపమకీర్తిధూత రజనికర? నీకరసీమనీమనో
హార శుకమొప్పఁగాంచి మణిహాటక కాంచికలాప మానసాం
కురిత నిరూఢలజ్జమెయి గొజ్జఁగిపూఁబొద పజ్జదాఁగివే
గిరపడుచుండు జాలిగొని కీరము నేగొనివచ్చునంతకున్.

ఉ. నావలఁ బేకిపొత్రికుఁ డనాహతమోహత మోనిమగ్నుఁడై
తావలమయ్యె మాటుగొన దానికి నేమి నికుంజవాటిబో
టీ వెస నాదుమాటక్రి ఘటింపగదే జగదేకమోహినిన్
నావలనంతదీరఁగ మనంబునఁ గోరికలూరఁ జూచెదన్.

చ. అనవిని మంజుభాషిణి నృపాత్మజు డెందము సీరికన్యకా
మనవరుఖకీనిమగ్నమని మానినిదాగిన తావుఁజూప న
ల్లన గనుసన్న నాతఁడు చలన్నిబిడేక్షణ చంచరీక పా
ళి నిగుడజేసెఁ జైపయిని లేమముఖాబ్జరసాను భూతికిన్.

చ. ముసుచికురాంధకారమున మూఁగి వధూముఖకాంతి నిర్ఘరిన్
మునిఁగికుచాద్రి లూతగొని ముత్తరుల న్దన దూర్తికాచయం
బు నెనసియూఁగియూఁగి నునుపాక్రలతామర మూరిక్రిమ్మరన్
గొనకొనవయ్యె నర్జుని గూరిమిపట్టి కటాక్షభృంగముల్.

చ. రమణికటాక్షవీక్షణ పరంపరలన్ ఝషపాళి యానృపో
త్తమపరిభాసితానన సుధాకరకాంతి సుధారసప్రవా
హామునకు న్యొయ్యనొయ్య నెదురై తదుదారకటాక్ష దృష్టిజా
లము ంబయిఁ గొన్న గ్రిమ్మరి చలత్వమునన్ మునిగెన్ కృపాంబుధిన్.

చ. మఱియువనూనరాగ రసమగ్నత నవ్విజయాత్మజుండు ప
ల్లవఁ దనరూపకాంతి సుకుమారతలన్ దిలకింపగొంకుఁ జి
త్తరమును మోహముస్సైనఁగఁ దన్వకుచాంతర హారపాళికిన్
మెరయ బ్రియాంగవైభవసమీక్షణఁ బొంగుఁదరిపాన తాన్వరయై.

మ. అవనీపాలకుతుండు గామినియు నిట్లన్యోన్య సర్వాంగము
ల్ వయోరూపశుభాంక వైభవవిభూతుల్ రాగ సంచారమా
రవికారంపరితయద్ధ మానసములన్ రంజిల్ల సౌభద్రుఁ డా
చి వధూటీమణి మంజుభాషిణి కదించెం బ్రేమదలోత్కర్షఁగన్.

ఉ. రాజకులావతంసు డా కులరాజముఖీకుల రత్నమా కళా
రాజవతంస శౌరియుఁ దిరస్కృతి సల్పుతదీయరూపమున్
దేజము మున్నువిన్నయది దీప్తికటాక్ష నిరీక్షణద్యుతి
క్రీఁ జెలువొందఁ గన్నయది చిత్తమున న్మదమంకురింపఁగన్.

చ. చెలువకు నాటియున్నయది చిత్తమునిప్పుడు నీయురంబు గం
దలిరులయాన దాని రసదాడికమానుపజీరు కాకలన్
గళవళమొందనీక మరుకంబుల వేఁగ బరిగ్రహింపు మా
త్మ్రలమము బోఁట్లు సంతసముఁ దాల్పఁగఁ గాలముఁ ద్రోయ కెంపెలన్.

క. అనవిని తలయూఁచి కరం, బున మెలఁగెను చిలుకఁ జూచి పోదువె పెం
చినవారికడకుఁ బొమ్మని, నును రెక్కలు గేలనిమిరి నూల్కొను బ్రేమన్.

గీ. ఇష్టమృష్టఫలాళిపంక్తిఁ దేల్చి, యుంచుమదనూన మృదుకదళీకంబు
నాకు కంబి దెక్కొమ్మని యురఁడుమంచు, భాషిణిక రాగ్రము వాల్పెఁ బ్రేమదమెసఁగ

మ. చిలుకం జైకొనివేగ వీడ్కొని భవచ్ఛ్యస్తంబునం జేరిమ ని
ల్పుల రాతన్విపయి స్వప్రాలయాని యపూర్వఁ బోఁడి గోజ్జంగిరు
జ్జలకేళించి త్రిహారతాస్యసుషమా సౌభాగ్యవద్దివ్యము
గళమూర్తిన్ శశిరేఖఁ గాంచి పలికెన్ గంభీరనాగాచిగిన్.

ఉ. కన్నియ నీవు రూపజితకందుఁడు పార్థకుమారుపట్టయా
సన్నవనద్రిమాంగణ విశాలనికుంజ కుటీరవాటిలో
వెన్నెలచలువ మాణిక్యపువేదికల న్విహరింపు మన్న వా
రిన్నికటంబునన్ మనకు నెక్కుమఖా నొకరింపఁబూనునే.

చ. అనిశశిరేఖఁ దోడుకొని యచ్చటుఁ బాసి లతాంగు లేగుచో
వనిమిషరాజపాతురిని కటాక్షనిరీక్షణపాళి నెవ్వడిన్
జెనుకొనిరూపుంబరోజముఖి వేణినిబద్ధసుమప్రకాండవా
సనలకు మూఁగు తేటిపకసంగతభృంగ కలాపమో యనన్.

శా. ఆరామామణి నిగటింబ్రియపయస్సల్ దేర్చి యాలక్ష్మియై కాం
తారాభ్యంతరకుంజవాటి సుమనస్తల్పంబునం దేర్చి చె
ల్వారం దాపవసించి తేంపలఁ దదీయస్వాంతసంజాతరు
గ్వారాసంగరుణోపశాంతికరవాగ్వైచిత్రి వర్ధిల్లఁగన్.

చ. అలఘుసపత్నవర్తన సమాదర మూని నగి త్రియామనం
కలన విమండనంబొలిచి కాలగతిన్ దమిజన్మపద్మినిన్
గలసిన పాతకంబపరకంధిజల ప్రవిగాహనంబునన్
దలఁగఁగఁజేయ నేగెనొ వితంబున నేగ దినేంద్రుఁడిద్దఱన్,

సీ. సంధ్యానటద్గిరీశ విభూషణాయత ఫణిఫణారత్న గభస్తులనఁగ
జగమాఁబునిధిజల స్నానార్థి మునిబద్ధ తరకుత్రికాషాయవస్త్రములనఁగ
గంధినాయక మనోతటకాసామజోపహిత సలిలతోరణ కమ్రయములనఁగ
నధ్వగాహితజైత్రయాత్రాసమాగత ధరతిపతశౌర్యాన్ననోస్వేతులనఁగ
ద్వనిఘనియమతత్పరావనిదేవనికర, కరప్రతిక్షిప్త విమలార్ఘ్యగణనికాయ
దళితమందేహదేహరక్తములనఁగ, నరుణ రుచి జేయుసంధ్యకెంజాయలపుడు.

చ. కనుఁగొన నేనుపద్మినులనైవళి దన్నులనుండ దీప, పీ
పోన రికుకూర్మిఁ దన్నెలనుంటఁగఁ జెల్లునె నెచ్చెలిన్మధూ
జనితనవానురాగ విశదత్వము బూని ఘనాభ్రసద్మయై
నినువ కటంబుఁ గ్రుమ్మరెని సహింపక తాను విచారశీలయై.

సీ. వరసమాగమవేళ నగవులే దోరైన చన్నవఁబూయుకస్తూరికాంతులనఁగ
సాంధ్యనర్తనకేళి సడలిన మడిగాసుమను మేని దుస్తుకతళుకులనఁగ
గమలజాండపవనంబుఁ గలయంగఁ బ్రిస్ఫురదురుమదసామజ తనుచ్ఛాయలనఁగ
నిజవిటసంకేతములయందు బాలసురభోవృ నభిసారికల వసనాంచలనఁగ
గొల్లయిల్లాండ్రు వయస్సుఁ గొల్లగొనిన, మాయగొల్లని మైదీగె మాటుపఱచి
జారచోరులు మిక్కిలి సంతసిలఁగఁ, గలయఁ గప్పెఁ గటికచీకటులు పొదలి.

చ. సరసిజముల్ ముడింగె మునుసత్ప్రభవత్తానుఁ డేయుచుండుఁదాఁ
గరములఁ గారవింప సిరిఁ గాంచి ద్విజేశ్వరసానుబంధబం
ధురతల మించి యీకుముదినుల్ నగి నాథవియోగఖిన్నతల్
బొరసితిమంచు బద్మినులు మూర్ఛిలికన్నులు మూసెనో యనన్,

సీ. మందారవిపినాంత [illegible] వాపగా నిలువు శిండీర ఖురళికను లాలఁగ
వ్యోమచరశిలమూర్తుల [illegible] సౌరభ్య [illegible] సుమములు వ్రాలఁగ
సముదగ్రరత్నకాఖ్య యమునా తరంగికా రసములో [illegible] వెలుఁగ
నఖిలకందర్పకీర్తి [illegible] లవైభవ [illegible] సంఘటించఁగ
రాజరజనీ వినోదసంపత్రిమసమగ్ర, సునందనోద్యాన విరచిత పుష్పజాత
రంగవల్లికల నభోరంగ మెల్ల, చాకచక్యమునఁ బుష్పకం [illegible] యెంత
గీ. కువలయానంద సంధానకుశలతాభి, రాముఁడై వెన్నెలలు గాయు రాజువిడియ
నమరుచెలువ సభాగృహమున వేల్పు, లెల్ల నలరెడు నెత్తావి లెల్ల గానరయ్యె.
చ. గురుతరగర్వము [illegible] కోకిలస్వర [illegible] దరహాసవిలాస్య
స్ఫురణమిషంబునన్ మెఱయు బహుత్ర నిమేషకిరణసర్వకాలున్
దురితదలాఖ్య శాఖ [illegible] పూర్వమహాత్మ యమునా [illegible] విభా
సురమగు మత్తకేకిదళకోమలన్ [illegible] నస్థలిన్
ఉ. భాగవతోత్తమానమిత [illegible] గరుడ [illegible]
[illegible] సౌరభవిశ్వసమైస్ నికసి [illegible] యున్
జేరి తనుంగు [illegible] పుష్పజాల [illegible] గాఢమైక [illegible]
లావరి హరిస్వభోంతరస మాకళితంబులు పండు [illegible] లల్.
వ. ఆసమయంబున.
ఉ. కొన్నినవంటినాని వికిసోలలనాడికి వింతులకు, గా
వన్నెలవేఁడికిన్ నడఁగి వీచెడు నాసనగాలి దాఁడికిన్
జెన్నుదొలంగి సడ్డడిగి చేడియ చాగటి కన్నె మావి నీ
డన్నవసింపఁబోవ సచటన్ గలఁగెన్ శుకకోకిలధ్వనుల్.
ఉ. అచ్చట నిల్వకొక్క [illegible] కరరము చేరినత్సనా
జోచ్చలమ నక్షత్రరాళిప్రతనోజ్జ్వల గౌరవ [illegible] వీనులన్
జొచ్చిన నందుభాసి సుమనోగృహ మొక్క [illegible] యుండఁగా
వచ్చెని దీనిలోన మరునాలిక తూపులయెల్లగానగో.
చ. అనివిరహవ్యధావివశమైనమతిన్ [illegible] వమాన [illegible] నూ
తన సుమవల్లిబోలె వనితామణి చిత్రిమచ్ఛరగాత్రి తనచ్చాయన్
గనుగొనిచేతులంబొరవి కర్మిమచ్చెచ్చెపుష్పనారయ్యపై
యునిచిన లేచియుట్టనియె నుగ్రములంగని గొందలంబునన్.

ఉ. ఏచిగుబాస్త్రిఁ బాయక విదేశులు నాగిరులందు నెప్పుడున్
యాచినతంగెసల్ బరె విభూషణభూషిత దేహవల్లికా
రోదులఁ బోల్చు కన్యకలరోయ సత్రాత్రిఁ గృహింప నింతగా
నోచితి మీఁగలాగక నమోఘతలం దెరలింప నేటికిన్.

మ. దిలకింపం బ్రిలిపక్షిరాచిలుక జాతిస్వేషి దైత్యేంద్రు పూ
విలుచేదాల్పు సదామనువ్రిత గుణాన్వితుండు హాగ్రింపఁ జా
యలు గాస్పల్ శిలియంకకాను పికమయ్యాయోగ్య గళగాత్రిహి యి
బ్బులనద్వేషులలోన నెల్లు విహరింపనవ్వ గ్ప నాపోటికిన్.

చ. ఎనఁ జనురాకుబాకు గదియించెద వెన్నెలవిచ్చుఁ జొచ్చెదన్
మృదుబిసతంతుజాలపుటురిన్ గళమూన్చెదఁ బువ్వునాళిభృం
గెద నలిసాహసాస్త్రి గమకించి కుఠారవిఘాతఁ గోరెదన్
బిదప పరిమాణధన్వ శనబీరము నెవ్వ తెయోఁద జాఁపుసో.

మ. పలుమారున్నమసీధుపాని జనితాథంగో న్మదోద్వృత్తి వ
త్రిలుచందాలుల బల్గుణంబున బగల్ రేయిన్ జగంబంతటన్
గలయంబన్ధనసంగభూతకృత సంతాపంబునుం బొందిరి తా
య్యాలి నిల్పోవక హా కటంచు కుమశయ్యావ్రాత మూర్చాదశన్.

చ. అతిమతి గబ్బిగుబ్బగవ హారలతల్ కదలన్ మెఱుంగుముం
గురులలికంబు గ్రమ్మ నెతిగొప్పవయంగ నిదూస్పవేఁడి వా
తెఱనలయింప గ్రొంజెమట దేరఁగఁ జెక్కుల బావ్వుపాన్పుపై
దొఱగిన లేమఁ జూచి యదరూసిన డెందములన్ సఖీమణుల్.

గీ. స్మరగపాణి సంభ్రాంత్రైకవ, శరాసనాని విముక్తసార శరాళి
దురహో మూర్ఛితచేత, స్సకసీరువా యయ్యో నకట నతియనుమతియున్.

చ. చివురులఁ బాదముల్ బొదవి చేతులుదమ్ముల నొత్తి కన్నులం
దొవలనమర్చి బాహువుల నూర్నమృణాలికలూన్చి గబ్బిచ
న్గల బిరుగుబ్బలాని సిరిగంధము మేననలంది చెక్కులన్
దవిలిచి చంద్రిఖండములు దన్వికిఁ జల్వలు గూర్చిరంగనల్.

ఉ. ఎరమణి మక్కెచాగ్రినవహారమణి స్నగళాకిదోలని
హూర్రిమనోజబాణరతిఁ గూరినభారఘవంత జల్వలం

గారాని కోర్కొ చెల్వ లోకకాంతమడంచి సువర్ణరత్నశో
భాయుతకోట్లుతానమునఁ గదియించి వరించిగన్నతిన్.

క. గాఁగని మదను మెప్పింతము. మఱి చాపగుణీకృత భ్రమరసు సుమనస్సా
యకులప్రకోమలు మణీరా, మఱచిరు నతిసుందరుఁ బద్మపుష్ప నమున్.

ఉ. మలయ మరుత్కిశోరహరి మన్వఁపుఁదేనియజాలువారు మం
జులసుమనాయమానమునఁ జోకఁపుఁగపురఁపుఁ దిన్నెవాదస
ల్లలిత నవీనసారసవళింబడి యందుమ్రోయు మవంబునన్
వలపుల వింటివాని చెలువంబు లిఖించి విచిత్రవైఖరిన్.

మ. వరసౌభాగ్యకళాభిరామ రతితద్వామాంకమున్ దావహిం
చియుఁ జొన్సాన్వయ సుధాంశులన్ సరస నాశీతానిలస్వారి భు
క్పురభృత్పిక్రమరాళిభృంగముల నొప్పన్ వ్రాసి దిరిగించి వం
కరుహాక్షీ సఖులిట్లు సమ్మదసమగ్రస్వాంతలై యుండఁటన్.

క. సమునిత భక్తి శ్రద్ధల, సుమశరు నావాహనాది షోడశపూజా
ప్రముఖములు చేసివారొ, కమ్రముగిన్ గుమిగూడి లేచి ఘటితాంజలులై.

ఉ. శరధిసుతాసుతాయ సుమచాపధరాయ రతీశ్వరాయ శం
బరమథనాయ గంధపవమానమదద్విరదాయ పాంథసం
హరణ దళాయ లోకభయదాద్భుత విక్రమభాసురాయ సుం
దరితరమానితాయ మదనాయ నమోనమ యందు మ్రొక్కుచున్.

ఉ. అగణితభూరికాంతుల శరాసమున ద్విపజాతసంగతిం
దగుగుణమూర్ఛయందు సుమనఃప్రియబాణము సంఘటించి ము
జ్జగ మరుదందఁగా నిజభుజస్ఫుటశక్తి సమగ్రితన్ ఘనా
ధ్వగపురము ల్మదింపు నను వర్ణనఁ జేసిరి మీకు గాస్త్రరా.

సీ. ఏమొకో లేకచాపధరు లిద్దర నాథులొంతు రెంతగా
చేయుదు రెంత నేరుపది చెన్నగు గన్నులవింటఁ గమ్రపూ
పాయక మూని రెండొకటి సల్పఁగఁబూలివ నీదుకోశలం
భాయురొఁదైన చెన్న నసమర్థుఁడు లోకులఁ జెప్పనేటికిన్.

క. అని బహువిధముల నాక్రొ, న్నవవింటివజీరునిట్టునయసముచితవా
క్యనిరూఢి ఁబొగడుమగువలఁ, గనుఁగొని శిరేఖ వరిరెఁగనలుమనమునన్.

ఉ. ఓలిఁ గుజన్మమైత్రియు మధూన్మదవృత్తియుఁ గాంచినట్టిచం
డాలుఁ బల్లణంబుఁ గొనియుక్కట తాను నిజైకధర్మమున్
జాలఁగ నంతఁ జేసికొని చానల నేఁచ ననంగభావమున్
దాల్చియున్ననీనిఁ దగునా కొనియాడ మృదూచితోక్తులన్.

వ. అనియమ్మరుని నుద్దేశించి.

చ. ఉరక మనోజ నీ వెదిరి యుగ్రునిఁ దన్నిటలాంబకాగ్నిచేఁ
దాఁ బొగిశరీరము న్మఱలఁ దోఁచితిపాంథజనాఘవృద్ధినో
మత్తిరతిపుణ్యకర్మమహిమంబునొనో యటుగాక యుక్కుగ్రి
మ్మఱిపూరఘాలనే తెఱిఖిమ్రిగ్గజనుల్ బ్రతుకంగనేర్తురే.

ఉ. ఆకమలాయతాక్షు (డఖిలావను (దాఁ బనిపూనితి నాట నే
నీకుసహోదరిన్ దెలియ నేరక మారకుఁ జేంగినన్న నీ
లోకములోన మానినులలో నొకదానిగ జూని రేఁచినన్
నీకరకార్ముకంబు ముద్రినీరసమానము నేశపింపనే.

క. కామిని పలు దెగగులన, కామముని నిటుదూరిమూరి కమనీయశా
స్త్రేముని సోముని సుగుణ, స్తోముని వీక్షించి పలికెసాలసినమదిశోన్.

మ. సుమనస్సంతతిభోగ్రిప్రకుం గువలయాస్తోకానుమోదంబు నెం
పమరంజేయుచు సర్వథాభిగమనవ్యాపారసర్వజ్ఞతా
రిమణిగర్వపరిభలన్ మదారిదళనాలీకపరిభావంబునం
గొమరై రాజన చంద్ర! నీవబలలం గుందింపనర్హంబొకో.

సీ. నిర్వాదలధరించు నీలకంఠరునకు హాలాహలజ్వాల గాల్పులెంత
నిను గన్నగానొనర్చినభీమదానవరిపునకుఁ గార్చిచ్చు మింగుటెంత
నిను గర్భమున వహించినపయోరాశికి బాడబజ్వాలసంధరణమెంత
నిను దండఁ జేర్చినసీరజనిహృదయేశున కనలపర్వేనమెంత
మహావిషంబునకు విషంబవు దవంబు, నరుదవంబవు బాడబాగ్నికిని బాడ
బానలమవగ్నికి నగ్ని వజ్రమనన, చల్లదనమేలని మేనునల్లసిల్ల.

చ. అనయమునన్ వియోగులు దయారహితాత్ముఁడవై మథింపఁ జెం
దినకలుషంబు పేర నతినిష్ఠురమైన మహామయంబునం
దివదినమున్ గృశింపుదువు నీరతదక్షకళావిహీనతం
గొనకొనె దుర్విహింసకులమున్ దురవస్థలు రాకమానునే.

గీ. సరసిజారాతి దుస్సహవిరహభార, పరవశస్వాంతయై యిట్లు బహువిధముల
దూలనాడుచు సరోజాక్షి సొలసి సొలసి, రమణుల త్రతి నాలుతు రాజుగూర్చి

చ. అలసుమనోనువృత్తి మనుపావళికిన్ బలుగాకిమూకవ
ట్రిలిపాడవైనమూఁగకు శృతిసిరియాగనుభూతి మానితా
త్యలఘుత చంచలాత్మునకు నలదగఁ జేయుచునిమ్మహావనీ
స్థలికి ప్రభుండవై తగువసంత! నెలంతల నేఁచుటొప్పునే.

గీ. చల్లదనముల కెల్లనాస్పదమవీవు, ప్రాణబంధుండవఖిల ప్రపంచమునకు
మారగురుతల్పగులగూడి మానవతులఁ, గొందలముపెట్టదగ దోరి మందపవన.

క. బాలికల నేఁచు పాతక, శీలుండవు నీవటంచుఁ జెంజెకినుకన్
నాళీకభవుఁడు నిన్నొక, మూలన్ బడవైచె నగగముల కిశనముగాన్.

మ. పరిపక్షస్థితిఁ గాల్చి క్రోధముదలిన్ప నోత్రమునన్ మాటమా
చితనంబింతయు లేక యీఘనలతల్ సికొన్న నానాఫల
వ్రతతిన్ భంగమొనర్పుచున్ దిరుగుకీరవ్రాతమా! యేటికీ
శలపతాలియలె నేటి సాంకవతనూ సౌరభ్యనర్తింపఁగన్.

క. ఓకలకంఠికి సతిసీ.వేః గ్రివముగ మొలఁగియేఁచఁగ రానే
లా కన్నెఁ ఏఁజేయుదుఁ బలు, గాకులజతెగ్గనీకుఁ గాని గుణమొగిన్.

గీ. మానితాతనుమనుగ ధర్మంబు గలుచ, సలదిసుమనస్సమూహ సంపదహరించి
యెప్పుడుఁ గుజన్త్రమైత్రిచే నింపెసంగు, మధుపములకేల జెలిమీద మమతగలుగు.

చ. సరసిజగంధులిట్టులు వసంతమరున్మకకోకిలాలులన్
బరువిడి దూరిదూరి విరిపాన్పుపయిన్ వడయుఁ ఁపజేసియు
న్నరిసుతు సౌమమార్యసుగుణపరిభా కథనానులాపవి
స్ఫురిత ముఖాంబుజాతలగుచున్ దనరార ననంతరంబువన్.

గీ. రాకాకరసీడచేఁ గుంది రహిఁదొలంగు, పద్మినీసంతతికి నాత్మభర్తరాక
మునుఁదెలియఁజెప్పవచ్చినయనునిమాత, చాప్పనను పూర్వదిశ వేగుఁజుక్క వొడిచె.

గీ. జలజములువ్రాంగ గలువల వాయగుంగ, రాజబింబంబు చరమాంబురాశిఁ గ్రుంక
సింధురాజన్యరతిరయ చ్ఛిన్నహార, దీపయోధరహీర కలాపమనఁగ.

ఉ. కోకములిందు బద్ధములకుం బ్రియభర్తృ మురారిదక్షిణా
లోకము వేదసంపుటము లోకహితుండు విభాస్వదంబర
శ్రీకమనీయభూషణము చీకటికిన్ బగవాఁడు దోఁచె బం
ధూకసుమద్యుతిన్ దెగడు తోరపుకాంతినిమందు తూర్పునన్.

చ. మనసిజబాణసంచలిత మానసయౌ శశిరేఖ నెచ్చెలుల్
తనమున నుండనీక కొనివచ్చి విచిత్రమణీనికేతనం
బున విరిపాన్పు జేర్చి నరపుత్రికధారచబానులాపశా
లినులయి కాలయాపనము లేమకు సల్పుచునుండి రంతటన్.

ఉ. భాసురమయ్యెఁ గేళివనపాళి విదూరిత పాంథమానసో
ల్లాసము శీతలానిలవిలాసము జాలిలతావళీపరి
త్రాసము గోమలచ్ఛదశరగ్రథిత పథితాంగ జైత్రవే
హ్వాసము కేకినీరుతవిలాసము నా మధుమాస మెంతయున్.

మ. తలిరుంజాయల సంజకెంపొదవె మొగ్గాబైః పూమొగ్గలు
కల్పోలడాల్ మించె మదాళిమండల గరుత్కాంతిచ్ఛటాధ్వాంత మ
గ్గలమయ్యెన్ శిశిరతు భాస్కరుఁడు గుప్పెన్ కమ్రపూఁదేనె
మందలమెన్ గాసిలె పాంథచక్రములు జైత్రాబ్జపరిబోధంబునన్.

మ. వనలక్ష్మీన్ వరియింపుచో ద్విజకులవ్యాహారమంత్రంబులన్
ఘనవేదిస్థలిపైఁ బలాశకలికావహ్నిం బ్రతిష్ఠించి నూ
తనమాధ్వీకసృతధార మాధవుఁడు దా తర్పింపఁ గావింపఁ జే
రాక్షనఁదోద్దీపిశలావరించె మదవద్రోలంబశూ మచ్ఛటల్.

చ. శ్రుతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావని మండలద్విజ
వ్రతతులనూనమాధవు కృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచనా
శ్రుతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావనిమండలద్విజ
వ్రతతులనూనమాధవుకృపన్ సకలేష్టఫలాప్తిఁ గాంచవే.

సీ. కప్పువెన్నెలులయ్యె గంధములెమ్మెకశాయ లారపుగజ్జనవంటు యాకులయ్యె
సురుచిరాధరమయ్యె నరుణబింబఫలంబు నవకోరకంబులు నఖములయ్యె
గబ్బిపాలిండ్లయ్యెఁ గమ్రపూగుత్తులు వనరుహంబు మనోజ్ఞవదనమయ్యె
తుకపికారవములు నూక్తిపైఖరులయ్యె మృగపల్లవంబులు పదములయ్యె

శాఖలయ్యె లతాతతుల్ బరిసరజము, కుంకుమకటీరనిబద్ధమగాలమయ్యె
నాసయయ్యెను సంపంగినవవనేంద్రి, రాజ్ఞనేత్రికి నామనియావనమున.

మ. మును గూర్చెన్ సుమనస్సమూహమున కామోదంబు నత్యాదృతిం
దనిపె న్మాద్యన్మధుకరావళిన్ బహురసద్రివ్యాప్తి శుభ్రిత్యుత్సవో
క్తి నియామద్విజపాళి నిప్పిత ఫలాధీనంబుగాఁ జేసె న్మహో
వనివాల్లభ్యమునన్ వసంతుఁడు దయావర్షిష్ణుభావంబునన్.

చ. కలితవసంతమావలయగంధ నిరంతరరాగయుక్తిఁ జె
న్నలరెను పల్లవాన్వితయులై యలగొమ్మలు వృద్ధగుచ్ఛసా
తతులఁ గలకల్లుబోయ వెసఁ దాగి విమత్తి నుదాత్తగీతికా
కలనసటించు దుంచు నళిగాయకకోటి మృషించి యయ్యగన్.

చ. అక్కృతిఁ దావులంటుచు రజోంశుకమూడ్చి మరందసాత్త్విక
స్వేదము గ్రిమ్మఁగా మఘపవ్యత్తసితేతర రత్నదామక
క్రీడ గుణిత చేడియల చెన్నగు గ్రివ్వారిగుత్తిగబ్బలన్
నొద మెలర్పసోలు విటముఖ్యులఁబోలె మరుత్కిశోరముల్.

ఉ. మలయసమీరణాఖ్యరిపుమాధవులున్ సహాయులై
కెలఁకులరా మరుండు పికకేకిగళస్వనకాహళార్భటుల్
వెలయ శుకాశ్వమెక్కి వెడలెన్ బథికాహితదృగ్విరోధనవ్యా
ల్పసునునశ్వరాసనసుసంఘటితామ్రదళాంకురాస్త్రుఁడై

ఉ. హైమజలంబులన్ జలకమాడి కటీకృతధౌతచేలలై
లామహనీయులై పరిమళద్రవమూని ప్రఫుల్లమల్లికా
స్తోమముకంతదేశములఁ జొన్పి మనోహరభుక్తిఁ దేలి యా
రామములన్ సుఖింతురు పరస్పరవాంఛల భోగులత్తఱిన్.

వ. ఇట్లఖిలజనానంద సంధానకారణంబగు నక్కుసుమాకరంబున నొక్కనాఁడు

మ. అసదృశాస్త్రవ్యదరారిభీమబల భీష్మాద్రిత్య ప్రతాప్రిద్యశే
వసుహృద్బంధుభటావళుల్ గొలువఁగా జంభద్విషత్పూర్ణభో
గసమృద్ధిం గొలువై సువర్ణరుచిరంగన్మంటపక్షోణిను
ల్లసిలం గౌరవరాజు కౌతుకవిలోలస్వాంతుఁడై యత్తఱిన్.

చ. సలలితఖడ్గశోభితుని సాంకవగంధ విభాసిగండమం
డలుని శిఖాధివాససుమనస్స్రుత గైరిక సానురాగు న
త్యలఘువినూత్న రత్న కటకాంచిత పాదవిలాసు భూమిభృ
త్తిలకముఁ జూసి కౌతుకమతిన్ వనపాలురు గేలుమోడ్పుచున్.

చ. ధృతివిజితాసుహృన్నృపసుమతీ! సుమతీ! సితకీర్తిధూతరా
జతగిరిశంఖ! యేరికి వశంబగునే సుమనోభవాసభా
శితాసురసాల విస్ఫురణఁ జెల్వగునిర్మలి నాప్సరస్తతిన్.
క్షితిఁ జెలువొందు నందనముఁ గేరెడు కేళివనిం గణింపఁగన్.

క. నాళీకనాళపారణ, పాళీకమనీయపక్షపవమానచల
న్నాళీకయుతమదాళీ, నాళీకలకేళికితి వెలరుఁ గొలఁకుల్.

కవిరాజవిరాజితము.

శ్రీరుచిరసారఘన సారకరపర తరువాటికములు భూరితరసౌరభములం గా
సారసరసీజ సముదార మధుపూర మదగౌరవ వికారసువిహారిమధులిట్ప్రకరం
దారవవినోదముల హారిహిమవారియుత సారణులతేరముల జారుతెగసూనా
గారములచేరువలఁ దోరపుసమీరణకిశోరములఁ గేళివనధారుణి జెలంగున్.

చ. మృదులసరోరుహచ్ఛద హరిన్మణిభాజనరాజి వాఃపృష
త్పదమలమౌక్తికంబులిడి జక[illegible]గఁ జెందొవచేతులూన్చి ష
ట్పదయువతీసుగీతికలఁ బైఁబయి నారతులెత్తఁగోరుచుం
దుదురను వాసరంబుకు నినుండనినీకు వనోర్విఁ బద్మినుల్.

చ. పనిఁబడి నృత్యథంబెఱసి భవ్యతరుల్ సుమనోభిరామతన్
గొనకొనియుండ వానియులఁగొమ్మలనంటినపల్లవప్రబం
బునొగలఁ జేయుచున్ బుతువిభుండనుపంగవనప్రియావళీ
ఘనభటసంఘముల్ వెలయుఁగా దెసహాళి కలనిస్వనాగ్భటిన్

మ. లలి లాలించి మరుద్విటుండు శుకాలాపాలిగేలీ వస
నిలయాంతర్గతవల్లికానవపురంధ్రీజాతిగుచ్ఛస్తనా
వలిపై వ్రాలినలీనఝుంకృతుల రవ్వం బెట్టి యూటాడుము
గ్ధలు పాత్రీథాధిక భావసంగతు లెఱుంగన్నేర్తురే యిచ్చటన్.

ఉ. భూపవరేణ్య కేళివనభూపవమానకిశోరసంచల
న్నీపవనీపరాగతతి నిర్మలధర్మలసత్సుధామయూ

ఘోపలవేదికన్ గోరసి యుండు వియోగులకంగజాతసం
తాపనివారకంబయి నితాంతసుఖంబిడు చంద్రికానిశన్.

ఉ. కూడి కెలంకులన్న శుకకో ముఖకోయలమూఁక నాడువా
డోకుఁగ వాడికోరి విర్వులతూపులచొత్తము పచ్చవిల్లుచే
దోమఁగఁ దానదృశ్యత గుకురోకని శంబరభంజనుఁడు వేఁ
టాడువనోర్వి గర్వి మృగాకులకున్ భయమావహిల్లఁగన్.

మ. తలిరుంజాయపసిండిపూలల సముద్యత్కేళివ్యూహకా
హాలనాదార్భటిఁ గీరతోరణ సమూహవ్యాప్తివా తోద్గళ
త్కలికానాకిస్ఫురదగ వల్లికల హృద్యంగైవసివిధ్వయూ
ఫలలామాధ్య్వ భవత్సభాభవన సౌభాగ్యముఁ దెల్పుంజుమీ.

క. ఇనధామభవత్కేళీ, వనధారుణిఁ బొగడునేర్పు వరలదుగరళా
దనధాతాపితులకైనవ, చనఘాటిన్ మిమ్ము బోటిజనులకువశమే.

క. అనివనవిభవము బొగడ న, వనిరుపమానోక్తి కలన వనపాలురుదా
వినివిని పటుసమికవనీ, వనివాతరిపుస్పృహుఁడు రాజపీరుండంతన్.

క. ఆధోరణాగ్రణి నిజా, జ్ఞాధారణకుశలుఁడైన లసజ్జగతెభా
రాధారసప్తకులగో, త్రాధరసమశక్తి బంధురము సింధురమున్.

ఉ. చెంగటఁ దెచ్చి నిల్పఁబొలిచెం గటదానలుఠత్ప్రమత్త సా
రంగము బుష్కరాంబుకణరాజి నిరంతరరాజమాన సా
రంగ ముదగ్రశోణరుచి రాంకవదీప్తకుథాభిరామ సా
రంగ మనూనకౌతుక తరంగిత సర్వజనాంతరంగమై.

మ. ద్విరదోత్తంసము నెక్కి చెచ్చెర ధరిత్రీమండలాఖండలుం
డరుదెంచె న్గదరక్త రాంకవరుచిప్రాంచత్తటితాలి బం
ధురదానోదకవృష్టి ఘీంకృతిరవానూన స్ఫురద్గర్జఁ జూ
పరకాసింధురమ భ్రవిభ్రమముఁ దెల్పం గాఘనాధ్వంబునన్.

చ. కరిచరణోద్ధతిం బుడమిగ్రిక్కిఱదల న్నిజకేళికావనీ
సరసిఁజనంగమౌళిఁ దగెఁ జంపకపుష్పరజంబు గంధపుం
గళువలియచ్చనైదిర లగం దనుడాయఁగవచ్చు తేఁటికిన్
గరమనురక్తి మున్ను పదగాఁగనకాం శుకమంపెనోయనన్.

ఉ. అనరలోకలోకహితుఁ డాశ్రితచక్రిమనోనుమోద సం
ధానకరాత్మతేజ మహితక్షితిభృత్తిమిరాపనోదనం
బై నవపద్మినీసముదయంబలరింపఁగఁ డాసెఁ గేళికో
ద్యానమనూననూన నికరాసవమాద్యదళీనగానమున్.

ఉ. డాసిగజంబుడిగ్గి నికటద్రుమ హర్మ్యవిటంకి సంగతో
ద్భాసిలతావధూజనము భవ్యతరద్విజలోకవాక్యహా
ళీసహితంబుఁ గామది దలిర్చెను భావిఫలప్రదీపితో
ల్లాసముతోడఁ జల్ల విరుల న్నిజమౌళిఁ బ్రియాళిపాళులన్.

క. ఆలోకనములు గేళివ. నాలోకన కౌతుకంబునై వెలయు ధరి
త్రీలోలాక్షీ రమణుండు, డాలోవనిలోనికరుగ నప్పుడు ప్రియమునన్.

క. ఆరామపాలురందొకఁ, డారామాంగ భవమూర్తి కనియె నఖండ
శ్రీరామాధిరమణగను, మారామావనివిలాస మతిముదమొదవన్.

సీ. ఛవిమత్తరోలంబ మృదుగీతికాలంబ నవలతాంతకదంబ భవనపాళు
లివి రసాలపటీర హింతాలఖర్జూర కగవీరఘనసారతరువరంబు
లివి మానసమరాళి యువతిగరుల్లోలజలజోత్పలవిశాల సరసులివియు
లివి మాధవీకుంద మృదుమల్లికాబృంద నిరుపమానమరంద నిష్యందరంబు
లివి సుధాకర కాంతాతిహృద్యవేది, కాసమావృత పరిసరా ఖండవకుళ
సుమరజఃపుంజములటంచు సూక్తికలన, నవనివిభునకుఁ దెల్పెనయ్యవసరమున.

మ. సరససమీరణాంకుర వశంబునఁ గంపితయై మరందశీ
కరనవఘర్మవారి దొలక న్విటిగాత్రులఁ గొమ్మయోర్తు వి
స్ఫురదళినీ కటాక్షములఁ జూడదు నూనపరాగచేలయై
సరసమరావిభుండలరెఁ జారుఫలస్తన భారనమ్రితన్.

మ. మహికాంతుండిటులాత్మకేళి వనసీమావైభవాలోకనో
త్సహనుండై మృదుమల్లికాసుమలతా సౌరభ్యలక్ష్మీవల
త్సహకారద్రుమవేదిపైనిలిచె శశ్వద్గంధవాతాంకురా
పహృతాధ్వశ్రముఁడౌచుఁ జెంగటవనీపాలుం దమంగొల్వఁగన్.

అంత.

సీ. అనువుగా మస్తకంబునజటాజూటంబు గురువిందమకుట విస్ఫురణఁ జూప
నిటలస్థసురధునీతట మృత్తికోర్ధ్వపుండ్రిలత చందనరేఖ చెలువుబూన

మైవన్నె దొరసి వక్షోవనమాలిక ల్నవతారహార గౌరవము దెల్పఁ
గటిమండలీబద్ధ ఘనతరైణేయంబు గురుచిత్రపరిధానగరిమ మెఱయ
ననిలమేళన సప్తస్వరానుగీతము, మానస్మృదుతంత్రి కాసితమహతిఁ దాల్చి
నాకమునుండి నారదుండరుగుదెంచె, రాజసంబున గౌరవరాజుకడకు.

క. రంగగు నారదముని యను, రాగనిమగ్నాత్ముఁ డగుచుఁ బ్రవిమలమణిశో
భాగురుపీఠి నలమహా, భాగురుచిరమూర్తి నునిచి పార్థివుఁడంతన్.

క. సముపాత్తభక్తి మెయిన, ర్ఘ్యముఁ బాద్యమొసఁగి కుశలమరయుచు మహా
ద్యముఁ బారదరుచిమునిస, త్తముఁ బాథోధిశయనాంఘ్రి తత్పరహృదయున్.

మ. లలితారూఢతపఃకళాసురుచిరాలంకార మౌనీశ్వరో
త్పలినీమిత్ర! భవద్గుణోత్సుకతఁ గూర్పంజాలె నీరాకమో
దులకుంబోవుదు రింకువచ్చితి మహాత్మా! దర్శనం బిచ్చుటన్
ఫలమత్యంతము నొందెఁగాదె మముబోఁట్లన్ ధాత్రి నూహింపఁగన్.

చ. సమధికభోగభాగ్యములు సాగరజాధగజాధపాధనా
సములు జనాసవాసవ నిశాంతము లాసురయక్షకిన్నర
ప్రియములు ఖగాంగణంబులున్ దిగధరాజపురంబులు కావకాభిగ
మ్యములుగదా! గదాధరపదాంబురుహస్తుతిపూజనాదరా.

ఉ. ఆదరణీయవైభవ సమన్వితమైనది లోక మెల్లియో
నాదరహాసభాసివదనంబున నమ్ముని పల్కె విశ్వధా
త్రీవయితేంద్ర! యోగ్యడెలఁ దిగ్విమ్మెరి మానవలోకశక్రనా
మోదరసంబు చిత్తమున మున్నదయిఁ బఁగడిగ్గి యొక్కవోన్.

శా. సాంద్రకాంతాధిప! గాంచితిం ద్రిభువనైకస్తుత్యసామ్రాజ్యము
ద్వీకరంరార్పితహారనాయకమణి శ్రీఁబోల్చు మాణిక్య శో
భాక్రాంతాలయగోపురావరణ హర్మ్యద్వారకన్ భక్తరా
జీకశ్యాణ కరప్రదీప్తగుణ లక్ష్మీద్వారకన్ ద్వారకన్.

ఉ. కాపురమప్పురీయోధనునుకాన్పున కాపుర ముజ్జ్వలన్మణీ
గోపురదీధిస్థగిత గోపురమున్ మదకాలుమాటరే
ఖాపురగ సద్ధిరాజగలకాపుర మాపటిపూలిణీ సాటిగా
నోపురహింగణింపఁగఁ దదున్నతిఁ బన్నగ భర్తజాలునే.

ఉ. భాసురవజ్రకోటి రుచిభారధురంధరమై యసంఖ్యరం
భాసురసాలకానన సమంచితమై బహుదానరత్నరా
డ్వాసితమై నితాంతగుణవర్గవిబోధిత నీతికాటప
ట్టై సొబగొందు ద్వారవతి కాసురరాజపురంబు సాటియే.

ఉ. ఆనగరంబు సాటిమిగ దా నగరంబు జగంబునందు నే
గానఁ గణించి శ్రీవిభుని గానగధారి ముఖంబు దత్కథా
గానగరిష్ఠమై యలరఁగా నగభేదను వీటనుండి నే
గానఁగ నేఁగఁదా మనపుఁగాన గణేయదయామయాత్ముఁడై.

క. డాయనరుదెంచి మునివరు, డా! యనఘ యటందు నన్ను నర్చావిధులం
బాయనికుతూహలతనా, థా యని బద్ధాత్ముఁ జేయఁ దలఁకొని నేనున్.

సీ. మొగులుచాయలవాని బగడంబు జగడంబుఁ దెగడు కెమ్మోవి సోయగమువాని
వెడఁదవక్షమువాని వెలిదామరల నోముఁగల సోఁగకనుదోయి చెలువువానిఁ
బసిఁడిపుట్టమువాని బలురక్కసులపెంపు నలయింపుకలుముంపు టలుగువానిఁ
దళుకుచెక్కులవాని నెలసంచు నలయించు చూరిపంపులేనవ్వు మోమువాని
గొల్లయిల్లాండ్రయిండ్లలో గొల్లలుగను, జున్నువెన్నలు మ్రుచ్చిలితిన్నవాని
గొలుచువారలతలపులో మెలఁగువానిఁ, బచ్చవిలుకానితండ్రి వాసుప్రిచ్చిపొగడి.

ఉ. కాంచితి శౌరిచెంత మణికాంచికలాపకనత్కటీతటీ
కుంచితవార్ధికాంచి వలికుంతలఁ గాంత లతాంతగుచ్ఛకో
దంచదురోజమండల దృగంచలచంచలతా ధరీభవ
చ్చంచలఁ బల్లవాధర రసాధర కాంతసగాత్రి నొక్కతెన్.

క, కనుఁగొని మునుఁగొనిగూడుచు, దనుజవినిర్దళన! వనజదళనయన! ముకుం
ద నగోద్ధర యాకుందర, దన యేకంపతులకూర్మితనుజాతయొకో.

క. అవనజాక్షుఁడు మునికుల, పావన! యిది సీరికన్య భవ్యనయశ్రీ
లావణ్యాధన్య సుగుణాల, తావాల సతిమతల్లికా భగణామిలన్.

క. కుందరదన శశిరేఖయు, నా దనగు సుమా విధాతృవందన యనవా
నందమిరవొంద నానక, దుందుభిఁదఘని యాజ్ఞ దొరకొని నేనున్.

క. జలనిధివేలారశనా, వలయాధిప నిన్నుఁ జూడఁదెచ్చితి వినుమా
గలదొకహిలోపదేశం, బలఘుతరా మోదమొసఁగు నది నీమదికిన్.

చ. పలువుర యక్షకింపురుష పన్నగకిన్నర రాజకన్యల
న్గలితవయోవిలాస శుభలక్షణధన్యల నాకలోకకాం
తల నసితాలకాంతల సదా వసుధాధర! జూచినాఁడ నే
చెలువల సీరికన్య తులఁ జెప్పఁగఁ జూపఁగఁ జాలనెయ్యెడన్.

క. జలజారిషోడశాధిక, కళ యలకాధిపునవాధికనిధానము బూ
విలుతుని యారవబాణము, జలదంగైకొనని మెఱపు సకియ దలంపన్.

ఉ. కుత్తుకబంటినీటఁ దమిఁ గుంది వివర్తతఁ బంకసంభవో
ద్వృత్తి సదా వినీతియ వహించుటఁ జేసి లతాంగివక్త్రసం
పత్తికి సాటివత్తునని బన్నము జాలదుగాని సౌరభా
యత్తము సంతతద్విజకులాస్పదము న్సరసంబుగాదొకో.

చ. కలికికచాళితోఁ బెనఁగి కంధరము న్సుఖవర్ణహీనమై
తోలఁగక గబ్బిగుబ్బగవతో నెదిరింపఁగ బల్మి నెత్తుగొం
చలవుఁ బోవఁగా నదిగశాంగకవైఖరిఁ దాల్పఁ బూని బె
గ్గిలి యటవచ్చియున్నయి తగెన్నలనాముఖలక్ష్మిఁ బ్రాపునన్.

క. చెలితను జఘనోన్నతి స్థిరత, ములు నోము నెఱుంగు ముత్తెములువన్నెలతో
నిలతో గోయిలతోవ, న్నెలతో నెలతో దురంబు నెరపు న్నరపున్.

క. తమ్ములు వికాసలక్ష్మిన్, దమ్ములు నయనములు వారిదమ్ములుగుచిభే
దమ్ములలరు నెతిరులు ప, దమ్ములు మృదులారుణచ్ఛదమ్ములు చెలికిన్.

క. ధరమే దనుగవ ధారా, ధరమే నెఱిగొప్పు నవసుధాలహరీ బం
ధురమే వాతెఱ సిం, ధురమే యానంబు సొబగుతోయజముఖికిన్.

సీ. రజనీచరునకును ద్విజరాజత మధుపరులకు నతనుసుధర్మగుణత
చిరతరామోదలక్ష్మి పరిమానసంతతి కరులకుభువనహితానువృత్తి
జలజాతములకు శాశ్వతహంససంగతి చంచలాళికి ఘనాశ్రయవిభూతి
పల్లవతతికి భవ్యతరులతోఁ బొందు కుముదంబులకు రాజసుముఖతాప్తి
గొమ్మ మోముతీవి కొమ్ముడిజిగిగోళ్ల, సొగసు జన్నుదోయి సొబగు బదవి
కాస మంగదీప్తి గరతలరుచి నేత్ర, కాంతిగరిమ బూనుకతనఁ గలిగె.

క. కమలారిబింబసంపద, రమణీమణి వదనసుందరత్వముఁ దెగడున్
గమలారిబింబసంపద, రమణీ నయన స్తనాధరంబులు దెగడున్.

మ. మనుపద్మాస్త్రతఁ గాంచు నెమ్మొగము సొంపుం జూడలేక చ్యుత
త్వనిరూఢి న్వెలసిల్లఁగాఁ బ్రసవసద్వంద్వంబు చక్రిత్వమొం
దెను కోడ్రో మెఱుఁగారు నైశ్రోని మధుద్విడ్భావనోష్ఠంబు గాం
చెను దారాసితకేశపాళి సుమనస్స్వర్గత్వ మబ్జాక్షికిన్.

ఉ. కొంచెమదెట్టులోర్చునొకొ గొప్పచనుంగవ వ్రేఁగుఁ గాను దీ
నంచుఁ జేరనీవు నడకల్ చలన్ప్రస్థితి బెడంగు మీఁదన
మిన్నందు గలంచు దుమ్మెదల మేచకరోచులఁ గప్పుకొప్పు గ్రొ
మ్మిన్నంచు నతిక్రమించు జిగిమించు తనూలతసంచుబోటికిన్.

సీ. బహుళార్తిఁ గృశియించుఁ దుహినాంశుబింబంబు పంకాప్తి దనరారుఁ బద్మపాళి
నిలఘనాఘనసంజ్ఞ నెలయు వారిధరంబు గవఁ బాసి క్రాలఁగుఁ జక్రవలరోయి
విషసహోవిర్భూతి విలసిల్లు నమృతంబు వడిసుళ్ళఁ బడి కూఁతలిడు దరంబు
దుకలనీరసములై పొదలు పల్లవజాతి మెలసి తోడన డాఁగు మిందుదీవ
నెట్లు సరిఁ జెప్పవచ్చు మృగేక్షణాస్య దృక్కుచపయోధరాధరగ్రీవికాంఘ్రి
తనులతాకాంతి వైభవోదారతలకు, శతధృతికి నాఘనాధరపతికి నైన.

చ. చెలి శృంగారరసస్రవంతి యనఁగాఁ జెన్నొందు నాకానిచో
దళుకు న్వేనలిసొంపుఁ జూపులు గుచద్వంద్వంబు నూగారు స
ల్లలితాంఘ్రుల్ నతనాభి ముత్తరులు నేలా తెల్పఁ బల్మారు నై
వల వాశ్చర్యతరంగ భృంగ జలజా వర్తోర్మికా స్ఫూర్తులన్.

మ. క్షితిపైకాళిమగోన ముజ్జ్వలతయున్ శ్రీసొంపువేణీకటి
స్థితులాంత న్ఘనకాద్రిధర్మగరిమన్ జూపట్ట బద్మాసన
స్థితి జెల్వొందు హరిత్వమూనఁ గుచలక్ష్మి చంచలాలోకనా
న్వితమధ్యంబులు బోటిమే నమరె మూర్తిత్రయ్యనూనాకృతిన్.

ఉ. అంగనకొప్పు కందమున కందు మొసంగు మెఱుంగురంగులన్
జంగునబోకలించు మెయిసంచు కటీతటిలీల నేఁ డనే
లంగల రూఢసౌరనటులన్ తరమున్ దరవాగళంబు జూ
పంగ జవాలు వాలుగల నారడిఁ బెట్టు నయారె సారెకున్.

సీ. తరళాక్షివదనంబు సరసిజంబనరాదె తేఁటిబలుకొప్పులు మరందలీలఁ దేల్పఁ
గుసుమకోమలి బొమల్ గొసరివిండ్లనరాదె జూపులు బాణవిస్ఫూర్తిఁ జూపఁ

బూఁబోఁడిపాకిఱలి పుష్పఱరంబనరాదె వళులు దరంగల చెలువు నింప
వనితచాపులు కల్ప వల్లికలనరాదె కరములు కిసలయ స్ఫురణ నెరప
నతివ నెత్తిగొప్పగారొ్మ్రగులనరాదె, యొడలిజిగి సంచుకొ్రిమ్మ్రించుటౌర పుఁబూనఁ
జెలువ చెలువంబుఁబొగడ నీక్షింప శేషు, నకునగారికి గాక యేరికిఁ దరంబె.

సీ. మొగు లాకసంబుఁ సంపఁగిమొగ్గ దలిరులు గచమధ్య నాసికాకరతలములు
మాలు జాబిల్లి మేల్పసేఁడి వెన్నెల నయనానవాంగ మందస్మితములు
గెంప నంటులు రాజనంపుపాట్టలు జింద మధరోరు జంఘా గశాంగకములు
బుడమి తేనియపొన్న పూబంగరంబులు శ్రోణివాజ్ఞాభి వక్షోరుహములు
మొల్లలర నెలవింత్లు దొమ్మ్రదులుగొన్ని, నలు మెఱుఁగుటద్దములు దరంగలుర దాళి
కభ్రుకుటికర్ణకరరుహ గండభాగ, వళులు వాకు్రివ్వ భవ్య లావణ్యవతికి.

ఉ. శంపలసానబట్టి కరచాతురిఁ దద్రిజమూని యందునై
లింపవిలాసినీ తనువిభీద్ధకశాతతి మేళవించి చ
ర్చింప సుధాకరామృతము జిలి్ఱ యజుండు రచింపఁబోలు నీ
చంపకగంధిఁ గానియెడఁ జానలకిట్టివిలాసముబ్బునే.

ఉ. ఆశుభవాణి కాసతికి నాగుణలక్ష్మికి భర్త్రగాఁబ్రజా
ధీశుఁడు రాజమౌళి యసకృత్ప్రబలారి దరాంకమూర్తి నా
యాశల గిరి్రి జైన్నలరినట్టి పయోధపరీత విశ్వధా
త్రీశుఁడు జాలుగాని గణియింప నృపాలక మాత్రుఁడోపునే.

గీ. రాజరాజ కుమార రాజరాజ రాజ, దుష్కరసురూప దృఢమతి చిరయశోభి
రామునకు నీదు పట్టి కారాజవదన, రమణఁగూర్చుట శుభమగు రాజరాజ.

మ. సుమనోధర్మ్ర ధురీణతామహిమ జక్షూరమ్యసౌభాగ్య ల
క్ష్మీ మహిమ్నన్నతిగాంచుఁ నీతనయ రాజీవాస్త్రి రాజపు్రి
ప్రమదాసన్నిభ శోభనాంగి సుగుణపాలింపబసా పూర్ణచం
ద్రిముఖం గూర్చుట కాంచనంబునకు సౌరభ్యంబు చేకూర్పుటల్.

క. ప్రమద మొసఁగ నే తత్కార్యమవశ్యము జేయువది ధరాధిప సందే
హము వలదించుక యుఁబ్రియ, త్న్నమునం దొడగుఁదనంత దైవంబునుచున్.

ఉ. అంబురుహాసన ప్రభవుఁడాతని కిక్కరణిన్ హిలోపదే
శంబొనరించి పీడో్కని భుజాపరిణీతవిపంచికానసా

దంబు రమాధిపస్తుతి సుధారసముల్ గురియంగ నాక లో
కంబున కేగెనంత మహికాంతుఁడు సంభ్రమితాంతరంగుఁడై.

ఉ. భూరివినీలశైలమునఁ బోల్పఁగఁ గాములఁ జేఁడు బోలె నా
సారసరోజరాగమణి సంయుతమౌళికిరీటహారకే
యూరపదాంగదద్యుతి సముజ్జ్వలుఁడై కరి నెక్కి సారెకున్
నూరెలవందిమాగధులు సూక్తులఁ జేయఁగ నవ్వచ్చె వీటికిన్.

ఉ. వచ్చి పురంబుఁ జొచ్చి మదవారణరాజము డిగ్గి సచ్ఛుభా
రచ్చవసించి బంధుబుధరాజిఁ గనుంగొని కౌరవేశ్వరుం
డొచ్చను లేనికూర్మిఁ దనయొద్దకు డాసి విధాతృసూతి వా
కుచ్చినచందమెల్ల గురులకున్ వినిపించి మతేమి నాప్తకున్.

క. గురుభీష్ములరాయిమనో, గురుభీష్ములు గురునృపాలకునకనిరి మరం
దరసోపమసరసోక్తుల, బాగ సోదరులెల్ల వినఁగఁ దొడరెను వేడ్కన్.

క. అవనీధవ యాదవ నీ, పవనీనవనీరధరుని పాలికి సుగుణా
గ్రజ నీతి కుశల భావ్యుల, నవరే దేవులను బనుపనగు పతినకుఁగన్.

చ. అనఘజనభర్త సాంఘుజనతాభినుతాతతకీర్తిధురీణులన్
ఘనవసుధాసుధాశనశిఖామణులన్ననిపెం గుతూహలం
బున హరినీలరత్నమయ భూషణపేటికి సానుమత్ప్రిభే
దనపురరాజవైభవ లతావనవాటికిఁ గల్మి వీటికిన్.

గీ. పనుపమానవేంద్రుఁ డనుపమానవచోవి, శేష శేషసూనులు కీర్తిలింప
మణులుసత్వరముగఁ మహీధరఘనదరీ, వరఘూర్ణపదమునఁ జనుచుఁ జనుచు.

సీ. గాంగేయగిరితుంగశృంగసంపదఁ దెల్పు ఫణివరాజమణివిభా గూఢిమెఱసి
సురపురిఁ దలపించు సుమనఃపరంపరాభినవరంభోద్యాన ఘనతఁ గాంచి
కైలాస శిఖరివైఖరిఁ జాటు ద్విజరాజ చూడాకలాప భాసురతమించి
పాథోధిరాజ సౌభాగ్యంబునూరించు కమలోదయవిలాసగరిమ నెనసి
లసదనుపమాన మానసలక్ష్మిఁ బాపు, రాజహంసవిహారగౌరవముఁ నొంది
యారపస్నగతల్పపురాగ్రగణ్య, మనుచు, బొగడుచుం గౌతుక మంకురింప,

ఉ. అన్నగరంబు భూతిఁ బవిభృన్నగరీకులనఁ జెలంగు న
ప్పన్నగవైరివాహపరిపాలితమైన పురంబులోని కు

ద్యన్నగరాజధీరమతు లవ్వసుధామరు లేగి యొక్కచో
నున్న గదాధరాగ్రజు సమున్నత సౌధముఁ గాంచి వేడుకన్.

క. తాలాంకుని నీలాశ్మచ్ఛవి, భాలాలితమైన మనికిపట్టికి కాదే
యేలా బాలారుణరుచి, జాలాంచద్ద్వారపాలజన మిటునుండన్.

క. అనియూహించి శరద్ఘన, ఘనతాభినుతాంచితాపఘను హలధరుఁ గాం
చి నితాంతార్చాకలనా, జనితాంతః కరణకుతుక సంరంభమునన్.

ఉ. ధీలలితకాలవాల బలదేవ కురుక్షితిపాలనాళి నీ
పాలికి నేను చాలశశిఫాలఁ గుమారిక నేడఁ బంపె మ
మ్మాత్మలసమానసూనవిశిఖానుపమాకృతి కాత్మసూతికిన్
హాళి దలిర్పఁగాఁ బరిణయంబొనరింపఁ దలంపు పెంపునన్.

గీ. అప్పుడమివేల్పులిటులాడ నప్పు డమిత, సమ్మదము గ్రమ్మఁ దనరె నెమ్మనమ్మనమ్మ
రాసురార్యగ్రజుండు ధరాసురాగ్రి, కన్యలకుఁ బల్కె వచననైపుణ్యమలర.

క. ధరణీజనజాతసమా, దరణీయైశ్వర్యధుర్యతా మహనీయుం
డురణావిరోధి జయశ్రీ, వరణసముత్సాహుఁడు గౌరవప్రభుఁ డరయన్.

మ. ధరణీభృన్మకుటాగ్రరత్న కిరణోదంచత్తులాకోటి సు
స్థిరదోర్ధూర్దళిత ప్రతాపవిజయ శ్రీమేటి విద్విణ్మహీ
వరభూభృచ్ఛతకోటి యాన్నృపతికెవ్వాఁ డుర్విపై సాటి భూ
వరకోటిం గొమిరం దదాత్మజునకీ వచ్చు న్మతి నెమ్మిచ్చితిన్.

క. అసమానరూపయౌవన, లసమాన గుమారి మత్కులమణి సుగుణమా
నసమాననీయమహిమం దసమాన గురుక్షితీంద్రు తనయునకెత్తున్.

ఉ. రాజకులాగ్రగణ్యుఁ డట రాజదశేషధరిత్రికెల్ల రా
రాజఁట తత్కుమారునకు రామ నొసంగుట కంటె మాకును
తేజితశోభనంబుగలదే యని వస్త్రవిభూషణాదులం
బూజఘటించి యాద్విజులఁ బుచ్చెఁ గురుక్షితిపాలు ప్రోలికిన్.

క. అనుప మహీసురపుంగవు, లనుపమకౌతుకతరంగితాత్మకులై దం
తినగరికరిగి జవోద్వృత్తి నగరిపువిభూతి గురుపతిం గనియంతన్.

క. రాజకులాంబుధిరాజ!ధ, రాజనపరిపాల వినయరాజన్మతి యా
రాజవదన నిచ్చెదనని, పూజలఁ దనియించి బలుఁడు పుత్తెంచె మమున్.

క. అని హేలాప్రియశుభదవ, చనలీలాగరిమ దెలుప శతుప్రవనహతా
శనకీలాగ్రిహా కౌరవ, జనపాలాగ్రణి కగంబు సంతస మొందెన్.

మ. తనుజాలిన్ జనతాభినంద్య సుభగత్వ శ్రీసమన్విత నూ
తనగర్భన్ హలి రాజరాజజున కుద్వాహంబు జేయన్ దలం
చిన చందంబు సుభద్ర గాంచి మనశ్శాంతానురక్తవ్యథా
వనతాస్యాంబుజయై మురాసురమదధ్వంసిన్ వెసన్ డాసినన్,

ఉ. కాదన పుష్పబాణుని కనకాంశుకదీప్తలసచ్ఛతుర్భుజాం
భోదరి సోదరీ గని సమాదరణీయ మ్మనూక్తిం బలుక్రీ శా
త్రోదరి తావకానన పయోజ మయో జిగిదూలి యుంటగ
న్సోదరి లేనివంత చెనగొన్నది నీమది నిక్కమాగయన్.

చ. అన ముసు సీరపాణితనయన్ సనయన్ శుభలక్షణోదయన్
మనసిజరూపమాన్యు నభిమన్యు సమిజ్జయశోభిమన్యు గూ
ర్తునని వచించె నిప్పుడు కురుక్షితిభృద్వగనూతి కీదలం
చెనట మనంబులో వసట జెందదొకో వసుదేవనందనా.

చ. అనన బోడి నూరడిలవాడి జనార్దనుడా ప్రలంబమ
ర్దనుకడకేగి నాకవనితా జనతాభినుతాభిరూప్యశా
లిని తనయన్ నయప్రణయలీలల ము న్నభిమన్యుకేల గూ
ర్తునని వచించి యిప్పుడు కురుప్రభు సూనకీదలంచితే.

క. భువనాభినుతచరిత యా, దవనాయక నీతలంపు దా నెఱిగి గుణా
ర్ణవ నాదగు సోదరి హా, న్నవనాళికమున జంతినాటి కలంగున్.

గీ. మునుసుధీజనంబు లనుసుముఖత నెన్న, బలుకునూక్తి నిలిపి ప్రబలశక్తి
మనసు భద్రిసుతునకును సుతనొసగిన, మనసు భద్రమగును మా! హలాంక.

చ. అన హలపాణి పల్కె చతురబ్ధిపరీత మహీతలంబు గి య్యె
వ్వని భుజపీఠినిచ్చలు ప్రవర్తిలు నాతడు మేటి తత్తనూ
జానకుం గుమారి నిచ్చుటయె శోభన మంగన గన్నవారికిన్
మనసహజాత పట్టి యభిమన్యుడు దాద్రుశుడే గణింపగన్

చ. అనవిని శౌరి నూరిజనతావనతా ఘనతాభిరాముడం
త నరుగు తెంచి లోకవిదితా ముదితా సుదితాత్మ్ర బూనితో

చినగతి విన్నవించితిని చిత్తము నొత్తదనంబు బొంద ద
య్యనఘునకిక నీదు తలపౌ హాలపాణి ఘటింపఁ డౌరయున్.

క. అనుజాత వినుము యుష్మ, త్తనుజాతమణిన్ వరింపఁదగినవయశ్రీ
మనుజాతరూపగాత్రులు, మనుజాధిపసుతలు గలరు మహిలోఁ బెక్కుల్.

ఉ. మన్ననమాని రూపమహిమన్ ననవిల్తుని గేరునేకుమా
రున్నగవైరిపౌత్రుని మరున్నగధీరుఁ బరాభవించెఁగా
యన్నయమాద్వహుండు దనయున్ నయశాలినొసంగ డంచుజిం
తన్నలిసేయకంగన యెడ న్నలినాదెస చైదిజూడుమా.

క. అనిదనుజాహితుఁ డనుజా, తనిజాభ్యంతరమణి సదనమున కనుపం
జని తామరసాక్షిమనో, జనితాకులతాతిపరవశత నటఁబొదలన్

సీ. ఎదలసీఘుమదంబు బొదలఁ గమ్మనిపూఁవుఁబొదలఁ దిమ్మురు తేటిబొదల కదరి
మొలకమామిడిఫలమ్ములకు మూఁగు శుకాళికలకలధ్వనికిఁ బెనఁగులకఁబూని
దళముకొన్న మహీజదళములం బెసు పికదళముమోత్రితలకు నొందలముఁ దాల్చి
యతులపంకజనాళిగతులమించు మరాళితతుల క్రీంకృతుల కుఁదద్దనదలి
యసమశరవీర ఘోరసాయకనికాయ, వేదనాస్పదహృదయుఁడై విజయతనయు
డనుపమారామసీమా విహారమెడలి, కనకమణిమయ మందిరంబునకువచ్చి.

సీ. కీలుకాఁడెడసేయఁ గెరలిన త్రనలీల బ్రతిసీరనంటిన ప్రతిమయనఁగ
నెరయుబర్వములసంధితమంబు గప్పిన కమనీయతరరంజకిళయనంగ
దరలనిఘోరసంతమసాను గతతాపమున గాసిబడిన పద్మినియనంగ
ఘనతరమఘసమాగమ దర్శనవివర్ణతావాప్తిగనుజాజితేవయనఁగ
దెలివుగోల్పడినిజమనోజలరుహాంత, రావృతనితాంత నిబిడచింతామయార్తి
నొగిలి చేష్టారహితయై వినూత్నరత్న, ధర్మమయపీఠి నున్నసుభద్రఁ గాంచి.

మ. తిలకింపన్సుమనోమనోహరకళాధిష్ఠానమై తారకా
లలితశ్రీనిధియై సదాకువలయోల్లాసంబుఁ గావించు నీ
విలసద్వక్త్రసుధాంశుమండల మనావిర్భూతశోభాసము
జ్జ్వలమై యున్నది యేమిహేతువిది యాశ్చర్యంబు డెందానకున్.

చ. ఉదితనయుండు ధర్మతనయుండు మహాబలజుండు విక్రమో
ద్యదురుభుజుండు సంయదభియాతి కులానిలచక్రి శక్రుదు

ర్త్రద రిపురాజ్యముల్ యము లరణ్యమహి న్సుఖులమ్మ నీదు నె
మ్మది కిటువంటివంత పొడమంగల మెయ్యది యమ్మ నావుతున్.

ఉ. మంథరకేసర! ఘోరరణమధ్య పరిక్షుభితార్య నీక? నీ
కుందరశాయతాక్షి నవకుందరద స్మరదబ్జసన్నిభా
స్యందనపట్టి నిత్తునని సత్ప్రభుతా సుగుణాంబుధుల్ ఖగ
స్యందనయుక్ఖ్యులెల్ల విననాడె హలాంకుడు శైశవంబునన్.

చ. అతనిశుభప్రసంగమనఘా! మునుగొంగుపసిండివోలె నం
దతెనయు నాన మానసమునం గడునమ్మినదాన నే ననా
రతమిపుడాత్మజం గురువగప్రభునూతికి నీదలంచి కో
న్న తలపునేనెత్తింగి మదినాటిన వంతం గృశింతునావుడున్.

గీ. పాండురాజసుతులు పాండురాజసుతుల్, కీర్తిఘనులు గాన నార్తి బొదల
జాలక జూచె .సునల హలపాణి దినికి, మదినివగవవలదు మానుమనిన.

చ. మనసిజరూపకాంతి మహిమ న్త్రిహి మన్నసమస్తబంధుస
జ్జనమతిగన్న కూర్మియనుజా తనుజాగ్రణి కీక యున్న య
న్యుని సుతగూర్చజూచిన సహోదరి లోదరి లేని వంత నూ
లొన్రను టెదియబ్రిమే జగములోగల కట్టడినా నతండనెన్.

చ. సిరికపడ్రై లతాంగి తనచెన్నుదొలంగి హృదంతరవ్యథా
భరవివశాంగియై రవిగభస్తి గుముద్వతిబోలె బుట్టినిల్
జొరదనదాన్రవేళ విధిచోదితయై చొరబారెనేని నె
వ్వరు బ్రియమాచరింపరులవంబిది లోకముపాడిచూడుమా.

క. హలపాణికిదలపా కురు, కులపాలునిపట్టిపై దగులొనగ నయో
కులపాలిక వీవిందుల, నిలపాటిగ జాతురే యనింద్యచరిత్రా.

క. జననావాస సుఖశ్రీ, మనసాస న్బొరయ కింక మది పాండుసుతా
ననవాలిక విలోకన, మనసాసక్తినమెలంగుమా సుకృతనిధీ.

మ. ద్రుపదాధీశ తనూజభూజన నుతారూఢకుమార స్తి భ
ర్తృపదార్చాకలనాభిజాత చిరకీర్తింగాంచ నెంతేయర
వ్యాపరాపత్తి సహించి తాదృశ యశఃఖ్యాతి న్ప్రకాశింపరా
దె పదార్థప్న్లపసిండి వజ్రమణిలో దీపించినట్టీవిలన్.

క. అనికరిగమనసుభద్ర వ, చనచతురిమగరిమ దేల్చెశరగహేతిశరా
సనకవచ ధురీణుండై, కనకవసను నగరివెడలఁగాఁ దలఁచె మదిన్.

ఉ. రమ్మని తల్లి కోమల కరమ్మని వార్యగతిం దెమల్చి ఘో
రమ్మగు చిమ్మచీకటి దరమ్మగు మాత్రము లేక ధైర్యసా
రమ్మలర న్భయంకరశరమ్ము రిపోసి కిరీటిపట్టి దూ
రమ్మతి భీమసత్వనికరమ్మగు కాననునేగె యుద్ధతిన్.

వ. చనిచని ముందట.

సీ. సదమలాంభఃపూర సంస్ఫాలనోన్మత్త కరటిఘీంకరణ విస్ఫురితఝషము
పరిపక్వకీచక తరుగళన్ముక్త ముక్తారాశిధవళిత క్ష్మాతలంబు
దశదిక్స్ఫురత్ఫణాఫణఫణాంతరగభవ్య రత్నకాంతిచ్ఛటా భ్రాజితంబు
దవహుతాశనశిఖాదహ్యమానాశేష చందనాగరుధూపసంకులంబు
భూరికుధరాగ్రనివసన్మయూరనికర, కృతరవాపాంగ సంగతోద్గీతశబర
నీలకబరీసుగీతికానిరుపమాన, మతిభయానక మొకయరణ్యంబుఁ గనియె.

ఉ. గనుగొని భూనభోంతరగము న్గ్రమ్మినసంతమసంబులో వినూ
తనజజనీ తనుద్యుతి వితానని దర్శితకాననాధ్యమై
ఘనతరశైలకూటకటకప్రకటాటవి జంతుమండలీ
నినద విజృంభణంబునకు నెమ్మది భీతిల కాతఁడేగుచున్.

మ. హరిపోతుండొక మఱ్ఱిఁ గన్గొనియె నుద్యన్మ్యుతఫేతాళకా
తరథచ్ఛేదిత దేహకుక్షిగణితాంత్రశ్రేణిగా స్రగ్ఝరీ
పరివిలిప్తచ్ఛదగుచ్ఛబంధుర మదభ్రప్రాంశుశాఖాచయాం
తరనీడస్థదివాంధగృధ్రముఖ నానాపక్షి సంరావమున్.

గీ. కనియె బటవసుంధరాజాని కరము వెఱఁగు, గొని వటవసుంధరాజంబు గొంతఁబోగడి
తెత్తఱిల్లుటచ్చాయనాయమదననుమేలు, జిలుగుమువ్వల్వ పఱచి వసింపఁ జేసె.

క. హాలికొదవునుపేక్షాహాల, హాలిక వసింపఁగఁ యొద్దకశౌరా
డలికకుఁ బాడునృపతికో, డలికకటా! యీనిశిన్ వటద్రుమమునెడన్.

క. జగదారాధితు హలధరు. దగ దారడిఁజెట్ల విధికృతంబు నిలంధ్యం
బుగ దా దీనికిమఱినె, వ్వగఁ దాల్పఁగ జనదు ప్రీతియావశ్యము వలయున్.

గీ. అనిసుభద్రపట్టి యని సుభద్రమగుభుజాశుగాసమార్గనాశుగాప్త
తులితవిశిఖమూర్తి బలితంపు ధృతిపెంపు పొదలవటము పొదలఁగడలకున్న

క. తరసానవకులపతికా పరసాదిభుజాగ్రదండ చండబలుఁడు సం
గరసాహసుఁడు ఘటోత్కచు డురసాధరతుల్యదేహుఁడు వసించునటన్.

ఉ. ఆనిశానిశాటుఁడు హితావళితో లలితోరువిక్రమ
శ్రీనరయన్ నలుంగడఁ జెరింపుచుఁ గాననవాటి తేటివి
లాస్యనిసుభద్రపట్టిఁ బొడగాంచి వటక్షితిజాంతికంబునం
దీనదిరేయి నెవ్వఁడొకో హీనరుండిటనున్న వాఁడొగిన్.

క. సవనాశనాళికిమది యవవావనిచాయడాయ నలవియెపీనిన్
భువనాప్త జుఁడుమహానస భవనాగత శశముగాఁ గృపన్ నాకొసఁగెన్.

గీ. పృథులదంష్ట్రాభినిహతి మేనెల్లవ్రచ్చి నల్లఁదావెద బలలఖండములు గడుపు
నిండమెసవి చిత్రగతులఁ దాండవంబు సల్పెదనటంచు ననివార్యశౌర్యగరిమ.

మ. అసకృద్గేహమలీమసద్యుతులతో నంభోదగర్జాసము
ల్లసదాభీలరవంబుతో శితకరాళస్ఫారదంష్ట్రాస్ఫులిం
గసమాకీర్ణభయంకరాననముతో గ్రవ్యాదనుండేగుదెం
చి సుభద్రాసుతుఁజూచి పల్కె వికటాక్షీణాసలాపంబులన్.

క. ఓరీయెవ్వరు జేరగ లేరీవనవాటి ద్రాసలేశముగొనకీ
వీరీతిరే చెరించెదు పూరీకృతధీరతాసమముజ్జ్వలమతివై.

క. అనివేలుపువారమనుమని గనుమని వెన్నురము ముష్టిఘాతమున వగ
ల్చిన వడి నపుమకరచి య య్యానఘాత్ముం డెరచిదిండి నరచేనడచెన్.

క. అరచేఁజరచిన గమని వ్వరచే నుసురనుచు నుద్ధవిడి బలుమొనలం
గరచినర క్కసుపైక స్నరచే నరుపట్టి పలికె నెగసిన కినుకన్.

క పరిణాహశక్తినిఁకమల్ల౯ణాతిపాధినడచి లావనిచెద ని
న్నరుణాత్మజచరణార్చా, కరణాదరశైక హృదయ కరంజాతునిగాన్.

వ. అనిమతీయు నవ్విధంబున నొండొరు లుద్దండ కోదండ దోర్దండ పాండిత్యంబులు మెఱయ సమీప తరుషండ శిలామండలంబు లన్యోన్యపదఘట్టనంబులఁ జూర్ణంబులుగా శరభము శరభము పుండరీకము పుండరీకము కరి కరి హరి హరి దొడరు తెఱంగున నుత్తమాంగంబున నుత్తమాంగంబును భుజంబున భుజంబును దగుల్చుచు బాహుదండంబులఁ బీడింపుచుఁ గూర్పరముష్టుల గ్రుమ్ముచు జానువులఁ బొడుచుచు నఖంబులంజీలుచుచు బదంబులఁ బదంబులు బెనచి ధరణిఁ గొడ్డిగిలం ద్రోయుచు గడువడిఁ బిడికిళ్ళనడఁచుచు బెడిదంపు టడవుల వెడలు రక్తంబులం దోగి పుష్పితప

పేలాశగుర్మంబులం బురణింపుచుఁ బెట్టలర్లు లుట్టిపడఁ బరస్పరజయేచ్ఛల ధరిం
నంబు సేయుచుండ నాసమయంబున.

మ. నిదురం గూడిన నీడఁజాలక శకుంతిసంతతుల్ బెగ్గిలెం
జెదరెన్ భూధరణాహివిస్ఫుటఫణీ శ్రేణీమణుల్ గోత్రముల్
గదలెన్ రాల్పడితుయ్యె వన్యమృగసంఘాతంబు త్రాసాకుల
త్వదశన్ నల్గడఁబాఱెఁ దత్పటుపదద్వంద్వాభి ఘాతోద్ధతిన్.

క. నిదురన్ గాంగితనతనయు, నిదురంబున నారసిబల్మి నెరయఁగ జలమా
ని దురమొనర్చువిధాటుగ, నిదురంతంబైనచింత నెలకొనియెఁ దెన్.

క. అరిదరకరుసోకరి యు, య్యారిఖరకరద్యుపరితాప మడఁచికరంబా
దరమూని మహాత్ముఁడు భూ, వరమాన్యుని గాచునట్టివాఁడౌ దవడౌనో.

చ. నలనలకూబరాకృతి రణక్షితివైరి విభీతకృన్మహా
బలబలశాలి నీశామదుఁబట్టినిగూర్చుఁ పేక్షఁజేయఁగా
నలహాలపాణి కానలమహాపదనోర్చివసింప దైవమీ
హాలహాలఘోరమూర్తి రుధిరాశనువాతికిఁ దోచెనక్కటా.

ఉ. బాలుఁడితండు యుద్ధపరిపాటి నెఱుంగఁడొకింత వీనిఁ
జేవ్వలబలోద్ధతి నదనుజవీరుఁడు మార్కొని యానిశీధిని
వేళ దురంబొనర్చెడు పవిప్రతిమానకఠోరమూర్తియై
వేఁయుపులార! భక్తిమెయిం వేఁడెదఁ బ్రోవఁదగుం గుమారకున్.

ఆ. అసురవారిసుతుని యసురకులాగ్రమొనర్పుఁ, డనుచు వేఁడుచుండె నచలభక్తి
నపుడు పార్థనారి ప్రార్థనాభాషల, వేఁయుపులను భక్తలోలుపులను.

మ. అభిమన్యుండు నిశాచరప్రవరుఁ డట్లన్యోన్యదోర్దండపరిభూ
తభ్రశప్రౌఢబలపరికల్పిత సముద్యన్మల్లయుద్ధక్రియా
రభసోదగ్రతఁ జేర్చి యంతటమహాగ్రక్రోధుఁడై చాపరో
పభృతినాస్త్రంబు నిరోంచి దారుల్ వాలతవహాప్రద్యోతమానాకృతిన్.

ఆ. అనమద్ధరిత్రలై నిశాటార్జునడాలు, ఘోరశక్తి నాకసించినారుల నప
మానికానన కేళివిహారకలనఁ, దవలివర్తిల్లిరప్పుడు పల్లవులు బోలె.

క. వినుమా నను మార్కొని గె, ల్వను మాధిపనాకలోకవరుల కలదిగా
వనమూన మొందిగ చనుమా, దునుమాడెద నిల్పిలేని దోర్బలలీలన్.

చ. అనునభిమన్యుపల్కులకు నర్జునుఁ డాగ్రహించి పల్కెఁ జేమున
ల్గిన మతిలో నిలింపు లదలింపులఁ బోయెదగుర్వినల్ప శ
క్తి నెరయు మానవాధములఁ గెల్చుట నాకది యెంత తాల్మి నీ
వని మొనఁ జూరి పోక నిలుమా బలుమానిసి నౌటఁ జూచెదన్.

క. ప్రత్యర్థిదాన నిరతం, బత్యంతము వాదు ధర్మమున నగజుఁ డనం
బ్రత్యర్థిదాననిరతం, బత్యంతము నాదుధర్మ మభినుతిఁ జేయున్.

గీ. అనుచు రక్కసుపైనొక్క సునిశితాంబ, కంబు బఱపిన నదియలికంబు నాటఁ
గాలినెత్తుర సితనగాగ్రమునసుండి, ధరకుఁ గారఁగ నసుర శోణాంబుపూర మనఁగ.

గీ. అంతకంతకుఁ గోపాతురాత్ముఁ డగుచుఁ, దనుజుఁ డనజాని నొకపాటి మనుజుఁగాఁ ద
లంచి నిగుడించె నిశితభల్లములవాని, నలుకివరకిశోర ముగమున నాటికొనఁగ.

క. నారసము లేయ వాలుగు, దోరసముపరాక్రమంబుతో వెసవానిన్
నీరసములుగాఁ జేయు న, పారసమర్థత నిశాటపతి బిట్టల్కన్

క. నరనందన పర్జన్యా, దురుతరగుణటంక్రియా మహోగ్రాశనియై
వరధనురబ్దమున నిరం, తరముగ శరవృష్టి గురిసె దనుజవనముపై.

గీ. కాండవృష్టి గురియఁ బాండుపౌత్రుఁ డఖండ, కాండజాసనాండ కర్పరంబుఁ
బగులమిగులనార్చి జగదేకశూరుఁ డ, ద్దనుజకులవరుం డదానిన డఁచె.

క. తరమా ధరమానవులకుఁ, గరమాజి మొనగ్ర భీతికరమా దృష్టి
మర్గమానుపాశనునితో, దరమానక యోరిమూర్ఛ తెరమానసుఁడౌ.

గీ. అనిన విని పార్థుపట్టి యిట్లనియె దాన, వాధమ ధరాధరంబు చెంత యశనియోర్త
పురుషవరశూరతయకాని పాడవు లావు, నెన్ని కకురారు పరికింప నిదియజము.

క. మాటల వెఱచునొకొ త్రియా, మాట లసదసముపరాక్రమాహితకుల హ
త్పాటన దక్షభుజాగ్రళి, పాటవుఁ డిసుమంత రిత్త వదరకుమింకన్.

క. అని ఫణితల్పావరజా జని, కినుకన్ వేగంబ పుజటులానల్ప
శనికల్పంబక నికరం, బనుపమ భయకరముఁ ద్రుంచె నసురకడంకన్.

క. అనలసమానస నిశ్శ్రలు, లనలసమానప్రభానమగు లురుతరశో
ధనులసమానులజను లె, వ్వనలసమారూఢ బలు లనర్గళశక్తిన్.

గీ. సంగరక శాభిరతి నిర్లిసంగ సంగ, రహితుఁ డతిశాంతుఁ డురుయశ విహిత దశది
శాంతుఁ డఖిలార్థవేత్త మహానుభావు, డాదరాయత్త చిత్తుఁడై యతిముదమున.

క. వ్యాసముని కాయకాంతి వి, లాసము నిఖిలాశల న్వెలయ వచ్చెసమి
ద్భాసురశక్తిమరుజ్జం, భాసుగభిత్త్వత్రి మానసామోదముగాన్.

గీ. నిలిచెతన్మృత్యుమునకుక్రాంచలికిమీరు, భీమవిజయాత్మభవులు సంగ్రామకేళి
జయముపడయుదురోగా భీమవిజయమహిమ, కక్కువైరవారాగలట్ల మెరసిగకుఁదొలఁగి

క. అనికృష్ణద్వైపాయను, డనిలజనరసుతుల భీషణాయోధనసం
జనితాగ్రిహాపశమవం, బొనరిచి తనపేరుఁజెప్పియొగిచనియెనటన్,

శా. ఆకర్ణించి పరాశరాత్మజమనోజ్ఞాలాపముల్ సంగరో
త్సేకోదేగ్రికవుమాని కార్ముకము ధాత్రిన్వైచి బాష్పదక
వ్యాక్తైకుఁడై ఘటోత్కచుఁడు గాయంబొద్ధజాండఁఘ్రినా
ళీకద్వంద్వముతుండుగా నిజభుజాశేషాద్యుతిఁజేల్చుచున్

క. కటకటబడి యాతఁడును ను, త్కటకటకతటాతభీతిదగబగుగబిమి
యాటవివటవిటపినడచీ, కటిసెవెక్కటిజలింపఁగామదిలోనన్.

క. అనుజయొకహీనమనుజుఁడ, వనుజడిమన్ గడగివాడ నాహవమునకున్.
నిను జగదభినుత చరితుని, మనుజనకులాభిధానములు వేడకాగిన్.

క. కరుణానూన్యత శుచితా, భరణాదరహీనమతులు పాపవిధానా
చరణాను రక్తులుగుఫీ, వగణాంతఃకరణ దితిజవరులుధరిత్రిన్.

క. అనితాల్మ్రిగినురబలుమను, దనుదానవుజాండు నూపిత నాన్వయుఁడై
యనఘమతి మదపరాధము, మనమున సైరింపుమనుచు మఱియిట్లనియెన్.

చ. అసమ్యశచాపరోపభృతియై యతివైపినజంతుమండలీ
విస్మృమరయుమృత్రవా గహనవీథివిరోధి వరూథినీతమో
విసరదినేంద్రిసాంద్రి భుజవిక్రిమలీలఁజరింప నింతసా
హసమునకేమిహేతువొ ప్రియంబగు నాకెఱింగింపునాపుకున్.

క. అని దనిమిరిపులఁబొంచుఁడా, లనితరభుజశౌర్య సంపదధికతరయశో
ధనగరిమనయుందర్పి, స్థగరిమనఁ గురునృపాల తనయులనయుత్రై.

క. మాయామ్యాతబలమున న, మాయామ్యాతోరు విక్రమయశోధనులన్
మాయాన్వితముగ వనవా, సాయాసంబొంద బనిచిరఖిలముగొనుచున్.

మహాస్రగ్ధర పనుపన్ క్రోధోద్ధురుదీర్ఘపక్రీకటాతర బలప్రాపితా శేషదాత్రి
జనరాష్ట్రోపద్రాభాస్వరమణి ఖచితస్థానులప్పాండుభూభృ

త్తనయుల్ కాంతారవాసాంతరగత దుర్గవస్థాక్రాంతిభూతులై కా్రి
లనటన్ నేనున్ సుఖవార్ధిలలనయు దురటిల్లన్ సరావించితేతన్.

సీ. నినువయ్యుఁ విసపుపాన్యసగ్రోలిచేసె నచేతనఁబూతనా దూతనాతి
నమరాగమిఁకుఁబో ధిమరచెచ్చిబాలకై యాలకైలీలకై యచలమెత్తె
ననిగుల్చికఁసుఁ బెల్లినయించెఁ దద్వధూనంద నాకన్దనా మందనాద
మలయించెనోకుమూఁకలనెల్ల నలగొల్లనవలాల నవలాలననుసఁ గలసె
నందనోపాంగనా పాంగనలినదళస, భాజనవిభాజనకపరిభ్రాజమాన
శుభతనుండయ్యెనే దయాసుస్థిరాత్మ, డక్రమలపత్రి లోచనుండోక్రనాము

సుస్థి సారంభోజాతరాగస్థగిత సురుచిర స్యందనారూఢుడై సం
సారార్ణోగ్రిరావజ్వలనదురుకథా సౌధగంగాఝురీవా
ధ్రాగాధ్రాతా ఘను షడ్ఢ్రమును రణధరాదైత్యరాష్ట్రమనుండిం
దారాన్యుఁడా పృథాపత్యవిహరణ వనప్రాంగణక్షోణిజేరెన్.

క. దళశాలజేరి రక్షకులశాసను, డరదనుడిగి గురుధైర్యభుజా
బలకాలుల నిలజార్జున లలశామని, యాజ్ఞచేఁ బ్రియత నెనరుకొనన్.

క. యమునాత్మభవున కెఱఁగబ్రి, యమునగరాజ్ఞములనెత్తి యయ్యనఘుఁడునె
య్యమునబలుకుఁ గురుపతి యన, యమున వనవాసఖేదమను గతిమయ్యెన్.

శా. వాలక్ష్మీధవుడిట్లుపల్క నసమానప్రౌఢిశౌర్యానల
జ్వాలాదగ్ధవిరోధివంశతతులన్ సర్వంసహా మర్త్యర
క్షాలోలాత్ముల నిట్లుగానవనటన్ గాశిల్లఁగాఁజేసె మి
మ్మేలాయవ్విధి మూరనేర్తునకటా యేనెట్లుసైరించెదన్.

క. అనిపలుమరు నల మరుగె, శ్చిన సుకుమారతయు నొడలజైలునగు కుంతీ
తనయుల విఖ్యాతనయుల, దనసాంత్వనవాక్య మధుర తలఁకేర్చియుటన్.

చ. దరికలుసాంయురాశితరిధర్మజానానతి బూనినన్ సహో
దరినసుహృత్క్రంబ దరదంబ రథంబునవెల్పి వీటికిం
గరమనురాగయుక్తిమను గైకొనితెచ్చి సువర్ణమందిరాం
తరమునఁజేర్చి సౌఖ్యపరతంత్రులనై విలసిల్లనచ్చటన్.

క. అలహాలికిరిజయలీలా, హాలహాలి తొకయనుగుగూఁతురలరు నతనుపూ
ములికి చికురనూతమదవ, దళికిసల్తో, కృంతల్లియునజను లెన్నన్.

క. దాని గమనజితమరాళ, మ్మానిఁ జిరుతనాడు దనకు దానిరుపమసం
ధానిధిహలి బలికెన్ మదియుం, దానిభవత్సుతునకిత్తు నని చెలియలతోన్.

క. కలిప ఁ వాసరముల క, య్యతివవయోరూపలక్ష్మి నత్యద్భుతమై
నతికందమి నానాటికి, మతికిం దమి బొడమె నాకు మదనుం డేఁచన్.

ఉ. బాలశశాంకఫాల నలబాలసురూప వయోరమాలతా
వాలబలారివైభవు డవారితభూరి తరప్రతాపశ్రీ
లాలసమాను డకుణ్ఠయుకులప్రవరుం డొకనాకు నేలశే
శేలహలాంకు వేఁడఁబనిచెం దనపుత్రునకున్ ఘటింపఁగన్.

క. యమలోకతరణికరణీ, త్రిదశశుభాలాపమాధురికి మెచ్చిమదిన్
మదవతినిత్తునని యొఁదా, మొదలిటనూన్నృతమువదలి మూర్ఛితరుండై.

మ. బలరాముం డిటు లూన్నృతం బెడలి శుంభద్రూప లావణ్యధ
న్య లతాంగి కులమాన్య నాత్మసుత హాహా త్రిప్పెన్ గురుశ్రోణిమం
డలనాథాగ్రణి పట్టికీ దలప దానన్ గాఢచింతావ్యథా
విలచిత్తాంబుజ యాసుభద్ర మదియావిర్భూత రోషంబునన్

క. అమ్మనిట నేను దోఁడ్తెని, నెమ్మది భీతిలక గాఢనిశ నెదనుర
త్రమ్ముల్లుగొని భయదారు, న్యమ్మన కడుదెంచినాడవా నతఁడనియెన్.

క. అవరజ శౌరవధాత్రిం ద్రవరజకపటప్రమురోదరము పాండుధరా
ధవపుత్రులకరి వైత్రుల కివిగా త్రుల కటవినివసనార్తి దమయ్యెన్.

క. అకటా యీవిఁటాచలనిక, టాటవి వటముసీడ నివసించె నజాం
డకటాహకుక్షియగు నా, శకటాహితసహజ కిట్టి సంకటమొదవెన్.

చ. అనిదరిసోదరింగదని యఁగ్నుత్రులకుం బ్రియమిల్ల తల్లియుం
గనఁ బరితల్లి యేఁ బలఁకప్రివరోద్భిజుడన్ ఘటోత్కచుం
డనుమును మిమ్మెఱుంగక కడం కదురం బొనరించి నాడ వా
యనుజానితోడ నేగమిది యాత్మ సహించి కృపం గనందగున్.

ఉ. అమ్మ కడింది యమ్మలిక నానగ జేపఁగదమ్మ నీకు వై
వమ్మ కటా మణీమయ నివాసముఁనందు నిజోచితైకకా
ర్యమ్మ కలంకవృత్తి నవయమ్మ ఘటింపఁ జెలుల్ ప్రియానత
ల్పమ్మకరమ్మ సౌఖ్యదకళలన్ గతియింప వసింతు దానికిన్.

చ. అనవిని కిన్కఁబున్నట్టి తెలుఁగంతియు నింటికుమున్న నమ్ముఁడే
దృఢనౌతఁగఁ బుచ్చో ప్రతినఁబట్టితి నబ్బలరాముపట్టినే
వడిఁగొనితెచ్చి వీనికి వివాహముఁజేయుదునంచు నమ్మనీ
యాసుగులఁగూనతెప్పిన మహాత్ములమారిన పాపమొందెదన్.

వ. అని పలికి ఘటోత్కచుండు సగౌరవంబుగా సుభద్రాభిమన్యుల నిజనివాసమ్మునకు దోడ్కొనిచని నీ తద్వృత్తాంతంబు హిడింబకుం దెలిపిన విని సంతసిల్లి యాదియుగారవింప వారలందుల సుఖంబుండిరనిన విని జనమేజయుండు పరమానందకందళితహృదయారవిందుండై యప్పలుకునీందుఁ గవ్వలివృత్తాంతం బెట్టిదనుటయును

మ. క్షితికన్యాధిపపాదపద్మయుగళీ సేవాసదాచార ఘో
రతరామోఘనవరంగరంగ దసిధారాకుట్టనీ యోజితా
యతనానావిమత క్షమారమణరాజ్యశ్రీపురంధ్రీ సమా
శ్రిత గేహాగ్రళి నిత్య సత్య వచనస్థేమాభిరామానఘా.

క. నిరతిశయదానధారా, పరివర్ధితబుధమహీజపటలార్పిత వి
స్ఫురకాళీయకీర్తినిరం, తర సస్యోదయ సువర్ణనగధీరమతీ.

ఉత్సాహ. తపనజామరాగతులిత దానశౌండ వైరిగా
ఢ్వపుల నిజశరాంగనా సువృత్తకుచతటోపగూ
హప్రహృష్టసౌఖ్యకారి బలసమగ్ర బాహుదండ ని
ష్కపటభావ పుషిత సర్వశివధరాసురావళీ

గద్య — ఇతి శ్రీ భ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస
సాహిత్యధౌరేయ కౌశికగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

——0——

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

———— :o: ————

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిర సుందరాంబా చారునయన కుముదపూర్ణ చంద్రిక నయశో
గౌరవ వేంకటకృష్ణ జ్యాగమ నేంద్ర ప్రియవేవిహాననరేంద్రా.

వ. అవధరింపు మక్కవిజ్ఞానసంపత్సాంద్రుండగు నప్పైలమునీంద్రుండు జనమేజయ భూవల్లభున కిట్లనియె

మ. వినుముర్వీశ సుభద్రఁ దోడ్కొని నిశావేళన్ భయభ్రాంతిఁ దై
త్యానకవిగ్రహవరేణ్యుఁ డుద్ధతమృగక్రీడాటవీభూమికిం
జని యచ్చోట ఘటోత్కచాలయమునన్ సౌఖ్యాప్తిమై నుంట గూ
ర్తి నెఱింగెన్ హరి యంతటన్ హరి యమాత్యశ్రేణితో నిట్లనున్.

మ. హరియున్ సాత్యకియున్ బృథాసుతులయుం దాసక్తచిత్తుల్ నిరం
తర మస్త్రప్రియకార్య నిర్వహణ తాత్పర్యంబు సంధిల్ల ది
వ్యరథస్థానమున మీఱ శేమరక నేత్యున్ మీఱ నానామణీ
హార వైవాహికవస్తుసంగ్రహణ దీక్షాయాతి నొప్పం గనున్.

మ. అనిన న్వారలనూనకుంకుమహరిద్రామాల్యమాణిక్యకాం
చనభూషాపరిధాన గంధఫలపుష్పద్రవ్యసంభారశో
భనసామగ్రి మనోజ్ఞసంభరిత శుంభత్పేటికావాప్తి నొ
య్యన నై సేసిరి శేషహాగ్రజకృతాజ్ఞాసక్తి శీఘ్రస్థితిన్.

సీ. ఘనబహిర్ద్వార సంఘటితశోభాచారు గారుడాశ్మవిచిత్ర తోరణములఁ
గామినీరచిత ముక్తారంగవల్లికా పరిభాసిమందిర ప్రాంగణముల
ఘనసారమృగమదాగరుసంకుమదగంధ పరిలిప్తవేదికా భవనతతుల
రమణీయచిత్రితారాత్రికాపుత్రికోద్ధృతరత్నకోరక దీపశిఖల
మగకతస్తంభసంబంధపరిణతోచ్ఛ, ఫలసమాన్వితరుచిరరంభాతరుప్ర
కాండ విభ్రాజితోశీరకాయమాన, ములనలరెఁబ్రోలు చూడ్కులకు కెలమిబొడమ.

మ. లలితోద్యన్నిజ పుత్రికా పరిణయాలంకార సంకీర్ణమై
విలసన్నిత్య విచిత్రికాంతిమయమై విద్వత్సుహృద్బాంధవా
కలితంబై బహుశంఖకాహళీ మృదంగధ్వానసంధానమై
హాలభ్యన్మందిరమొప్పెనప్పుడు సురేంద్రాభోగభాగ్యోన్నతిన్

ఉ. ఆహలికిన్ మనీషిజన మర్థిముఖ గ్రహ తారయుక్తవై
వాహికసన్ముహూర్త శుభవాసర మొక్కటి తెల్పనాతఁడు
త్సాహముతో సువర్ణలిఖితస్ఫుట శోభన హేమపత్రసం
దోహముఁ గౌరవావళికిఁ దోడన పంపెఁ గ్రమక్రమంబునన్.

ఉ. ఆశుభలేఖలూని సరయంబున వచ్చినభూసురాళి కు
ర్వీశముఖుల్ విచిత్రమణిహేమవినిర్మిత భూషణావళీ
పేశలవస్త్రజాల సురభిప్రసవద్రవ చందనిష్ట మృ
ష్టాశన వీటికాదిక సమగ్రసపర్యలఁ దేల్చిరాదృతిన్.

క. తదనంతరంబ దుర్యోధనుండు దుశ్శాసనునితో నిట్లనియె.

చ. అమలగుణుండు లక్ష్మణుని కాహలిపుత్రి వయఃకళాభిరూ
ప్యమహితవిగ్రహం బరిణయం బొనరింపఁగ నిశ్చయించి నా
ర మని శుభార్ధపత్రికలు వ్రాసియశేష వసుంధరాధిప
ప్రముఖుల కీక్షణంబునన పంపఁదగున్ దగువారిచేననన్.

ఉ. మానితసంభ్రమోద్యమ సమగ్రత నంత శుభార్ధవర్ణసం
ధానసువర్ణపత్రములు దవ్వులనున్న మహీతలేశ సం
తానము గూర్చి పంపిన నఖండ ఖలక్షితిపాలకుల్ దదీ
యానుమతంబు గోరి సచివాత్మజ బంధుసుహృత్సమేతులై.

మ. అనఘోద్యద్ద్రవమాననీయతపనీయామూల్య నానావినూ
తనమాణిక్య విచిత్రితాభరణ వస్త్రవ్రాతముల్ రూపయా

వనశోభాన్వితమోహి సుమన్త్రదగజాశ్వస్యందనచ్ఛత్రశో
భనసన్మాత్రకరములు వచ్చిరి మహీపాలుర్ ప్రహర్షంబునన్.

చ. అతులరథద్విపాశ్వముఖ యానములెక్కి చతుస్సముద్రము
ద్రితమహిఁ గల్గురాజు లరుదెంచినవారల రాజరాజునా
నతిఁగురువంద రత్నసదనంబులఁ గాంచనచంద్రశాలికా
తతుల వసింపఁజేసిరి పదంపడి భానుతనూజసౌబలుల్.

గీ. కరముసంతసమున గురురాజవరువను, మతిఁబురోహితాప్తవితతి సగసి
జాస్త్రరూపశాలి నాలక్ష్మణకుమారు, హృద్యముగనలంకరించె నంత

సీ. భూరిమందర నగంబుల సమున్నతులు మెచ్చని భవ్యమణిమయస్యందనములఁ
గతబంతశుండాలనికరంబులాపు నుల్లసనాదుకదంతావళవ్రజములఁ
బత్రిసహితరథపంక్తిరథ్యజవంబు నిరసించుకాశ్మీర తురగతతులఁ
బిగువుమొత్తంబు కడిమి నెగ్గులుబల్కు జాతెను బహుభటజాలకముల
బటునగాకూలకరవాల పరశుచక్రి, ముఖాఖిల చండసాధనంబుల సమగ్ర
చారుదక్షమున్త్రులశేషలోకపాల, రాజిబలుమెప్ప నప్పురా రాజధాని.

మ. పరిణతాశేషమహీశ శేఖరమకుటాగ్ర స్వర్ణరత్నచ్ఛటా
ఘృణిని రాజితపాదపద్ముఁడు ధరిత్రీలోకరక్షాకళా
చణుఁడు కౌరవరాజు భవ్యసుషమా సౌభాగ్యవన్మూర్తుల
తఁడు నాకోహితుఁజేసె నంతటగజస్కంధంబున న్భూరియున్.

మ. ఇది నెక్కించియు నిట్లు పెండ్లి కొమరు న్గంగాత్మజద్రోణభా
స్కరపుత్రాదిద్యుభిలాప్త బాంధుజనసంఘాతంబు మత్తద్విపా
శ్వరథారూఢిఁ జెలంగి తోడనడవఁ గాంజాచక్షుజంగధ్వజం
బు రథోత్తంసము నెక్కి శౌరి లువెడలె న్భూరిపరీవారంబునన్.

శా. ఆసుయోధనుఁడిట్లు గతిం జనియె సైన్యాన్వితుండై రత్నశో
భాదీప్తోన్నత సౌధజాలక చరత్పౌరాంగనాత్యుత్సవ
శ్రీదైవారఁగఁ జల్లుమౌక్తికము లాశీరక్షతుల్ మార్గమ
ర్యాదాశాసనవేత్రిభృన్నికర సంరావంబు శోభిల్లఁగన్.

వ. అయ్యవసరంబున.

సీ. తతవందిమాగధనుతుల పెల్లడగించు నభిరామశంఖకాహళరవంబు
లభిరామశంఖకాహళరవంబుల మీఱు జవనాశ్వనికరహేషారవంబు

జవనాశ్వనికర హేషారవంబులఁ జెమ్మ్రొ పృథుమదద్విపఘటాబృంహితములు
బృథుమదద్విపఘటా బృంహితంబగనూదె భేరికాభూంకారరవము
ఘోరిక్యదిదృశ భేరికాభూరినినద, సహితసైనిక బిరుదవాదసరిసంగ
ఘోషము ల సర్వదిక్తటీకుహరదళన, పాటవములయ్యెఁ గురుమహీపాలుసేన.

సీ. బహుసానుశృంగప్రపాతకందరదరీ పరిశోభితాఖర్వ పర్వతముల
రమణీయ కమలకైరవసౌరభమిళద్వి నిర్మలాంభఃపూరనిర్ఝరముల
లలితలతాపుష్పఫలపల్లవపరాగ బంధురకాంతార పావనముల
ధర్మనిర్మితఘన ప్రాసాదగోపుర భవనకుడ్యవిశాలపట్టణముల
భీమకాంతారణ్యతలములఁగాన్పించుచును, రక్తపులుఁగుసశబరకిరాతవాస
ముల సరణిఁగన్గొనుచు మహితలవిభుండు, సనియె నిజపుత్రి పరిణయోత్సాహలీల.

మ. అరుదై మీఱు చమూసమూహ చరణవ్యాధూతనీరంధ్ర ధా
త్రిరజోంధీకృత రోదసీకుహరుఁడై పృథ్వీభృదార్యాప్త సో
దరబంధూత్కరముల్ భజింప నిటులద్ధాత్రీతలస్వామి వ
చ్చెనవేతెంచు విధంబుఁ జారతతివేవిప్పన్ముదంబొప్పఁగన్.

వ. ఆకర్ణించి యత్యంత సంతోషకాన్వితుండై సమిలంబానకుం డాప్తపురోహితా మాత్యజనంబులుఁ బుత్తెంచిన నాగరభిముఖంబుగాఁ బరతెంచి సుయోధన భీష్మ ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ, బాహ్లిక, సోమదత్త, భూరిశ్రవ, శకుని, దుశ్శాసన, కర్ణ ప్రభృతి సకలరాజలోకంబును సబహుమానంబుగా ద్వారకానగరంబునకుఁ దోడ్కొనివచ్చి జాంబూనదమణిమయ ప్రాసాదశిరోగృహ వివిధభవనమంటపసభాంగణ ప్రదేశంబుల విడియించి తత్తదర్హ సామజాశ్వ వీరభట పరిజనంబుల నుచితప్రదేశంబుల నుండనియమించి వేఱువేఱనంతర మరుచిమదమృతాన్నపూప దధిమధుఘృత పలల నారికేళ కదళికాబదరీఖర్జూర జంబీరపనసాది నానావిశేషఫల కుసుమాంగరాగ తాంబూల శయనాద్యుపచార బాహుళ్యంబునఁ బరితృప్తచిత్తులంజేసి వారలు కన్యత్ర సత్వరంబుగా నరుదెంచి తారుసుయోధనాది రాజబంధుజనంబుల సత్కరించిన తెఱంగు సవిస్తరంబుగా విన్నవించిన నుత్సహించి బలభద్రుండు లగ్నావసరంబు నిరీక్షించుచుండె నంత.

మ. అమితానంగశతారశాతవిశిఖవ్యావిద్ధచిత్తాబ్జయై
శ్రమలాపాంగశ్రీ కూర్మిపుత్రి శశిరేఖామానినీలోక ర

త్నము చింతాపగతన్ గిరీటితనయోద్యద్రూపలావణ్య వ
ద్రిమణీగాంగ విభావిచిత్రఫలకప్రాజిష్ణుదక్షాక్షయై.

మ. అలకుందోట్టంక రంజ్జసంభరిత ముక్త్యఖిర మస్మత్సఖీ
కులరత్నంబున కిచ్చునాఁడు మదికోర్కుల్మిండి దైవారఁగా
సోలపుంజూపుల నీవుజూచిన మనోజ్ఞాండిండ్లఁ దివ్రారిసుగా
ర్భులనన్నాక్రిష్ణ వహింపఁజేయ నసమర్థుండంచు నూహించితిన్.

చ. నిరతిశయానురాగమున నీకుఁబ్రియాచరణం బొనర్పఁ సు
స్థిరమతిఁగోరుచుండు నను ద్రిమ్మరిమారునిబారిఁద్రోచి యే
కరణిసుభద్రఁబోడుకొని కావకునేగితి పింతనిర్దయా
పరతవహించి తీవ్రవిరహా భారపయోనిధి నెట్లుదాఁటుదున్.

ఉ. ఇమ్మహిఁగల్గు భూరమణ బృందమునందొకఁడైన నీకుమా
పమ్మున నిక్రమస్ఫురణ భవ్యకళామహిమన్ సునీతి సా
మ్యమ్మువహింపఁజాలఁడని యంటినాప్రేమ మదీయ చిత్తప
ద్మమ్మున నిన్నుఁగోరితిగదా తగ దారడిఁబెట్టనేగతిన్.

ఉ. అంబురుహాస్త్రు యత్తతనయాబ్జరిపు ప్రతిమాననూనని
యాయత్వదీయ రూపమహిమాతిశయంబు మదీయమాన
సాబ్జంబున నాటియున్నది నిజంబుగఁ దానజనించుమోహతా
పంబు ప్రియా యెటుల స్సహింపఁజాలఁ బ్రియా నేమిసేయుదున్.

మ. శిశుపాలాదినృపాలుగ న్నృపములలోఁ జింతింపకాకృష్ణ
శశిబింబాస్య హరిస్వరించుకరణిన్ సౌభాగ్య వర్ధిష్ణుమా
ర శిఖాగ్రత్నము నిన్నుగాని యొరుఁజేరన్వారిదాంభస్స్పృగో
వశసారంగము పల్వలాదకముఁ ద్రావంగోరునే నెమ్మనిన్.

చ. అనిమిషరాజవహ్ని నమనాంబుధిరాజుల నున్నభైమి శే
ఖానమురులాన కకుత్సుమకోమలి నైషధుఁ జే దగాని యం
దునొకని దావరించెనె కనుంగొన సత్కులజాతయైన మా
నిని మునుగోరునట్టివరుని స్వరియింపక యన్యుఁ జెందునే.

చ. కటకటకంతుబాణశిఖి గాఁనెడున న్ననుదాగియుంకెఁ గాఁ
గిటఁగబియుంచి నావిరహ ఖేదముఁ బాపదలంపవేలరా

కటికిమసంబునం బిలువఁగా నొక మాటును మాఱుఁబల్కవే
మిటికిటు లాలిగాఁ గనుట మేరయె నీకు నృపాలనందనా.

ఉ. నామదిలోనఁ బాయ దొకనాటికి నీపయి మోహ మగ్గలం
బై మురగర్వభంజనుని యన్న తలంచిన యట్టి కౌరవ
మ్ముమహిళేంద్రి మానుఁడనఁగా నగఁ జెంతటివాఁడటుండ ని
మ్మాత్మ మదనాద్రిభిత్సుతులకైనను నేఁగడకంటఁ జూతునే

ఉ. రాగరసంబుపై ననుఁ గరఁగ్రాణం బోసరించి యిష్టసం
భోగ సమృద్ధిసంపదలఁ బొల్పు వహింపఁగఁ జేయవేని నే
నీగురుమిత్రబాంధవ సుహృజ్జనము న్వెలిగండఁగాఁ దను
త్యాగము జేయుదాన సుఖినై విలసిల్లుము గాక నీవిలన్.

ఉ. కప్పగనిండ్ల చిత్రఫలకంబెదఁ జేర్చి మెఱుఁగుపోఁగ క
న్నెప్పలబాష్పముల్ దొరఁగ నిర్భరమోహవిషాదమాత్మలో
నుప్పతిల న్నృపాలసుతు నూరక సారెకు నట్లు నూరన
య్యొప్పులకుప్పఁ గన్గొని ప్రియోక్తులఁ బల్కరి బోటికత్తియల్.

మ. తలిరుంగైదువజోదుజోడగు తనూతారుణ్యలావణ్యశీ
లల ధన్యుం డభిమన్యుఁ డట్టి సుగుణాలంకారునిం దోడ్తెచ్చి వెం
గలి మైనన్నిరుఁ గూర్పఁగా నిపుడు సంకల్పించె నీతండ్రి నా
గలి దాల్ప విప్రద్విక్రత్యమెట్టిదోయెఱుంగ న్నక్క మోహాత్మికిన్.

ఉ. రాజకుమారులందు దితనిరామలయందలి నిన్ను నూన వి
భ్రాజిత రూపలక్షణ ధురంధరతా మహనీయవిగ్రహుల్
గాఁజని ముంపఁజేసి తగులాటముఁ జేయఁగఁ జూడకిప్పుడీ
యోజనలందు నక్రమమయోనిన దూరవగుంగుమారికా.

చ. అతులితరూపలక్షణ సమన్విత విగ్రహుఁ డర్జునాత్మజుం
డతఁడనకాని వేరొకనరాధిప పుత్రుఁ బరిగ్రహింప నం
చలినియమంబు జేయఁదగదమ్మ స్వతంత్రతగల్గనేర దిం
దతివల కిద్ధరన్మగఁగనా దలిదండ్రుల యాజ్ఞచొప్పునన్.

చ. నిరతము పార్థనందనుఁడు నీవు బరస్పరమైత్రి మానసము
న్నగభిత యట్లభేదగతి శోభిల నెన్నఁడు జూడు లోచనాం

బురుహములు త్వత్కళత్వమునఁ బొంగునొ యానిదు దలంచుచుండు మ
త్సురుచిరవాఙ్నితం బెడలఁ దోఁచె విధాత కఠోరచిత్తుఁడై.

చ. అనికలకంఠకంఠరుతి ప్రియంబుననమ్మృగరాజమధ్య న
కుఁగనగరియించి సోగకనుగోనల బాష్పములొత్తి పార్థనం
దనుఁ జనితానురాగరసతత్పరవృత్తిఁ దలంగి నెమ్మది
న్ఘనములపోక తండ్రిమదికోరిక బూఁదగ న్ప్రియంబునన్.

క. అని చెలికత్తియ లివ్విధ, మున నాశ్వాసింప గనులముఖి గుండియ ఝ
ల్లున బాష్పంబులు జలజల, గనుదమ్ములఁ దొఱఁగి సఖులగని యిట్లనియెన్.

చ. ఒరులకు నాలకింపసమయోచితసమ్మదసూచకమ్మలై
పరగుశరత్ప్రఫుల్లశతపత్రవిలోచనలార యుక్తివై
ఖరులివి మత్సరోంబురుహకౌతుకసంగ్రహనప్రభావత
త్పరములు గావు జెంపు తలఁపన్ప్రతికోటకిసూచి కాగ్రిముల్.

క. మున్నొక వరరాగరసో, త్పన్నతఁ గామించి యతనిఁ బాసి తుదిమది
న్నన్నుత శుభశౌశీల్యగు, నున్నత తానెలకొను నొండొక వరునిన్.

ఉ. కాంతమనంబునందు మును గైకొనఁ గోరినవాని వీడి వి
భ్రాంతి విప్రియాంతరగ స్పృహఁ జాల్పడి బంధుజనంబులోన నా
వంతయు లజ్జలేక వెలిపానక సర్వజనాపవాద సం
క్రాంతికి భూమిలో మెలఁగుకంటెను మేను దొఱంగు టొప్పదే.

ఉ. వేడుక గేశవాదియదువీరులు మీరు వినంగ శైశవ
క్రీడ మెలంగునాడు శశిరేఖ దలంప సుభద్రపుత్త్రకి
షోడగు వీడటంచు మనోభవుడంచు ప్రియంబు పైరి తా
నాఁడె నిలిమలి యిపుడన్యున కిచ్చిన నేవరింతునే.

చ. అమరపతిప్రియాత్మజుని కాత్మసహోదరియా సుభద్రికున్
గొమరుఁడు గంతుచైత్రనలకూబరవిగ్రహసన్నిభుండు సరిం
దమఁడభిమన్యుఁ డట్టిగుణధాముని రోసి సుయోధనాత్మజున్
రమణునిఁ జేయఁ జూచె బలరాముఁడు నా కవివేకి గాఁడొకో.

క. గురుఁడైన నేమి సత్య, స్ఫురణ మెడలి చెనఁటిపథముఁ బోయిన నిహమున
బరమున్ బాసియు దుర్భర, దురితాస్పదుఁ డగుచు దూషితుఁడు గాకున్నే.

క. సకలాగమవేత్త యగా దే, వకళంకుఁడు కాంతినిసుగతిసైఖరి వినవే
ల్లక కురుపతికుట్టరికము, నకుఁ బూనిచెప్పఁ గ వెనుఁదీనాఁడగడో కో ప్రా.

క. ఆర్యానకుం జనసమ్మత, కార్యాపగతైకదీక్షుఁ డైకొనినయశో
ధుర్యాన కరచేయుంచున, వార్యసుగతి యుండుఁ జెలువ వాదించు శ్రుతుల్.

మ. యదువంశంబునఁ బుట్టి కంసముఖదైత్యధ్వంసనాటోపసం
పద శిష్టావనదీక్షఁ బెంపెసఁగు గోపాలుండు తమ్ముండుగాఁ
దిరిగెన్ స్వైశ్వర్యమునం దనర్చు హరియీరీతిన్ మృషావాదిగా
నుదితంబీయసకీర్తి యొప్పటికిఁ బాయుం ధాత్రి నూహింపగన్.

క. నుతికాస్పదుఁడైతనసూ, నృతవచనములపుఁడ్గా హరిశ్చంద్రమహీ
పతికిఁ జెలఁగాక గోపక, సుతునకు నలవడునె యంతసుకృతియే తలఁపన్.

చ. అకటమహోత్తరంబయిన యాదవవంశమునం జనించి ము
న్నొకనివరింపఁ గోరి తుది నొక్కనిఁ జైకొని తండ్రిదుర్నయం
బుకలేన నంచు నెల్లరులు మూకలుగట్టి యనేకభంగులం
బకపకనవ్వ చుండఁగఁ దర్పము దలవంచికొనంగ నోచితిన్.

చ. హరిపయినల్గ్రానాలాగ్రాని భయంపడ కర్ధనిశీధనిన్ వనా
కులమణి గల్గి దోసుకొని ఘోరమృగాకులమైన కానన
స్థలికి నరాత్మజుండరుగజాడ నెఱింగినదోష నేగనే
జలరుహమిత్రు పాత్రుడల ర జాలకపోయెుదు భాయాచామ్వృనన్.

సీ. హరినీలములకంటె నతిశయశ్రీగాంచి నెరిమించు వాని పెన్నెరుల సొబగు
శశిబింబమునకంటె శగజంపుజిగిబూని నలువొందు వాని లేనగుమొగంబు
శతపత్రములకంటెఁ జాకచక్యముగల్గి వెలయు వానికటాక్షవీక్షణములు
మెఱుఁగుచేరువకంటె నొరపుకల్మివహించి కరుకొత్తు వాని నిద్దంపు వాలి
నింకులిం బాస్యలాగ యీనృశమనోజ్ఞ, నవవయోరూపశుభలక్షణ స్ఫురిప్త
మూర్తి సౌభద్రుఁ గాక యామోదగరిమ, నాది యేనేల పుడమి నన్యుని వరింతు

ఉ. ఆనవింటెదంట కేనర్హుఁడైనతనూరమణీయరూపశో
భానిధి యంతరంగమున భాయనికూర్మి బరిగ్రహించి సాం
ద్రానుపమానభోగమహిమాతిశయంబున దెల్పడేని మ
న్మానినిరూపలక్షణగుణంబులు నిష్ఫలముల్ దలఁపగన్,

ఉ. ఎన్నఁడు జూడఁగల్గునొ మృగేక్షణలార! నృపాలమౌళివా
ల్గన్నులు ముద్దునెమ్మొగము లాలితయానము గప్పుఁబెన్నెరుల్
సన్నపుగౌను మిన్నగభుజంబులు గోమలపాణియుగ్మమున్
గన్నులసమ్మదాశ్రువులు గ్రమ్మఁగ మైపులకింప సొంపునన్.

ఉ. కిన్నరయక్షకింపురుష ఖేచరరాజకుమారకోటి కా
సన్నుతమూర్తి రూపగుణసాహసధైర్య కళావివేకముల్
జెన్నుగ నెంచు మున్నొరులు సెప్పఁగ నాదరమంది వీనులన్
విన్నది లేదు వానికి భువిం గలరాజులు సాటివత్తురే

ఉ. ఏటికి నీయమూల్యమణి హేమవిచిత్రవిభూషణవ్రజం
బేటికి నీయ·ంతివయ సేటికి నీఘనసారచందనం
బేటికి నీసుమోపవన మేటికి నీశుకశారికాకులం
బేటికి వానిఁగూడి రమియింపని చల్వ మదేటికారయన్.

సీ. అనుపమామూల్య కళ్యాణనానాదివ్య మాణిక్యమయసౌధ మందిరముల
సురభిపాకపుతా సుమపల్లవపరాగ రమణీయకేళికా రామసరణి
రాజీవకుముద సౌరభవాసమాకీర్ణ సురుచిరామృత ఝరీసరసిపాళి
తటకన్నకోరకోత్క్రటకీపికావళీ కమనీయకృతకాద్రి కందరముల
బ్రియవయస్యలార మృగలోచనామన్మథుని సుధదృష్టినైనసి నామ
నోరధంబులెల్ల నీరకరత్త్రగా, విహరణంబు సలుప వేడ్క్రపడుదు

సీ. శ్రీవత్సకౌస్తుభశ్రీయము పెన్నురమొక్క హరి'ఛాయని రమాతరుణికరణి
సంతానతరువరచ్ఛాయ నగారాతితో మెలంగు శచీవధూటిమాడ్కి
సదమలానవపద్మ సదనాభిరామమై నగునిసా త్త్రిశలని వాణి కరణి
గలధౌతశిఖరిపై నెలదాల్పు వేల్పుతో సుఖమొందుగట్టుఁగా చూలికీతి
మానితశ్రీనిధిని సుధర్మ్యమునఁగాంగ, సహితుజతురాస్యసగ్వల్లు సవ్యసాచి
పుత్త్రి వరించి యున్నాభోగసరణి, వర్తిలుదుగాని వేరొక వరుసదలప.

చ. అనవిని నెచ్చెలుల్ బలికి రత్తతి యాదృఢనిశ్చయంబు నీ
కనుచిత మాపృలింబరిపు నాత్మకునట్టి ప్రియంబు తద్విధం
బునకొడఁబాటుగామి నిను భూజనమాడిక నొందఁజేయఁగా
ననలినలోచనా కుకుజన ప్రభమాలి వరింపఁగాఁదగున్.

చ. సకలవసుంధరారమణ సాంద్రశిరోమకుటాగ్ర రత్నకో
రకరుచి శోభితాంఘ్రి కురురాజు తదీయసుతుండు గ్రీడిప
ట్టి కితఁ డర్హుఁడైనవాఁ డపరిస్ఫుటీకృత రూపవయోవిలాసధై
ర్యకళల నట్లు గావున గరగ్రహణం బొనరింపు టొప్పు నే.

ఉ. నేర్పున నిట్లు నెచ్చెలులనేకవిధంబుల బోధసేయఁగా
దర్పకశాతబాణ వితతక్షతికిన్ నిజమానసాంబుజం
బర్పణజేసి పార్థతనయానుగతాతిశయానురక్తిని
ట్టూర్పులు పుచ్చుచున్ బలుకకూరక యుంగ్త్రలియుండె నత్తతిన్.

ఉ. ఆజలజాతరాగమణిహర్మ్యతలంబున కేగుదెంచె వి
భ్రాజితదేహసంపద శరద్ఘనరాజికి వన్నె బెట్టవీ
ణాజనితస్వరంబు హరినామకథారచనాను గీతికా
శ్రీజెలువొంద నారదఋషిప్రవరుండు ముదుజ్జ్వలంబునన్.

ఉ. వచ్చిన జూచి యంత చెలువల్ వెసలేచి నమస్కరించి లో
హోచ్ఛ్రవభక్తి నొక్క మణిహేమవినిర్మితపీఠిఁ బిల్చి పై
యచ్చుగ నాని బల్కిరనఘా మహనీయతపఃప్రభావ నీ
విచ్చటి కేగుదెంచుట నభీష్టము లింక ఫలించు నింతికిన్.

క. నావిని పరమమునీంద్రుం డావెలదుల కిట్టులనియె నంభోజమరం
దావిర్భూతమధురతా, శ్రీవిలసితవచనచాతురీ భణితిమెయిన్.

క. గానములపోల్కి మనోహర, తనురూపవయోవిలాసధన్య యిది మనం
బున వగగొని నేమి తం. బనియజ్ఞాపోలెమ రియు నాతిం డనియెన్.

చ. హరిచతురంబురాశి రశనాధిపమౌళి సుతున్ జయంతకాం
తులసితరూపలక్షణయుతున్ సమకూరిచి పెండ్లిఁ జేయఁగా
దలఁచుట గౌతుకాతిశయ తల్పెరతన్ దగువేళగాని తా
య్యాలియుడరూనునట్టి సమయం బిది గాదు తలంచి చూడఁగన్.

మ. జగతిన్ గన్నెలు రూపయౌవనకళాసామగ్రి నానాటికే
బగలాత్మప్రియసంగమోత్సవ రసప్రాలంబులై కోరిక
ల్జిగురొత్తన్ మణిభూషణాంబర సుమాలేపాదులన్ బొల్పెసం
గగ దానిట్లుమరందతేఁగభరసంగ్రస్తాత్మగా నేటికిన్.

చ. సొగసు మెఱుంగు మేల్పవలసొమ్ములు పెట్టి కటిస్థలంబునన్
జిగిదొలఁకొత్తగాఁ బసిడిచేలము దాల్చి యుదారసౌరభం
బగు కుసుమాంగరాగలసితాంగకయై చెలియుప్పగిన్న సో
యగమునఁ గొప్పెఁ బెండ్లికొమరాలయి చెన్నలరారఁబోలదే,

క. అనిసరసప్రమోదపగస వ, చన రచనలఁ గోత్రమెచ్చి శశిరేఖసఖీ
జనతతిఁ దగునొక పౌరంధ్రాం, గనకేల్గవమొగిచి కౌతుకంబునఁ బలికెన్.

గీ. హరికిఁ జెల్లెలు నలసుభద్రాసుతుల క, నుఁగు కొమరుఁడు నలజయంతాంగభవ స
మానమానిత సుకుమార తానవద్య, హృద్యవిగ్రహుఁ డభిమన్యుఁ డెంచి చూడ.

ఉ. అన్నహా నీదురూప మహిమాయతికిన్ మృగరాజమధ్య భా
ల్యమ్మున నెమ్మిఁ బెంపెసఁగ బెండ్లి యొనర్చెదనంచు బంధువ
ర్గమ్ము మురారియుఁ దొలుత గలనాఁడు వినంగ నొక్కనా
డిమ్ములఁ బల్కె నాహరి మృగేక్షణ దాచితినాఁడు నాటికిన్.

చ. దినములు పెండ్లి సేయుటకుఁ బట్టుగఁ దద్రిశేఖరా
యతశశిరేఖ యాపరుచిరాననఁ జాలిఁ బొరలు దర్పణం
బనుచుచిరాలవాలమున నంకురితంబగు సన్నుతోచితం
దనయతానురాగలత నాపటిష్ఠదినాల చెన్నొందుటన్.

ఉ. ఆభువనైకరూప రుచిరాంగుని దక్కఁగ నన్యుఁడైన ధా
త్రీభుజునిన్ గ్రహింపనని దీక్షవహించియునంగశాస్త్రసం
క్షోభితమానసాబ్జ యగుచున్నవగన్నులఁ బోయెనాతఁడొప్పెద్రిభా
శోభనగాత్రి కూరుచవిఁ జూచుచు కన్నవలపుఁ జెందెడి యున్.

చ. విను మునిసార్వభౌమ గుణవిశ్రుతుఁడా హలపాణి యుప్పుడ
య్యనఘునకీక కౌరవనరాధిపనూనుకిఁ నీమనోధి రూ
ప్యనిధిఁ బెండ్లియొనర్తు నొంగిలి బరిణయంబొనరింపఁ దలంచినాఁడు నె
మ్మనమున నిట్టిదొరఁ బలుమానసులందున నెంచుకొంటిమే.

గీ. అనుచు మునిపలుకు వరతంత్రిలజ్జముఖులు, పిన్నయునుఁ దముఁ దామకోరివరి పసగున
తల్లిఁ దండ్రులుఁ గూర్చిన ధవుల నెనసి, యలరుచుఁ గాక యబ్జమృదుభాషిణులు.

శా. దుర్వ్యలక్షీసమస్తసంపదల నాయుర్వ్యంశను జేర్చి ని
ర్వ్యాపారారిని బాంధునందను లతి కౌతూహలిం పుటవిఁ దాపస

ఖ్యాతిస్ఫూర్తివారి బంధుతకు వేడ్కంబూనకాసిరి తమే
రీతిన్ దానుదలంచె నీక్రియకు హర్షింపందగుంబోటికిన్.

ఉ. కౌరవపాండవుల్ సములు గన్గొననిప్పు డఖండరాజ్యల
క్ష్మీరమణీయుఁడై పరిబలక్షితి వహించి వెలుంగుచుండు న
క్కౌరవరాజు తత్సుతునిఁ గైకొనఁ టొప్పిక మింతకంటె ధా
త్రీరమణావళిజంబున వరింప ఘనుండిఁక లేఁడు బోటికిన్.

చ. అనియతఁ డిట్లుఁబల్కుటయు నబ్బలనందనగుండెఝల్లనన్
గనలుమనంబుతో మునిశిఖామణి గన్గొనికేలుమోడ్చి యి
ట్లను వినరయ్య మీరలు మహామహనీయ తపఃప్రభావు లా
ర్యనుత సమస్తసద్గుణగణాకరు లిద్ధచరిత్రులారయన్.

చ. తరుచువచింపనేల నిఁక తాపసముఖ్య జగత్త్రయంబునన్
వరలున మీ రెఱుంగనిది నాయమెమున్నొకనిన్ హృదీశుగాఁ
దొరవమదిన్వరించియుంతుదిన్నయ లజ్జలుబాసి యాతనిన్
దొరఁగి ప్రియాంగతర స్పృహకుమారున దానిఁబరధిత్రి యందురే.

గీ. తగవుమాతండ్రి తన్నొరునకు నీఁద, నంచినఁదలచుగాక లలితనాంగి
విజయసుతుఁడ నాకువిభుఁడని మఱినేను, నిశ్చయించికొనిన నియమమిదియ.

ఉ. ఈనియమంబు మీమదికినిష్టమయేని మదీప్సితార్థ సం
ధానసమర్థభవ్య వరదానముఁ జేయుఁడు మీరటంచు న
మ్మానవతీ లలామ పరమంబగు నిశ్చలభక్తిభావనా
నూనమృదూక్తులన్ మునికులోత్తముఁ బ్రార్థనసల్పి వేడినన్.
అకలహాశనుండుదరహాస విభాసిముఖాబ్జుఁడై వధూ
లోకమణిన్ దయారసవిలోల మతింగని యిట్లుఁబల్కె వా
ంకుశలత్వ మేర్పడఁగ సారసలోచన నీమకోరిక యి
ట్లౌ కనుగొంకమంచు మదిలో వివరింపుదు నట్టులాడితిన్.

మ. భువనత్రయ్యభినంద్య నిర్మల గుణాంభోరాశి నీతండ్రి కౌ
రవరాట్పుత్త్రుని నీకు నీశునిగఁ గూర్పం జూచినం జూచుగా
క విధాతృండటుల న్మనంబునను సంకల్పింపడం చాత్మయం
దువిచారింపఁగఁ దోఁచుచున్నయది కన్గో బోలు దత్ప్రత్యముల్.

ఉ. ధాతయటుండనిమ్మ్రతని తండ్రిచతుర్దశలోక రక్షణ
ఖ్యాత మహామహత్త్వనిధి కన్గొనదార్వరవతి నమ్మనువ్యాలీ
లాతనుఁడై జనించిన కళానిధి నీపినతండ్రియై యశో
దా తనయుండు గల్గ ముదితా మతికోర్కి ఫలించుటబ్రమే.

ఉ. లాలితభక్తిమై మఱిఁదలంచి భజించెదు వారియాపదల్
దోలి కృపం దలిష్టవరమండగుశౌరి ఫలింపఁజేయగాఁ
జాలఁడె నీదుకోర్కి హలసాధనుబుద్ధిమగల్చి యారకీ
వేలయులందులన్ బిసరుహేక్షణ తాల్మివహింప కింతయున్.

ఉ. నీదృఢనిశ్చయంబునకు నీగుణసంపద కాత్మ మెచ్చి శా
తోదరి సవ్యసాచితనయుండగు నమ్మహనీయమూర్తి ని
న్నాదర లీలఁగైకొని సుఖైకరతి న్విలసిల్లునట్లుగా
నేదయనిచ్చితి న్వరమ నంద్యము నీకనివల్కి వేడుకన్.

ఉ. అంగనగాఢసమ్మద సమావృతయౌచుఁ గృతప్రణామయై
నంగరుణాకరసాన్విత మనంబునదీవనలిచ్చి నూనిరా
ట్పుంగవుఁడేగె నందసుత పుణ్యకథారచనైక గీతికా
సంగవిపంచికానినదసంజనితాధిక కౌతుకంబునన్.

ఉ. బాలిక యంతనంత| హాలపాణియనుజ్ఞ నలంకరించియున్
లాలిత శయ్యఁజేర్చ నతుల ప్రియమోహతమోనిమీలితా
లోల దృగబ్జయై చపలలోచన దూలుచునుండె దక్షిణా
శాలసమానమారుత వశప్రచలత్సుమవల్లి చాడ్పునన్.

క. అత్యవసరంబున,

ఉ. ఓలిసరోజనుల్ నిజవియోగవిగాఢ విషాద వేదనన్
జాలఁగృశింపఁగాఁ గుముదసంఘములుబ్బఁగఁ బశ్చిమాంబుధిన్
వ్రాలెవిభాకరుండు దిమిరంబున నట్టెసలావరించెఁ దా
రాళివియత్ప్రధాంతరమునం దెసగెన్ సుమకందుకాకృతిన్.

వ. అంత.

మ. శశిరేఖాజనితాతిమోహ వివశస్వాంతంబనంగాస్త్రజా
తశరవ్యంబుగఁజేసి రేబగలు సంతాపంబునం గుందుచు

న్విశదాశ్వసిత్రియపుత్రి నిర్మలజగద్విఖ్యాతచారిత్రిన
న్నిశిచారకుండు ఘటోత్కచుండనియెడు సాంద్రిసూనుఁ డాత్మజంబునన్.

ఉ. వచ్చిననాటనుండి వనవాటిఁ జరింపఁగఁ బోన్నుగల్గులన్
మచ్చికతోడ దాసి యొకమాటును బిల్వవు కూఁత గూరచీ
విచ్చుభుజంపనాకు తెరి నించుక కన్గవఁగూర్చి వేలకో
యొగ్గుచు లేనికూరిమి సహోదర నాకిటు గాఁగఁ జెప్పుమా.

చ. అనవభిమన్యుఁ డిట్టులను నాహలపాణి యనాదరంబు మ
జ్జననికి నాకు నీద్యుదశన్ సమకూర్చినటందు నెమ్మనం
బునవగవన్ జగత్త్రయమోహనరూప కళావిలాస భా
సిని శశిరేఖపై వెలుచ జెందినవంతయు జాలిమాలెదన్.

ఉ. కన్నులఁ జూడఁగోరుదు జగన్నుతరూపవయోవిలాసల
క్ష్మీన్నలినేక్షణామణులఁ గెల్చినదాని మెలుంగు మేనువా
ల్గన్నులు మందహాసరుచిలాలిత వక్త్రము గబ్బిగుబ్బపు
జన్నులలంతిగాను మదసామజయానము లేటకైతులున్.

మ. అని కన్నమ్ముల తీఁడ్చి మానసమునం దబ్జాక్షి త్రైలోక్య మో
హనసౌభాగ్యవయోవిలాస భజనాత్యంతానురాగామృతాం
బునిధిం దేలియొకింత సేపునకు నూర్పుల్ గ్రమ్మ నంతంతహా
యని హైడింబునిఁ జూచి యిట్టులను దీనాలాపలోలాస్యుఁడై.

ఉ. అనలినాక్షిఁ గూడి కనకాలయగోపుర సౌధమందిరో
ద్యానసరోవరాంతికములందు నిరంతర మిష్టసౌఖ్య లీ
లానిరతిం జరింప కిటులన్మదనార్తి గృశింతు నన్నగీ
యానుపమానరూపరుచి యౌవనబాహుబలంబులేటికిన్.

ఉ. భాసురతేజ ద్వారవతిఁ బాసి నివాసమయంబునన్ సుభ
ద్రాసహితంబుగా వనధరాస్థలికిం జనుదెంచునప్పుడే
యాసరసీరుహేక్షణ బ్రియంబున దోఁగొని తేరనైతి న
య్యాసుమధన్వియింత నెగులొందఁగఁ జేయునటంచెఱుంగమిన్.

క. అయుగవిందానన యీ, రేయి సుయోధనసుతున్ వరించు హలధరుం
డాయనయన్నయు బంధుని, కాయములత్యంత కౌతుకము మదిఁ దాల్పన్.

క. ఈరీతి దత్తినచ్ఛో, వారేశుగణనన్ను గూర్చ శక్యముగాద
బ్బారతభవునకైనను, నారిభగానక భుజగగరిమ సుర్యా.

చ. అమితబలప్రదీప్తధను ర్యక్పాదికభూసుగర్వమా
రమణసమూహమధ్యమున రాజులు జవ్వనిదేగదుర్లభం
బమరగణాధినాయకునకైన నటన్ హరియుంటనీకు సా
ధ్యమని తదీయరూప విభవాతిశయంబులు జెప్పినాపుడున్.

ఉ. ధీరతమున్ను జేసిన ప్రతిజ్ఞ దొలంగుకుమేల యింతయున్
భారవహుండు పాండవులపాలిటి దైవము గాగలన్న
చోరధికుల్ సహస్రములు చొప్పడినన్ హరి శ్రీమహాకళల్
బోరజయించి తెత్తు విరివోడి మనంబున శంకయేటికిన్.

చ. మరున్నృపసైనికుల్ సమరశోభితులట్టి మహాబలాన్వితులన్
దురమున గెల్చి యొక్కరుడు తొయ్యలి దెచ్చుట కష్టమంచులో
మిరమిర నొందకించుకయు మేకొని యుప్పొంగజేయనేని మ
ద్దురుతరదోషపరితాపమునకున్ ధరపైపుపకీర్తి గాదొకో.

గీ. అని హిడింబానందనుడు దవరజాక్షపాలి యంతచిత్రఫలకాంతరగాలిఖిత్య
మానమానితమానినీ మహితభావలీల వీక్షించి సంభ్రమాలోలుడగుచు.

క. రెల్లులకు మ్రొక్కరతో వల్లభుడత్యుద్ధతిన్ వితంబున కెగసెన్
సల్లలిత సమీరణవేగోల్లసితుండగుచు ఘనసముత్కర మెడలన్.

ఉ. ద్వారవతీపురోత్తమము దవ్వులగాంచి గోపుర
ద్వార విచిత్రికావరణదామ శిరోగృహసౌధకీలితో
దారమణిఘృణిస్ఫురణ కచ్చెరువొందిన గారి పట్టణ
శ్రీరహదీనితోడ సరిసేయగ బోలదొకించుకేనియున్.

క. అని కొనియాడుచు నట్ల, ద్దనుజవరేణ్యుండు మధుసూదన పురవిభవం
బులు జేరి పరికించుచు, ఘన వీడునంతం దాయవోవుచునొక చోన్.

సీ. సనకాదిసురనూని జనమనస్సంతత ధ్యానగోచర పదద్వయము వాని
నిరుపమానాంభోర వగవల్లి సీవయ స్వామ్రిశ్య హారణకాళలము వాని
వసుధాసుతానిగర్వగ్రంథి పరిపంథిబలవినిర్దళనదోః పటిమ వాని
మహితసద్గుణరమామాన్య పాంచాలరాజన్యజా మానరక్షణము వాని

హారకుండలకటకకేయూరమకుట, సురుచిరామూల్య మణిఘృణిస్ఫురణవాని
హారిగరాశాలినిం దొక యబ్జరాగ, సముదయాకీర్ణ సౌధ భాగమునఁ గనియె.

చ. కనిమణిదీపికానికర కాంతి వెలుంగ విదర్భరాజనం
దనయును సత్యయుం గనుముగంబునఁ బాదములొత్తఁ బూవుపా
న్పున శయనించియున్న పరిపూర్ణకళానిధి శౌరి నెమ్మనం
బున భజియించి కన్నుఁగవ మోడ్చి యొకింత ఘటోత్కచుఁడటన్.

చ. తనరఁ బెంబూని హొల్పెసఁగు దామరసాక్షుభజింప ధాత్రికా
య్యనఁడిగు నీలమేఘమన నాతఁడు నింగి దొలంగి తత్పురీ
ఘనతరరాజమార్గమునఁ గ్రిక్కిఱవ్రాలి కుఱుక్షితీశయో
ధనికరదంతి ఘోటకపదాతి జనంబులు సంభవింపఁగన్.

మ. సమదానేకప ఘీంకృతిధ్వనుల నాజానేయహేషార్భటిన్
సముదాటోపభటావళీ బిరుదవాచాస్ఫూర్తులం భేరిశం
ఖమృదంగాదికవాద్యఘోషముల దిగ్భాగంబు గంపింపఁజే
యుచు రారాతిపురీరమోన్నతికి దైత్యుండద్భుతంబొందుచున్.

చ. ఇరుదెసజాళువా మిసిమినింపగు గోడలు జాలుగొన్న సుందర
కురువిందరత్నరుచి దట్టపుదివ్వెల చాయనిద్దపున్
సరణిని విధ్యమాకిడిన చందమునం బ్రిజసంకడింపఁగా
దెరలఁగఁ గేలఁదోఁ్రియుచు నదృశ్యతనుత్వముఁ దాల్చి యేగుచున్.

వ. కురంగట నిండ్రిసంపత్సాంద్రంబగు నొక్క శోభనమందిరంబుఁ గనుంగొని.

గీ. ఇదియ కాబోలు హలపాణిసదనమనుచు, రంజిలహరిన్మణీకదంబరచిత భవ్య
తోరణద్వారమశలీలమూరి సంభ్రి, మమున నమ్మేటి యభ్యంతరమునకరిగి.

సీ. పరిచారికా వధూప్రకరానుబింబ సందీప్త మాణిక్య భిత్తికలు చూచి
పరిణయోచిత వస్తుభారసంభరితభా జనకుశీలాంగనా జనముఁ జూచి
మరకతస్తంభ సంబంధ రంభాఫలగ్రాహి పంజర శుకోత్కరముఁ జూచి
నికటనృత్యద్వారముకు రానమాచంచ దవయవరూపవైభవముఁ జూచి
బహుళ మణిప్రతిక్రికాకర భ్రాజమాన, చామరానిలచలితాభి రామగంధ
తైల భవనప్రదీపికా తతులుఁ జూచి, యబ్బురంబంది యంతంత నరిగియరిగి.

సీ. ఎలనవ్వు వెన్నెలల్ గ్రోలుచు నెమ్మోములఁ గోమరాగు మెఱుఁగు ముంగురులు గదల
జిలుఁగు రొమ్మొంచు వాతెఱలపై కర్పూరతాంబూల రుచిరరాగంబు మెఱయ
నిగనిగల్ గులుకు మాణిక్యపుసొమ్ములతోఁటి తళుకుచుల్ మెఱుఁగుచిత్తములుఁ గురియ
జిలుఁగు పయ్యెదలలో మెలఁగు గుబ్బలమీఁది కలపంబు గమగమ వలపులీన
విరులు కురిసిన జడలతో జరఠలిప్త, ధూవకాంశులతో నూపురారవముల
తోఁ దలిరుపాదయములతో వధూమణులు తదీయగృహవాటిఁ గొందఱు దిరుగఁ జూచి

ఉ. ఆయరవిందక గంధుల కచాననలోచన కర్ణనాసికా
భ్రూయుగబాహుమధ్య కుచభూరి విలాసరుచిక్కుచోత్సవ
శ్రీయుతుఁడైనయొకింత హాలభృత్యుత్సుతమవ్వఁపు సోయగంబు లేఁ
బాయము దన్మహోవయవరమ్యతలించుక యుండు లేమికిన్.

క. మదిమెచ్చక యాతఁడు దన, త్సదనాభ్యంతరమునందుఁ జొరఁ జనవాలో
ముదితామణులిరువురు దన, కెదురై యన్యోన్యమైత్రిమృదుతగఫణితిన్.

చ. హలికుఁడు రాజనందనున కర్మిలిఁ దన్ను సగందలంచె న
చ్చెలిశభిమన్యుఁ డక్కు నోరుఁ జేకొనఁనంచు పతిజ్ఞఁ బట్టి ర
త్నలలిత మోహదావివశత్వమున న్విరిఁ చాన్నమీఁద న
గ్గలముగ వేఁగుచున్నయది కుంజరుకృత్య మదెట్టులున్నదో.

ఉ. ఏల మణీవిభూషణము లేల దుకూలము లేల గంధతాం
బూలము లేల కేళివనభూమివిహారము లేల జీవితం
బేల సువర్ణమందిరము లేల ధుళికిర్యా లేల వైభవం
బాలసమానరూప కుసుమాస్త్రునిఁ గూడనినన్ను బోటికిన్.

క. అనిపలుమరు నీచాటున, మనతో వాదించుదాని మదినియమం బీ
తనినూపమిట్టివనితా, జనతామణి గంటిమే యొచటలోకమునన్.

క. అనిపలుకఁ దద్వయస్యా, జనసరసాలాపములుఁ బ్రసమ్మదభరనూ
చనవరములగుట వీనుల, కనఘుండటఁ డచటఁ జూచి యవలంజనుచున్.

సీ. ఇరువంక నకలంక హేమపాత్రిలగంధ తైలప్రదీపికా తతులు వెలుఁగ
శృంగారభిత్తి చిత్రితరత్నపుత్రికా వర్గంబు చేలపీవనలు విసరఁ
బట్టాంబరవితాన బద్ధనూనరజంబు లలిమండలము మేననలవరింప
సరసపంజరకీర శారికాపోతంబు లమృతవాచాలీల నాదరింప

నాకనాయకునగరమున నిట్టూర్పులాలయఁ, గన్నులరవాడ్చు కుసుమపరికాండకాండ
జనితపరితాపమున సూనశయ్యనొరగి, చేలలాడఁగఁ గనుఁగూర్కు చెలువఁ గనియె.

వ. కనియనంతరంబున.

సీ. నెఱిబాయకప్పు పెన్నెరులంటి యొసివాఁడు వికచపరిమాణ మాలికలదాని
నెదలోని పెనుశాక నెనసిబీటలువాయు కుచకుంభలిప్త కుంకుమముదానిఁ
జటులోష్ఠసాంద్ర విశ్వాసవాతాంకురార్త్తిఁ జలించు నాసమౌక్తికము దాని
మొగముగ్రోలిమట ఫల్లికరగుగండస్థల న్యస్త మకరీదళములదాని
విజయనందన జనితాతివేలమోహ, భరతమొ ముద్రితేక్షు తాబ్జములదాని
నవవయోరూప శుభలక్షణపరిదీప్త, తనులతా వైభవముదానిఁ దరుణిదాని.

గీ. సవ్యసాచికుమారాంక భవ్యచిత్ర, ఫలకలక్షితరూప సంపద్విశేష
మ త్తెలిరుబోఁడి మేననచ్చొత్తినటులఁ, గనుపడినఁజూచి కుతుకంబు గడలుకొనఁగ

ఉ. శ్రీయుతమూర్తి యైనశశిరేఖయకాఁదగు నీసరోజప
త్రాయతనేత్రి గానియెడ సవ్యపురంధ్రులకీ త్రివిష్టప
ధ్యేయశుభాంగ రూపకుచ కేటికిఁ జెల్వగునింతచక్కఁగా
నీయరవిందగంధి సృజియించు విరించినుతించఁబోలదే.

ఉ. వన్నెపసిండిమిన్నగలువల్ మదవారణకుంభయుగ్మముం
బున్నమరేవెలుంగు ధరముక్ సుధయున్ దిమిరంబునద్దముం
జెన్నుగఁ బూని వాక్పతి సృజించె నొకో సతి మేను గాకవా
ల్గన్నులు జున్నులాస్యము గళంబధరంబు నెఱుఁగపోలముల్.

గీ. ఈలలనానేత్రములు సామ్యమెట్లుబూను, బంకభవవృత్తి దమ్మిమున్ బద్ధసముద
యమూసభంగగతుల బిసాహారమగుచు, గలిగియున్నవెఁ బడిపోవు జలచరాళి

ఉ. కుంతలకాంతి సాయకనికాయనికాయములై శశివస్తులో
పాంతవిశాలవైభవములై పరిచిహ్నిత కజ్జలప్రభా
కాంతములై సమానగతి గాంచుచుఱెప్పల నాగవేని సీ
యింతికటాక్షదృష్టు లలయించవె చిత్రమునైజవేదనన్.

క. ఈలలన రూపురేఖా, శ్రీలభినందింపఁగా నిరీక్షింపధరి
త్రీలోకచరులు జాలరు, వ్యాళకులాధీశ్వరుండు వశ్రియుదక్కన్.

చ. అని యతఁ డిత్తెఱంగునఁ బలాశ్రితరూప వయోవిలాసముల్
మనమున నెంచుచున్ సురభిమంజుల పుష్పవిలీఢ శయ్య నొయ్య
ననిజనారి నెత్తుకొని యంబరవీథి మహోజ్జవంబుగా
గొనిచనియెన్ బలాధ్యుఁడను గుంభినియొద్ది యసాధ్య మారయన్.

క. నిజమాయా బలమునఁ బంకజలోచన నిల్లడ్పశగతిఁ గొనిచని యా
రజనీచరుఁడు సుభద్రాత్రిజ హోర్మిలనిలిపె మహోత్కృతను దలుకొ త్తన్

చ. నిలిపినఁ గ్రిడిపట్టి మఱి నిండిన కోర్కులుఁ బెగ్గలింపఁ దా
య్యాలి దనుయూప యౌవన శుభాంకములుల్ పరికించి చూచి
యీ యసుతే నిక్క జలజపత్రి విలోచన సంతియుంబు లో
నలువనటంచుఁ గన్నుల నవాప్యము బిశ్రుజలంబుఁ గ్రమ్మఁగన్.

గీ. వలికె శ్రీమాత్రజానితోడ బాహుపట్టి యన్నత్రిభువన విఖ్యాతమైన బాహు
శక్తిగలవాఁడవగుట నీచాన దెచ్చి తిన్యులకు భారమిట్టి కార్యంబు సలుప.

ఉ. తావకబాహుశక్తియును దాఁమి నేఁ బుకమిత్ర దేవ దై
త్యావళి కైనఁ గల్గునె మహాస్త్ర సమిద్భయ దాయుకీ
య వర్గాప్తు నూహాలాంక నిలయంబది నిర్భయవృత్తి జొచ్చిరా
నీవసుధన్ సమర్థుఁడగు నెవ్వఁడు నీ వకరుంపవే కదా.

చ. అన విని యాతఁడిట్లులను నంగన దెచ్చితి నాప్రతిజ్ఞ ని
ల్లినయది కౌరవాధిప హాలప్రముఖాఖిల రాజబంధు స
జ్జనవిటమీఁక నెయ్యది విచారము జేయకుకో యిటువంగు జో
లునను చ నంత నుద్ధతబలుండు ఘటోత్కచుఁ డేఁగె ద్వారకన్.

గీ. అంతశశిరేఖ మదనమాయాంధకార, ముదిత్రితంబులు లోచనములు దెఱచి యొ
కింత సేపున కల్లనవింతయగు సు, వర్ణమందిర నిషకూటవాటిఁ జూచి.

మ. అరయన్ మాణికరత్నసంఘటిత సౌధాగార నానామనో
హరభూజాతిలతాఫలప్రసవ యుక్తారామముల్ గావు భీ
కర భూభృత్కటకానుషక్త విపినస్తోమధ్య శృంగార మం
దిరదేశంబని దోఁచుచున్నయది చింతింప న్మనోవీథికిన్

మ. అనఘా మాల్యమణీమయాలయమునం దాళీజనానీత నూ
తనపుష్పాన్విత తల్పమధ్యమున నిద్రింగాఁకు నస్పష్టులి

ర్వనమున్యంబున కేమహామహుఁడు దుర్వారగర్వదోశ్శక్తిఁ దా
ర్చ్యశ్లోకుఁ డుంచరి విస్మితాత్మయయి రాజీవాక్షి నల్లిక్రలన్.

చ. అరయుదుఁ గ్రేవలం గనియె నంగజతారశిలీముఖవ్యథా
భరతరళీకృతాత్మ నిజభర్తృరినా రుచిరస్వపీకుడా
దరవికచే క్షణాంబుజాని దామగసాప్తసమాన తేజ శిం
బరరిపుకూపశాలి నఖిమన్యు సుధీజనమాన్యు ధన్యునిన్.

చ. కనుఁగొని పాకనాపురయుగంబు గటీతటి రత్నమేఖలా
ఘనతరఘంటికల్ మొరయఁ గానపిచూడఁగ గబ్బిగుబ్బ వ్రే
గున రసకేలి మేనుమెఱుఁగుల్ గడలొత్తఁ దరిపాథనానకా
ననయుయి డాఁగ నోక్కౌ తరుణక్రియుకావనిజంబు మాటునన్.

చ. పాలతుక యిట్లు పోక సుకుబోధియ మాటున డాఁగి నెమ్మదిం
గలయనురాగ నూత్నలతికల్ నవలేత్త నపాంగమాలికల్
బలరిపుపౌత్రి నాననము పైనొరయింపఁగఁ జూడ నొప్పె ను
జ్వలశశిమండలామృతము జాఁగ్గొను వెన్నెలపుల్గులో యనన్.

ఉ. అత్తతి నాహిడింబయు మహామహనీయ గుణాంబుగాశి మే
నత్తఁ గిరీటిసాధ్వి గదియం జనుదెంచిల తాంగి మొఱ్ఱికల్లఁ ద
ళ్ళొత్తెను భక్తి వారిరువు గౌఱ్ఱ్యన బాహుల గ్రుచ్చి యెత్తి లో
త్రాత్రులు ప్రేమఁ దెల్పి రతిశోభన వాక్యపరంపరాకృతిన్.

ఉ. నిండిన ప్రేమ నిట్టులను నీరజలోచన కాసుభద్ర రా
యండ-దయాన! తావకమనోభిమరంబు ఫలించు పుష్పకో
దండ శరార్తిఁ జేడదుఁ దాల్పకుమమ్మ మదీయపుత్రిఁ డా
ఖండల పౌత్రిఁ డింక నినుఁ గైకొను శీఘ్రమ శౌరి సత్కృపన్.

చ. అని ప్రియపూర్వకోక్తుల బలాత్మజ నూరడఁబల్కి నెమ్మిఁ దో
డ్కొని దనుజాధివాసమునకుం జని యచ్చట వారు మువ్వు రం
గనలు సుఖాప్తి నుండి రతిగాఢ మనోభవ వేదనా భరం
బున నరుపట్టి కేళివనభూమిఁ జరింపు చు నుండె నంతటన్,

చ. నిరుపమ రత్నకాంతి రమణీయము శౌరిపదాబ్జ చిహ్నితం
బురుతర సర్వశోభనసముజ్వలమున్ గురురాజముఖ్య భూ

వరనికరాన్వితంబు నగు ద్వారవతీ పురిలోని యున్నవా
శరకులసార్వభౌముఁడు ససంభ్రమలీల నదృశ్యదేహుఁడై.

క. అలఘుమణిప్రదీప నికరావృతమార్య పురోహితోక్త మం
గళవచనాభిశోభితము కాహళశంఖ మృదంగవల్లకీ
కలకలనాద మేదురము కాంచనరత్న సమన్వితంబు నా
హాలిసదనంబు లోనికి రయంబు మెయిన్ జనియెం దొరాగ్ర్యుఁడున్.

సీ. పృథుసైకతంతరంబు బింబస్థలి లంబిక చభార రుచులు చీకటులఁగ్రమ్మ
మృదులాధరోపరి స్మితచంద్రికాంకూర సుందరాననము పూర్ణేందుఁ దెగడ
శ్రవణాంతలలిత చంచలపాంగ మాలికల్ ఖంజరీటచ్ఛాయఁ గడుఁదొరయఁ
గూలంకషోత్తుంగ కుచకుంభయుగళంబు మదరథాంగ విహంగమములు నవ్వఁ
గరతరగమధ్య నాసికా గళకపోల, ములు సొలసు నీరజారుణోత్పల మృగేంద్ర
శకదరదర్పణశ్రీలఁ గడలుకొత్త, దనుజనాథుండు సుందరితనువుఁదాల్చె.

ఉ. శ్రీమదలోకవతంసమై యురఁగు లేఁబ్రాయంపు నెమ్మేన భ
వ్యమణీ మండిత భూషణాంబర సుగంధాలేపనామ్లాన సూ
నముఖాలంకృతు లుల్లసిల్లఁగఁ దటిన్మాత్రాభిరామాకృతిన్.
సుమపర్యంకమునన్ వసించె నొకచో శుద్ధాంతమధ్యంబునన్.

వ. అయ్యవసరంబున దుర్యోధనుండు భీష్మద్రోణ కృపాశ్వత్థామ బాహ్లికసోమదత్త భూరిశ్రవశ్శకుని దుశ్శాసన కర్ణప్రభృతి నిఖిలరాజబంధు సుధీజనంబులతో నవవయోరూప శుభలక్షణలక్షితుండగు లక్షణకుమారు గంధగజేంద్ర స్కంధారూఢుం గావించుకొని భేరీమృదంగ శంఖ కాహళాది మంగళ తూర్యారావంబులతో రాజమార్గంబునం బరమోత్సాహంబునం జరతేర బలభద్రుండు తత్సమాన వైభవంబున నెదుర్కొని వైవాహికమంటపాభ్యంతరంబునన్ విడియించిన.

శా. శారద్వత్కృతినాయక ప్రభృతిభూకాంతుల్ తత్క్రియాశాస్త్రవై
శారద్యంబున మించుకోవిదులు గంసద్వేషి ముఖ్యాఖిలా
భీరోత్తంసులుఁ బెండ్లిపెద్దలు ముదాప్తిన్మీరి వైవాహికా
గారశ్రీ నివహించి రుత్సవనిరీక్షా తత్పరస్వాంతులై.

మ. తరుకాంత స్ఫురిమదంబు శోభన ముహూర్తధ్యాతృ విద్వజ్జనం
బులయాజ్ఞంబని యచ్చపుల్పొలిచి ప్రోత్తుంగ సౌధంబునం

దలరఁ బాన్పుపయి న్వసించి యస మాస్త్రీనూన బాణవ్యథా
విలసితస్వాంగులౌను కృత్రిమబలా విర్భూతవీక్షించుచున్.

గీ. వలికిరుత్పలాక్షి పరిణయసుముహూర్త, సమయమయ్యె పెండ్లి కొమరవేఁగఁ
దోడితెండటంచుఁ గూడినపెద్దలు, పంపవచ్చినారి మిగుఫుమెఱసి.

ఉ. రమ్యవివాహవేదికి విరాజితరూపజితేందిరా కుమా
రుమ్మహి భృత్యుఁ బూరునిఁ బురోహితబంధు సుహృజ్జనావళి
సమ్మతిఁ బెండ్లియాడి పెలుచ న్నరలన్ హవిరన్నభుక్తి ద్వి
స్త్రీమ్మదమొందఁ జేసియు నభీష్టసుఖంబులు గాంతువింకిటన్,

క. అనియుపలాలించి మ్మగా, క్షిని పర్యంకంబుడించి చెదరినపృథు ల
స్తనహారాంబర కైశిక, ఘనసుమమాల్యములు చక్కఁగావించుటయున్.

సీ. కాదమతువెప్పదపింఛ గదుమ కొప్పమ్మడిజుట్టు నరవిరుల్ఘుమ్మని పరిమళింప
చెలినమ్మరేకుల వెలికిజమ్మఁగెఁజాలుఁ గనుగవ గజ్జల కాంతులీన
నెలసునక్కల చెడంగు నిరసించుచెక్కుల రవలకమ్మలసిగ్గు లవఘళింప
నిసటులేనికదాని పసిఁడికుండలఁ గేరు చనుదోయిము త్తెంపు సరులుమెఱయ
నరుణలాక్షారసాంక సుందరపదాబ్జ, యుగళికటకధ్వానులతో సముజ్వలాంగ
దీధితులతోఁ గటీతటీధృతసువర్ణ, వసనదీప్తులతో వచ్చె విసరుహాక్షి.

గీ. వచ్చి మాయాబలాత్మజ వర్ణనీయ మణిమయ వివాహవేదికా మధ్యఘటిత
యవనికాభ్యంతరమున నధివసించె మిన్నుడిగి వచ్చు క్రొక్కారుమెఱుఁగుపోలె,

మ. అలవైవాహిక కార్యకర్తలు శుభవ్యాసక్తతన్ ధారుణీ
తల నాథ ప్రియపుత్రిన్ యవని కాంతర్భా సమానాసితో
త్పల దృగ్వక్త్రిముఁ జూడుమంచు తెరయెత్తని నిర్భరానందకం
దళిత స్వాంతమునన్ గనుఁగొనఁగ నాతండంతలోఁ జూడ్కికిన్.

ఉ. మారిన మిట్టగుట్టి చెలిమీసల మొత్తమునిక్కఁ వీనులున్
గోరలు దీర్ఘవాలమును గొల్పలిచారలుగల్గి ధాత్రి బ
లాఢ్యను దుర్వ్యసన్ బదరిలంబున బాపురుటిల్లి రూపుతో
వారుచు గోచరించె నలదైత్యుఁడు కన్నియరూపుఁ బాయుచున్.

ఉ. తన్మృదుల యోషవహాతికిటుఁ గన్నియరూపు గొలంగి ఘోరఖుభు
గ్పాపముతోఁ నిశాచరుఁడు గన్పడ నవ్వరిఁ జెంది యిప్పుడీ

ణావృతబిల్లి పెద్దముతిపఁలున నామోఁడఁ గట్టఁజూచి నా
రీ విపరంగా మాలిన సుహృజ్జన మంత్రి పురోహితాధిపుల్.

క. అని మతిరోయుచు నలశోభన వేదికడగ్గ యాలఁ గాగదు సగ్గిన
గ్గోని పల్లికి బంధు సుహృజ్జనులతిరెండ వెఁ దులగ్న సమయంబయ్యెన్.

ఉ. అనవుఁడు నాతఁడిట్టులను యాదవవంశజఁ డీప్రలంబమ
ర్దను డొకపిల్లి వెంచి ప్రమదస్థితిఁ బెండిలిఁ జేయఁజూచుచో
మనమున నిచ్చగించిన సమర్థులు పెద్దలు బంధుబాలుపౌఁ
జెంగురిరస్త్రతాళ్యలము యాతివపలి - రివాకు వ డియున్.

మ. జనలోక స్తవనీయ భవ్యసుషమా సౌభాగ్య భాగ్యాధివా
సినియై గన్పడు నీవిలాసినియో చింతింపకీవి తెలం
గున మార్తాలికయందు శంకగొనకే తున్ వెల్తియే నమ్మర
మ్మ్రనికోలాని వివాహవేదికకు నాయం దెచ్చిచోనత్తవైన్.

చ. ఇనుఁడుగరంబు సాచి గడియుఁ పఁగఁ బత్త్రనివాముదమ్మ గ్రి
మ్మ్రననుసిగ్గుమించెడలె మేమరిగాగరసంబు బొంగెనా
పాన కుచచక్రివాకము లురారతెమించెఁ దినంతమానసం
బునస్త్రరవేదవారిమిర ముక్రదాలంగె సరోజనేత్రికిన్.

సీ. విపులమోహవిదాహ ముపశమించుటకునో శ్యామాధరామృతపానఁగోరు
వంగజాస్త్ర వహ్నిశైకాషధంబనరునోయింతి చన్గవ్వరం బెనయుతిచ్చురు
దనుతాపతిమిరముదరి దెరల్పనో సతిముఖచంద్రిచెంద్రికల్ నొనయఁజూరు
సమధికశ్రీమబిందు జాలకంబుపనో యింతికమ్మ్రనటూర్పు లాలయఁదలఁచు
దరళహృదయుఁడురఁతె చింతాప్రదాఘ, మపనయింపుతలఁపునో చపలనయన
చికురనీలపయోద మాలికస్పృశింప, నాసపడుఁ బ్రాంచదగశాత్రజాండు.

సీ. మొదలనేత్రిసరోజములవసించి పరస్పరాలోకనంబున నచటబాసి
ముఖమండలమున నిమ్ము్రఁగబాదుకొని సుధామధురోక్తి కలననమ్మ్రనికిఁదొలగి
గల్పసి బ్బపుగుబ్బగవనిండఁగోని నాథుఁడుకెనఁ శేర్ప నయ్యెకవదలి
దృఢనీవిబంధసంస్థితి గాంచి యల్లనవరునికేలంట నయ్యారవుఁడోలఁగి
యెందుఁడాఁగెనొ మందాక్షమెటుఁగరాదు, పతియునవలనవ లతాంగినతులరాగ
ఘనరసప్లుతివఁ బుదిగలుకలెర్ప, మునసామ్రాజ్య సంభోగమహిమఁదనరె.

గీ. నిరతవిహారి తిరాజశేఖరుఁడు నతియు, నెడ తెగకాకంత యిష్టను తైకనిరతి
ప్రీలసాపదజాలసి రాజశేఖరుఁడు నతియుఁబోలె ధీరవర్యులు నుతింప.

మ. అనిమంచారమరంద మంజులవచో వ్యాపారలీలన్ సుధా
శనరాట్పుత్రి వివాహమంగళకథన్ సంప్రీతిఁ దప్పలస
మ్మునికిన్ జనమేజయుండు విని సమ్మోదంబుతో నమ్మహా
త్మునుతించెన్ గరముల్ మొగిడ్చి వినయాస్తోకానులాపంబులన్.

మ. తెగఁ గ్రమ్మఱఁ జూడఁ గన్పడిన ధాత్రీభృత్సుతేక్షాపరం
పరకున్ మగ్గుటఁ బుండరీక మృగరాడ్భల్లూక ముఖ్యాతిథి
నిగళంబు పరీక్షాకృతుల్ బోరసిరకుక్షూరు జెంతేభయం
ఘోరయున్ వేటకు తెచ్చి వెండ్లిగామగుం డుర్వాహహీనాత్ముఁడై.

క. సారిత్రిఁబసెండినువ్వులు చుంగులు కేళిల జారసంగత
పిరపుకులాంగదాది పరిచిహ్నితరత్నరుచుల్ వెలుంగఁ బ
ల్లాగసినఁ యాపురండ తెరనుయ్యాలలూఁగ గరంబు భీతిచే
బరాగిడనల్లుఁ గౌరవనృపాల సుతుండటఁ గల్లుకోవిదుల్.

గీ. చేరఁజననృపాలవరుడు, మారున గేలాడసిపట్టి మరలించినలోఁ
గూర్చినభయమున వడఁగ కీరవరుల్ చెప్పు జరప ధృతి దాల్చియుటన్.

క. నృపసుతుఁడిట్లు పలుక దెరయెల్లనమాత్రిన యున్నపిల్లరూ
పపుసుఁగనంగనయ్యె నిపుడారయ వ్యాఘ్రిమృగే ద్విభల్లుకా
ద్యపసిమిలోఁగ జంతువిక్రతా క్రతులాకర్ణటఁ దోదుచుంటలోఁ
జపలతఁ జెందినాఁడనిది దానయొ భూతియుగాక నావుసున్.

ఉ. అద్భుతముచ్చుకంటులకునైన వహింపగ రానిసాయగం
బిచ్చపలాతుకింపెసఁగు నట్టిది లేదు జగత్త్రయంబునం
దచ్చుటవిసభూతమని యేలవచించెదు నీకుహాత్తిలో
గృచ్ఛిలానంగఁబోలు నినురోయతి? యీఘోరగాముకెల్లరున్.

గీ. అనుచుఁ దోడ్కొనివచ్చిరా జాధిరాజ, నూనుతో ధనవేదికా సీనుఁజేసి
పరిణయోచితకార్య సంభృతజనత, హర్షమునుగురోత్తసధికులింపలరుటయును.

మ. ప్రసరాధీలలితలు బర్వతగుహాసంకాశనా సాపుటం
బునులంబోష్ఠము భీకరాస్యముదంష్ట్రోత్తుంగకాయంబునై

జ్వాలాశస్త్రశ్రేణుల నిష్ఫలతఁ జేయుచు నొకట్లొకగ్రీవాగ్రమునం
గదయూపంబు గ్రాలంగి లోకభయదాకారంబునన్ దోఁచుడున్.

చ. చరణనఖ ప్రహారముల సారహిరణ్మయ ధర్త్రివేదికా
తరపరిణీతశోధన పదార్థముల న్వెలిజిమ్మ తోఁగణో
త్కరములు నుగ్గించి శుక్తజలితాన వినిర్మిత రంగవల్లికల్
గెరలఁగఁ దొర్చి చేఁచి పెరిగె న్దివికంట మహాగ్రిమూర్తియై

గీ. అప్పుఁడు నరకాంతకుండు సాత్యకినిఁ జూచి, వలికె వల్లన మనుగ సంభాషణములఁ
గడిమిగల భీమసేననూనుఁడు ఘటోత్కచుఁ, డాఘ్ర్యుఁడితఁ డనదరహసితాస్యుఁ డగుచు.

ఉ. అంతఁ గురుకుమారులవరాధిపుఁడున్ బెనఁగూడి మేదినీ
శాంతులఁ జూచి యచ్చెరువుగాఁ గొని చాణక్యపాణి నాగరా
జంత ధనుర్ధురీణులయి ఘోరనిశాటుఁడు వీనిమ
ద్ధిఁతమటంచుఁ జేరిపురికీర్తి దోషకపాయితాత్ములై.

మ. స్ఫురితజ్యారవ భిన్నదిక్కులు హాగులై పుంఖానుపుంఖంబుగా
శరజాలంబులఁ గప్పుచో నతఁ డలక్ష్యోన్మాది నధోంబరా
ధరమార్గంబున నేగి శ్రీఘనశనిధ్యానంబునో దుష్పలా
తగు మేనో రుధిరాస్తిఖండము లుదాత్తప్రౌఢి వర్షింపఁగన్.

శా. మేదశ్శోణిత మాంసశల్య పటలీ మిశ్రంబులై సర్వథా
శీర్ణాదారవరిజము లుస్సాహ్యజ్జన శ్రీలు ల్మహాశోధనా
పాదిత్రికర వస్తుజాలములు భీభత్సస్థితిం జెందెనా లో
దుర్యోధనుఁ డర్లు మానుఁ గని పల్లెన్విస్మిత స్వాంతుఁడై.

మ. మొదలన్ భీష్ముఁడు కుంభజాంకును ననుంబోధించి రీపెండ్లి వా
ల్లను మానంగఁ గుఃఁచు నప్పుడు తదాలాపంబు లాలింప కె
ట్టిక పున్మాలములయ్యె వీనులకు నింటేయిప్పుడీ యొక్కఁడుం
డిరి శత్రురాజి జయింపనోపమని బుద్ధిం దోఁచె నూరాత్మజా.

చ. పరిణయకార్యభంగదశ పాటిలఁ బాటిలు గాని సర్వభూ
వరపరివేష్టితుండ నయివచ్చి యొకానొక దైత్యమాత్రిచేఁ
బరిభవమొందిపోయిన ప్రపంచమునందపకీర్తిగాదె నీ
గురుభుజశక్తి వీని ధరఁ గూల్చి ప్రమోదముఁ బొందఁగాదగున్.

గీ. వారిసుభగ్రపట్టి కాత్మజన్యసంగ. యిటులఁదలఁచెనుచుఁ గుటిలవృత్తిఁ
గృష్ణుఁడిట్టిమాయస్సజయించెఁగాబోలు, ననుచుఁదోఁచినదియ మనసులోన.

చ. అనుదినతంత్రములఁ మనుజాధ్యధనుర్మఖ సాధనావళుల్
గాని యొకరింటి కయ్యమునకుం గమకించినవానితోడ మా
రోఁగినఁదగుగాక చూడ్కుల కగోచరుఁడై వినువీథినున్న దై
త్యునిఁబరిమార్ప నెంతబలయుక్తునకైన నసాధ్యమారయన్.

గీ. శిలలుబలాంగలుద్ధరంగ జెట్టుపెనుక, లాక్కునుగ్గపైనిడులపోఁదఁ బెడ్డగఁదులఁ
గురియుచుండఁగ మాన్ప నెవ్వరితరంబు, జెచ్చుపైరాఁగ నలవియె చేతగ్రమ్మ.

ఉ. ఆసమయంబునం బరిణతాగతబంధుయదూక్ష్మహుల్ బరి
తాపవిషణ్ణులై నతిదారుణశల్యశిలాదృగ్రక్తధా
రాపనునగ్రవృష్టికిముర తుంగదాచరవైరి యొయ్యనన్
దాసికవలాయుధుండు ప్రకటప్రియభాషలతోడనిట్లనున్.

ఉ. ఏతరిదాగ్రకన్ బోరయ వెట్టిజనప్రళయాంత భీకరో
త్పాతములిట్టిదేమిటికి తంబునఁ బుట్టెఁ వివాహసంభ్రమా
యాతజనాళికాతిలకదముపై మధుసూదనసర్వలోక వి
ఖ్యాతుఁడవీవె యింకనిఁక గల్గునె యొయ్యదినాకుఁ జెప్పుమా.

చ. అనుటయు నాతఁడిట్టులను నగ్రజుతోడ ఘటోత్కచాఖ్యుఁడై
త్యునిప్రబలంపు మాయల వితోయదగర్భగతుం
డనిమిషయక్షరాక్షసులకైన నశేయుఁడు వాఁడు శౌరవా
వనిపతిసైనికుల్ దాఁపరి వానిజయింపఁగఁజాల రెమ్మియున్.

మ. ప్రకటాత్యద్భుతమాయ నాతనిమిష ప్రత్యర్థి యుమ్మత్తగుఁడా
రిక గాంచేగి తదీయ సుందరతను శ్రీదాల్చి శౌరవ్యసై
నికులన్ జెట్టలయించె దీనికి మదిం జింతింపఁగా నేల ధా
త్రీకృత్యం బెట్లటుగాక వేరొక తెఱంగేకా విచారింపగన్.

క. నావిని యతఁడిట్లను మనకీ విపులాపదగాలగు నెత్తింగున రా
జీ వాంబకయన నప్పుల సేవునకుంబలుకఁ దేవదేవుఁడు ప్రేమన్

ఉ. శ్రీవిశదాత్మ యస్త్రముపదేశవిధానముసద్యమైవినం
గాదల శేరఁ జెప్పెద జగద్భజనీయతనూవయాక శా

భావశాలియైన యర్జునుని పట్టికి నాత్మజనిత్తునన్ ప్రతి
జ్ఞా వచనంబు పల్కుమది సమ్మతి వానికి నాలకింపఁగన్.

గీ. దాన నుత్పాతములుడంగుఁగాని శూర కులుల గురుసైనికాధ్యులబలిమికలిమి
సరకుగొనఁడే యుపాయంబు సాఁగ దిదియు తక్క నరుఁడుగ్రబలశాలి నిక్కముసన

క. మును నీ చెప్పినమాటలు వినవొల్లని కతన నిట్టివింత లాదవె న
ర్జున సుతునకు సురఁబరిణయ మొనరించెద నింక మాన్పుముత్పాతములన్.

గీ. అనిన నెట్లైతి కంసారి యనిలజాత్మ నందనునిఁగూర్చి పలుకు పురందరజకు
మారునకు సిరి పుత్రిసమ్మదమెలర్ప బరిణయ మొనర్చు నిక్కమిప్పలుకునమ్ము.

ఉ. ఆయిటులం బయోధర మహాధ్వనిఁ బల్కఁ దదీయవాక్యముల్
విని యివి శౌరిపల్కులని వేమరు సమ్మదితాంతరంగుఁడై
చనియెనిటాటు డంత మహిజాత శిలాతుత జాష్ఠి సృష్టియిం
కిన బ్రతు కాసలిఁకఁ గలిగెన్ మనకంచు నృపాల సైనికుల్.

వ. పెక్కు విధంబులఁ దలంచుచుండ దుర్యోధనుండు, భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ ప్రభృతి యోధవర్గంబుఁ గూర్చికొని కరితురగాది చతురంగబలములతో విఫలమనో రథుండై బల్హాభగంబునఁ గరిగరంబునకరిగె మఱియు హైడింబుండు నిజనివాసంబునకుఁజని తద్వృత్తాంతంబు హిడింబా సుభద్రలకునభిమన్యునకును సవిస్తరంబు గాఁ దెలిసిన వారలు సంతసిల్లి సుఖంబొందిరంత

ఉ. ఒకపలలాశియుద్ధతికినోడి వనీసుతకుంభజాది సై
నికతతితోడ విశ్వధరణీపతిభూడకుఱుదువంశమౌళి పౌ
లికిటుం బోయెఁగో రికఫలించునె దైవముతోడుగామిదే
రికినని క్రిమ్మరన్ బలుదరిందముఁ దమ్మునితోసి యిట్లనున్.

గీ. కన్యసౌజన్యభువనైకమాన్యపాధ, తనయునకు ఖ్యాతనయునకు జనమువొగడఁ
బరిణయమొనర్పకిలెర సంబంధమునకు, నిచ్చగించిన ముగవారయింతపుష్టె.

మ. ప్రతికూలించిన దైవమెవ్వరికిఁ గార్యంబెట్లుసిద్ధించునా
దుతలంపట్టినియయ్యె శోభనములొందుంగా దె యుష్మత్సమా
జ్ఞితసంకల్పమునన్ జగంబులకునిర్విఘ్నంబులై చిత్రవృ
త్తి తెలంగెట్టిదొ యట్లొనర్పుమనఁ బ్రీతిన్ శౌరి దానిట్లనున్.

చ. తనకొమరున్ సురూపనిధి ధన్యవధూకులమాన్యఁ గన్యఁగూ
ర్పనొరునకిత్తునందు బహుభంగుల నివ్వపడించుచో సుభ

దక్షిణయుపశక్తి నీమదిమరల్ప సమధికాతిశయ గొందలం
బొనతెనయుండు దాను జనఁబోలు ఘటోత్కచుఁడుండు కానకున్.

చ. జలధులలో సుధాబ్ధియనిధి చందమునన్ భువనప్రసిద్ధిచే
నిలయమువంశమెంచి పెసఁగు నిట్టియొంటఁబున సంభవించి దో
ర్బలచిరకీర్తి సంపదలఁ బ్రస్తుతిఁగాంచిన నారసాహ్వలే
వల సుచరిత్రము నీతిపథవర్తనమున్ మనకెన్న భంగులన్.

ఉ. కావున బాగుసేయుపని గాదు హలాంకఘటోత్కచాఖ్య ర
క్షోవనవాటిఁ గష్టదశఁ గుందుచు శాకఫలోపహారదీ
క్షావిధినున్నవారి సరసంపు మృదూక్తులఁగా గవించి తో
డ్తో వలయున్ సుభద్రియువతీమణిఁ దత్తనయున్ శుభోదయున్.

చ. హరి యటులాడి కాంచనమయంబగు మేరునగంబనామనో
హరమరువిందరత్న చపలాంశుధృతిన్ శరదంబునాఁగ గం
బరము ఘటింపఁ జాలిన శతాంగమునన్ వసియించి నారి
ద్వ్యరుఁజని రన్నిశాచరవరుండగు ఘటోత్కచుఁడుండు కాంకున్.

మ. తెపసియద్భుతు లాశలంబొరయ రత్నచ్ఛాయ లబ్జాప్రుశో
రపు కెంజాయల నావరింపఁ గురగద్రిప్రేయ ఘంటారవా
ద పరిస్ఫూర్తిశిఖావనీ మృగావళి భయోత్కంపసంబునఁ గొందఁ జే
గపుగానంబునవచ్చు తేరుఁగని రక్షస్స్వామి దౌవన్న్వలన్

ద. హరునకుఁ దొల్లి విల్లయి సురాసురులెన్న జయంబొసంగి త
ద్గురుకృపనాత్త్ర పాదములకున్ గమనస్థితిగల్గునట్లుగా
వరమువహించి నల్దెసల వర్తిలవచ్చిన కాంచనక్షమా
ధరమను శంకఁ బూని యుల దైత్యుఁడు సారెకుఁ జూచుచు న్వెసన్.

మ. అలఘుశ్రీకరచేతి నోజ్జ్వలనవశ్యామాసిత స్త్రధరం
బులపోత్కంపదగు రామకృష్ణలఁగ పౌత్రిత్తుంగ నానావిధి
రత్నలగత్నాంక శతాంగసీమఁగని చేరంబోయి భక్తింగృతాం
జలియై కృష్ణసమస్త్రనాశ్రి సలిలాసారంబు తోరంబుగన్.

ఉ. అంతసగౌరవంబుగ నిశాటుఁడు దోడ్కొనిరాఁ దదీయసౌ
ధాంతికసీమఁ దేరుడిగి సాగ్రజుఁడై యతఁడున్న హేమపీ

తాంతరవాసినై కడుఁ బ్రియంబు మెయిన్ విలసిల్లినాఁడ దూ
స్వాంతుఁడు భక్తమానస నిశాంతుఁడు గంసగృహాంతుఁ డత్తఱిన్

గ. అహా పూజావిధుల నాదయాసుధాంబు, ధులహరి విధులనలరించి యలవరించి
గురునిగుణంబిడసుకీర్తి శరదమూర్తి, గుశలమూరసి మఱియు వాసుప్రిచ్చెనిట్లు.

ఉ. వీఁడొక దైత్యమాతుఁడని వేఱుఁ జూడక కూర్మి పెంపునన్
మూఁడుజగంబులేలు శుభమూర్తి మదీయ గృహంబులోనికిన్
నేఁడరుదేర నీవు మదినిండినకోరిక ఫలించె నా సిరుల్
పోఁడిమిఁ గాంచె శ్రీకులభూషణ నిన్ను నుతింప నేర్తునే.

ఉ. చండబలాన్వితి శ్రీపసి సాధుజనాళికిఁ గీడొనర్పు ను
ద్దండ ఖలప్రకాండము మదంబుడపన్ శ్రితమండలాపదల్
ఖండనఖండ రూపరుచి లీలమెయి స్త్రీహింఁదోఁచు నాదివి
ష్ణుండవు గాక నీవు మనుజుండవె వృష్ణికులప్రదీపకా.

ఉ. ఎవ్వనిచే సృజింపఁబడు నీజగమంతయుఁ బెంపుగాంచుఁ దా
నెవ్వనిచేఁ జెఁదుఁ మఱి నెవ్వనిచే దృతికాలమాత్రలో
నెవ్వఁగఁగీరు నెవ్వని యనింద్యకథల్ గమానురక్తి నా
కు ప్రివ్వనజండవీవ యదుకుంజర కంజదళాయతేక్షణా.

సీ. దురితముస్తరరుజాహరణౌషధీలత శంకాకళంక భుజంగనకులి
జననజరామృత్యు సానుమచ్ఛతకోటి దారిద్ర్యవిటపి కుఠారధార
యమితసంతాప సంతమస ప్రదీపిక హృదయశోకదవాగ్ని వృష్టిధార
కామాదిరిపువిహంగమ వాగురాబంధ మజ్ఞానమాద్య ద్విపాంకుశంబు
దివ్యమౌనివితాన సంసేవ్యమాన, మాననీయ భవత్పద ధ్యాననిష్ఠ
కంసవిధ్వంస నిఖిలలోకప్రశంస, దివిజచేతో నిరంసయాదవవతంస.

చ. శకటముఁ గూల్చి తాలకయిశైలము నెత్తితి కంసుఁజంపి తిం
తిక్రోలుకు వేల్పు మాఁప్రినిచి తెచ్చితి నెల్లనృపాలకోటిఁ బో
రికిఁ దొలఁగించి రుక్మిణి వరించితి వైపినవహ్ని మ్రింగితే
రికిఁ దరమిట్టిచెయ్వు లానరింపఁగ నీకతగు న్మురాంతకా.

మ. శ్రుతిశాస్త్రోక్తుల నెన్నరానియవియై సొంపొందు నీలోక వి
శ్రుతకళ్యాణగుణంబులెన్న నసమర్థుల్ మాదృశుల్ చుమ్ము హా

ర్పుతి జాంఘశ్చరకాళి తోరగఫణా రంగాంతరానర్తితాం
ఘ్రితులాకోటి ఝుణంఝుణం నినద సాంద్రీభూతవాగ్దోదయా.

గీ. ప్రియవరసమొంద మందార సుమమరంద, మధురిమధురీణవచన సంభావనమునఁ
దేల్చి వసుదేవసుతుని సుధీజనాభి, నుతుని శాశ్వతవైభవోన్నతిఁ గనిట్లు.

వ. మఱియు హిడింబానందనుండు మీరలిర్వురిచ్చోటికి విచ్చేసినకార్యంబెద్ది యాన తిండని విన్నవించిన నమ్ముకుందుండిట్లనియె.

గీ. అనుఁగుఁదోడు సుభద్ర భవ్యతరగుణ సముద్ర తత్కుమారుండు సంపూర్ణబలవి
జితకుమారుండు కాంతిరాజీవమిత్రుఁ డతులచారిత్రుఁ డభిమన్యుఁ డతిశయిల్లు.

గీ. ఆయసమబాణ తుల్యకళ్యాణమూర్తి, కాత్మతనూజాత రతిసమానాంగిఁ బెండ్లి
సేయఁగలవాఁడననియాడెఁ జెలఁతనాఁడ యురతరామోదమున సీరియొరులువినఁగ.

వ. అంత.

క. తనతనయునకు వివాహం, బొనరించుతలంపునను సుయోధనుఁడు సుధీ
జన మెచ్చి కన్యనడిగిం, చిన హరియొడఁబడుట యెఱిఁగి చెందినవగతోన్.

క. అగ్రజుఁడాసి సుభద్రస, మగ్రామోదమున నీకుమారకునకుఁ బా
ణిగ్రహ మొనర్తు శోభన, విగ్రహ శశిరేఖననుచు విబుధులు మెచ్చన్.

చ. పలికిత గాదె మున్నిపుడు భావమునం దొరఁగూర్పఁగా సుతం
దలఁచుటపాడిగాదె చట ధార్త్రకు లిప్పనికియ్యకొండ్రె యం
చలికులవేణిరా సవినయప్రియయోక్తుల కల్త్రదూఱినం
జెలువ బలుండు మాఱ్మొగముఁ బెట్టిన ఖిన్నతఁ జెంది కుందుచున్.

ఉ. అచ్చటనుండరోసి తనయాన్వితయై నడిరేయిఁ గానకు
న్వచ్చి త్వదీయ మందిరమున న్వసియించిన చొప్పెఱింగి యే
మచ్చపలాక్షి కోర్కె యెటు లట్టులచేయుతలంపుఁ బూనివే
వచ్చినవారమంచు యదువైరివచింప ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనజననీసమీపమునఁ దద్దయుఁ బుణ్యకథానులాప చిం
తనపరతం బ్రవర్తిలు సుధాకరబింబముఖి న్సుభద్ర ధ
ర్మనిరతు రూపమాన్యు నభిమన్యునిఁ దోడ్కొనివచ్చి సమ్ముదం
బునబలరామకేశవుల మ్రోల వసింపఁగఁ జేయనత్తఱిన్.

చ. రణరిపురాడ్విరా నభిదురప్రతిమాన శిలీముఖావళిం
దృణకణలీలఁ జూచు బలుదిట్ట పురందరపౌత్రుఁ డిద్ధమా

ర్ణనసుమబాణ వేదనలఁ గ్రాఁగి కృశించినవాఁడుఁ జూచితే
ప్రథితబలాఢ్య! యందు బలరాముని కమ్ము రవైరి దెల్పవన్.

మ. దరహాసస్ఫురితానన ప్రాజ్ఞుఁడగుచుం దాలాంకుఁడు ద్వేలరా
గరసాప్తిన్ సహజా తనూజానకలంక శ్రీవయస్సౌకుమా
ర్యరమానందనుఁ గేల్గవందిగిచి యంకాగ్రంబునం దేల్చి సా
దరసల్లాప కలాపలీలమెయిఁ జేతఃప్రీతిఁ గావించుచున్.

మ. జగతి స్తవ్యచరిత్ర భవ్యసుషమా సౌభాగ్య వస్త్రాద్రిభ
ద్రగుణోన్నద్ర సుభద్రఁ గాంచి పలికెన్ రాముండు నీవర్ధరా
త్రిఁ గుమారుం గొని కాననక్షితికి నేతేఁగంగ నాయందు గా
దిరుగుం బోఁడి యెఱుంగమిం జనుచు చేనేమంటినో దానికై.

చ. నలినదళాక్షి నీమనమునం గల చందమెఱుంగ గోరినన్
జాలక నిమాటలన్ మనసు నొవ్వఁగ నాడితి నింతె కాని నీ
వలుకవహింపకమ్మ వినుమాత్మజ నీసుతుఁ గూర్చ కంటె వెం
గలివో? యన్యునిన్ వరుఁ గాఁదలఁపన్ బుధులెసడింపఁగన్.

చ. హరికిఁ బ్రియంబు గానిపని యయ్యెడఁ దైవ ఘటింపఁజాలఁడు
ర్వ్వరనిదినిశ్చయంబు కురురాజుకుమారిక వేఁడఁబంప సో
దరి! ప్రియశిష్యుఁ డౌటఁ దుదానికొడంబడినాఁడ నింత క
ష్పరిణయకార్యసంపదనుఁ బాల్పడిరెయిం దుదిభంగమెంతయున్.

చ. అనిమతిశ్రీరియిట్లనుఁ బ్రియంబున నాపలుకాలకించి ప
ద్మనయన! కిరీటిధన్యుఁ డభిమన్యుఁడు నీవును ద్వారకాపురం
బున కరుదేరఁగావలయుఁ బోదము రెండను నంటె కంసమ
ర్దనుఁడను నీమనంబున దక్కొటొసంబును మమ్మ దీనికిన్.

ఉ. నావిని యింతి యిట్లను జనార్దన సంపద పోయి పుట్టినిల్
రావలసెను వచ్చుటయు లాఘవమౌ పయిసీరి బంధుమి
త్రావళి వించుచుండఁ గనవాదరభావులఁ జాల్కనేయనే
నీవనికిన్ ఘటోత్కచుని యింటికి వచ్చితి మేను గావఁగన్.

ఉ. ద్రౌపది యేవురన్ ప్రబల దోర్బలశాలు లనాత్మధర్మలం
గేవల భక్తిమైఁ గొలిచి ఖేదము సైఁచి వనోపహారవ

ష్టావిధిఁ గాలముం గడపఁ గాఁ జనిరొ ప్రటులుండ రాదె నా
కావెరవొప్పదే కడుఁ బ్రియంబది నీదయగల్గు నంతకున్.

ఉ. నీకొమరుండ కాని రమణీకులభూషణ మాత్రపుత్రికిన్
లోకములోన వరుండు పరిబలుండిక లేఁడెయటన్న యన్నయ
స్తోకమనీషమామకనుతున్ వరుఁగా నతఁడెట్లు సేయునే
లోకమలాక్షి యీకపటలాలన భాషలు నాకుఁ బ్రీతియే.

చ. మునుపితృసోదరాది జనముల్ గనఁగాఁ గడు వంచితాత్ముఁడై
వనికరు దెంచి యే మగుడివచ్చిన యచ్చటి బంధులెల్ల మ
న్ననఁ గనుఁగొందురే ననుజనార్దన యెచ్చటనుండి యేమి శో
భనగుణశాలియైన బలభద్రుని యింతటికూర్మి చాలదే.

చ. అనుచు ముకుందుఁ డిట్లనియె నయ్యలివేణికి నీపరిలంబను
ద్దనుఁడనఘాత్ముఁ డగ్రజుఁడు దైవసమానుఁడు తండ్రియట్లకా
మనలమఁ గావ్రంగనలు మాని ప్రశాంతి వహింపు మానసం
బున నికఁ నీకు నెల్ల శుభముల్ సమకూరుఁ దదీయ సత్కృపన్.

మ. అనిపల్కెన్ మురవైరి కామిని యనుత్తాలాపయై యానతా
ననపంకేరుహయై కుచోపరితలన్యస్తాంశు కామృష్టలో
చనబాష్పైకకయై సమీరవిచలచ్చంచల్లతాభ్రాంతి ప్రకృ
తిని యష్టి ప్రథమానయై యొవరఁగాఁ దాలాపఁ డత్యాదృతిన్.

ఉ. గద్దియడిగ్గి కేల చిబుకంబు గ్రహించి మదీయవాక్యసం
పద్దళనంబొనర్పకుము మానవతీమణి నీకు శారికిం
బెద్దనుకిన్ మారొత్తగను పెట్టక యీయుపగాఢరోచ్చి నీ
ముద్దులపట్టి నట్లగరమున్ ననుఁ జూడు కృపాదరిణ చిత్తవై.

గీ. అనుచు సంప్రార్థనోక్తుల నసితవసనుఁ, డళిచికురఁ దేర్చఁగాఁ దదీయాననంబు
పొలిచె దరహాసలక్ష్మి సంపూర్ణపూర్తి, మావిరాజిత రాజబింబంబు వోలె.

ఉ. కేశవుఁడంత హేమమణికీర్ణశతాంగ తలంబునన్ శుభ
దాశ్రితరేఖలన్ దెలిపి దానవమాలి ఘటోత్కచుండు పం
చాశుగరూపశాలి విజయాత్మజుఁడన్నయుఁ దాను మేరు సం
కాశగభంబునందు నెసకం బెసఁగన్ వసియించి వేడుకన్.

మ. సరసత్వభూరిహారి చామభూషణ లతికావళి పరిశోభిలభ
వ్యకరాతామ్రాంగ విలాసయుక్తిప్రయుత కంఠాహార్య శృంగారగిరిబ
రి కలాపరాజిల కరాబ్ద భ్రమదగానే తెంచె వేవేగయా
గరి సహోద్రదమేలర్చి కూరకులపట్టిష్ఠుడు కృష్ణుడోగిన్.

మ. బలకృష్ణుల్ చని తామ్రసోదరిని సౌభద్రుందటట్టిస్తి ని
ర్మలదేహన్ శశిరేఖ గాంచనమణి సారించదరిహాసీతన్
వెలయం జేసి మహోజ్జ్వలాప్తి నిరిగో విచ్చేయుదున్నా గలు
ప్పలుప్పైయు వచించు చేతిరి జనవాగ్వైచిత్రికిన్ సొమ్ముచున్.

శా. భాస్వత్కౌతుకలీలవృష్టి విభుడాప్త శ్రేణితో భూరితూ
ర్యస్వానంబులతో నెదుర్కొని శుభైకాయత్త విద్వద్వచ
శ్శ్రీసామ్రాజ్య విభూతి మందిరముం జేర్చె న్వాగలన్ శూరవం
శ స్వామిత్వర మాధురీకరుల నాశల్ ముట్టవందిస్తుతుల్.

వ. అనంతరంబ.

శా. అభ్రిత్తుంగ సువర్ణ సౌధమున నధ్యాసీనులై శుభ్రకీ
ర్తి భ్రాజిష్ణులు రామకృష్ణులు నరుక్షీరూపరావణ్యావ
ష్పభూరిలోకమణి గుమారి శుభవస్తుశ్రేణిం గైసేయ భ్రాం
తభ్రామ్యత్స్ఫురితారి కాంగనలకున్ వ్యత్ప్రిత్తమైం జెల్వగన్.

చ. వెలుగులుగమ్మటంబు నలివేణి కేల్ దముకేలు బూనిచెం
తలనొక సాగశీరమణిధామ సముజ్జ్వల కీర్తిం జేర్చి మాం
గళి సుగీతికా యుతముగా నరు... గ్రిశుభాయుతాకృతం
బులిడి నుదంబున న్మాలుంగుముత్తెపుటాకతు గాత్తి రత్తతిన్.

క. సుమనస్స్వాహానుగైకొని, సుమనస్స్వాహమున నొక్క సుకలీలం బేన్
భ్రమరీతుల కదకుచ సు, భ్రమరీతులం బాణి కటకరవము సెలంగన్.

గీ. సారఘనసారకాశ్మీర సారసుమరస, ఘీరగసమున నలుగుం బెట్టి నెలంత
లకున్ కెలకులకు మనోహర్షముననున, హేమమయపల్లికని మొలుగిడినకరణి.

ఉ. నామయొకర్తు నూత్నసఖజాలమున స్నతమూనవెంటుకల్
పాయక మానె నిగ్గు పయిపైపలించి కరొట్టుమొత్తి గం
ధాములకంటుం బెట్టినొకయంగన కేవల శాతకుంభకుం
భాముల సౌరభోధకములార్చె మదద్విపరాజయానకున్.

ఉ. ఒకయరవిందగంధి తడియొత్తె నెఱుల్ లతకూన యొత్తె కం
చుకమలరించెఁ గజ్జలము సోఁగకనుంగవఁ దీర్చె నొక్క బా
లిక జిలుగుం బటీరమొక లేమ కటీతటిఁ బూన్చెఁ గాంచనాం
శుక మొకబోటి పూసలయుఁ జుట్టెఁ గచాళి నొకర్తు చెల్వకున్.

శా. ఆలోలేక్షణ పాల్పెసంగె మణిదీప్తామూల్య కళ్యాణభూ
షాలంకార సమేతయై కటితటీన్యాలంబి సౌవర్ణరు
క్చేలప్రాంచితయై దృగుత్సవతర శ్రీకృత్తమారూపరే
ఖాలావణ్యసమగ్రయై భవన సాక్షాల్లక్ష్మి యౌ నాఁగడున్.

సీ. కమనీయతపనీయకలశాన్వితము భవ్యగారుత్మత ద్వారతోరణంబు
ఘనగంధతైలభాజనదీపికావ్రాతము రుచిరాగరుధూప సురుచిరంబు
యంత్రపాంచాలికావ్యజనానిలమనోజ్ఞమతిచిత్రపటవితానైకసభము
ఘనసారకదళికా కలితహీరస్తంభ మలఘుగంధరజస్సమాహితంబు
శుక్తిభవరంగవల్లికాసురుచిరంబు, మహితపరిఫుల్లమల్లికామాలికాని
కాయలామజ్జకోన్నతకాయమాన, మనునగుచునొప్పె నప్పురిజనము పొగడ.

మ. ఘనపన్నీరకృతాభిషిక్తయును దృక్కౌతూహలాప్తాదినూ
తన చిత్రాంబరయున్నకుంకుమ హరిద్రాసాంక వామోదయుం
గనదమ్లానసుమస్రగన్వితయునై కన్పట్టెనానవ్యశో
భనగేహాంతిక యప్పురందర పురీభాగ్యోన్నతిం గేరుచున్.

మ. తగవెన్నుండఖిలాప్తబంధుతతితో ధాత్రీసురశ్రేణియున్
జగతీస్తవ్యశుభాంక గీతికలతో శంఖాదితూర్యప్రభే
దగభీరధ్వనితో యశోధను సుభద్రామానినీ నూనుగం
ధగజారూఢునిఁ జేసెఁ బెండ్లికొమరుంగావించి హర్షంబునన్,

వ. అంత.

ఉ. కరమనురాగయుక్తి మనుగాడను గూడిన పద్మినీపరం
పరలవియోగఖిన్నతకుఁ జాలానరించి యనంతరంబునం
బరమది గంగనావరణసంజనిత ప్రకటానురాగ భా
స్వరహృదయుండు బోలె దివసప్రభుఁ డేఁగెడ దంతికోటికిన్.

గీ. సమయహరిమాలి బర్హిపింఛప్రకీర్ణ, లనదిగంతరముల నిరులావరించె
గగనలక్ష్మి కుచాగ్రముక్తాకదంబ, కములనఁగ నింగినుడు సముత్కరము నెసఁగె.

చ. అలఘువినేంద్రసాంద్ర కిరణాళివిఘాతము లాక్రమింపగాఁ
గలఁగి దురంతవేదనలఁ గ్రాగెడు కైరవిణీ చకోరమం
డలిహృదయార్తితాప హరణప్రవణామల చంద్రికాసము
జ్జ్వలుఁడు విధూత్పటీక్షణశంఖమునన్ శశిదోఁచెఁ దూర్పునన్.

వ. అంత సార ఘనసారాగరు మృగమదసుగంధ వివిధకుసుమ విసర కదళికా నారికేళ ఖర్జూరాదిఫల కుంకుమ హరిద్రాగంధ రజస్తాంబూల జాంబూనదాభరణాదివస్తుభరిత భర్మభాజనంబులఁ గరతలంబులు నూతనవివాహగీతికాద్యోతమాన ముఖాంభోజాతమగు పుణ్యపురంధ్రీజాతంబిరుకెలంకులనడవ శంఖకాహళవంశ వీణామృదంగ భేరీప్రముఖహృద్య నానావిధతూర్యవాద్యఘోషంబు హరిదంతిదంతిశ్రవణ పుటపాటనంబుగా వినింప నెడనెడ వందిమాగధపాఠక పఠిపఠిత వంశపారంపర్యంబులు పురశ్రీ నలంకరింప నటదంగమృదంగ ధిమిధిమిధ్వానంబులతోఁ బురోభాగంబున విచిత్రలాస్య కళావిలాసంబులు చూపు వారకమలాస్యల వయోరూపలావణ్యంబు లచ్చెరలకు మెచ్చుఁబుట్టింప నందంద నభినందించు విద్వత్కవి గాయక యాచక వ్రాతంబునకు మణిభూషావితాన పరిధానంబులొసంగు సామంతనృపుల యౌదార్యంబునకు సుపర్వగంబ మందమందాత్తంబుదాల్ప నంతంతయంత్రపాంచాలికా కరతలదోధూయమాన విశాలవ్యజనాల సమయత్పోతంబులు సకలజనతనూద్గతఘర్మ జలలవంబులపనయింప నిరుదెలంగుల మార్గమర్యాదానుశాసనోద్దండధరహుంకారంబు పరిణయసంభ్రమ నిరీక్షణాయాత పౌరజనంబులకు సంక్షోచంబొనరింపఁ గరదీపికాసహస్రంబులు వెలుంగ ననన్యసామాన్యవైభవంబున రాజమార్గంబునఁ జనుదెంచుసమయంబున హలధరుండు యదువృష్టిభోజాంధకాది బంధుజన సమన్వితుండై తత్సమానసంపద నెదుర్కొనుటయు.

మ. హరి యీరీతిని నాప్తబంధువులతో నాశ్రితవ్యాజనం
బులతో మంగళతూర్యరావములతో భూషావిశేషాంబరా
దులతో నప్పుడెదుర్కొనం నృపసుధాంశోరాజసూనుండు త
న్నిలయద్వారమునన్ గజంబుడిగి వందిశ్రేణి కీర్తింపఁగన్.

చ. పలుమఱు నూరెలందొలఁగు బాయుమటంచు సువర్ణవేత్రమం
డలమదలింప నంతికజనంబుల రత్నకిరీటహార కుం
డలకటకద్యుతుల్ నలుగడం బ్రసరింప నరేంద్రుఁ డచ్చెను
త్కాలిక వివాహమంగళపదార్థ పరిష్కరణైక వేదికిన్.

గీ. అంతట సువర్ణమూర్తి రత్నాంకపీఠి, మధుమథను నాజ్ఞ నభిమన్యుఁ డధివసించె
నప్పుడు బాలుపొందెఁ గనుపండువగుచు జాత, రూపగిరిశృంగసంగతదూర్వుఁడుబోలె

మ. అనఘామూల్య సువర్ణకుంభకుచలై పాలించన్నిజాగ్రిజ్జలో
చనలై మా త్రికరంగవల్లి సముకంచద్దామలై సౌరభో
ద్ఘనకాలాగరుధూప ధూమకచబంధస్ఫీతలై యవ్విమా
తనవైవాహికవేదితెల్పె గృహపద్మాక్షీల నమ్మేటికిన్.

గీ. మానితాతనుగుచిరమా మహితమూర్తి, మామహితమూఁది పెండ్లికొమరునకు నభి
రామతనురూపకళల పుష్పలోమరునకు, భవ్యదధియుక్త మధుమధుపర్కమొసఁగె.

మ. ననవిలాసుఁడు మదిన్వసించి భామవంటున్ జక్కఁగా నెక్కన
ర్చు నిశాతాంబకపాళి నాచపలదృష్టుల్ పర్వగూలఁగన
స్తనభారమ్ముత్రఁ గానుఁదివ్రదలన్ దళ్వాలలామంబు వ
చ్చెనిజాంఘ్రి స్థగితాబ్జరాగమణి మంజీరారవంబొప్పఁగన్.

చ. అనుపమశక్రినీల నిచయద్యుతి మద్గృహరాజినుండి జీ
వనధరవర్గము న్వెడలి వచ్చినశంపయనంగ లెవచ్చి యి
ట్లనఘసతీకరోన్నమితయైశశిరేఖ తదుత్సవావలో
కనజనలోచనోత్పల వికాసరమాపరిదీ యయ్యెనయ్యెడన్.

ఉ. కీరసువాణి నెన్నడుము కేసరికేసరియానువిస్ఫుర
న్నీరజపత్రమువ్వెలఁది నేత్రములంగన మైమెఱుంగు కారి
కాఱుమెఱుంగు పైదలి నిగారఁపుఁజూపులు మారుమూపులో
రార! యటంచుఁ బెండ్లికొమరాలి నుతించిరి తత్సభాసదుల్.

చ. అకలుషమానసార్య రచితానుమతిం బరమానురక్తి మ
చ్చకితమృగేక్షణా తిలకబాలకముల్ తెరయెత్తి యమ్మహీ
పకుల శిరోవిభూషణము పైదలి డాయఁగఁ దెచ్చినంతనా
యకమణిమాననీయ నవహారలతిన్ గడియించు చొప్పునన్.

చ. ఇనకరయుక్తి బంకజవరేక్షణపాణి సరోజమొప్పఁ జ
క్రినిభపయోధర ద్వితయరమ్య కరాంబురుహానుషక్తి న
ద్యనకిరి మించెసంగ ఘటియించెగురుండు సమంత్రికంబుగా
మనమతికౌతుకంబెసయ మాంగలికాంక ముదుత్తరద్వయిన్.

క. అలఘుతరభేరికా కా, హళము రజప్రభృతి జయజయధ్వను లెసఁగన్
నలుగడ మెఱఁగు బుధజనం, బాలు సుముహూర్తంబటంచుఁ బోరిఁబోరిఁ జెల్పన్.

మ. వనజశ్రీముఖపాణిపాదములతో వర్ధిష్ణు సంపద్విలా
సినియై పొల్పగు నాత్మకన్య సుమనస్స్వాహానుకూల ప్రవ
ర్తను గా భూతనయుఁ బ్రవర్గునిగాఁ దా నాత్మ నూహించి సాం
పునన మ్మేటికి ధారవోసె సుగుణాంభోరాశి రాముండగిన్.

చ. సదమలచిత్తభూ విజయశంఖకునన్నిబరు దూల్చిఁబట్టుల
మ్మృదవతికఁర దేశమున మంగసూత్రము గట్టె వేడ్క న
త్రిదశవరేణ్యపాతురఁ దురకిక్కృతి పుణ్యపురంధ్రికావళీ
మృదులవివాహమంగళ పరిస్ఫుటగా నరమాలిలోలుఁడై.

మ. చకితైణేక్షణ జేనియాదలను నేసల్ జల్లుచో భూమి భృ
న్మకుటోద్యన్మణి బింబసంభమునఁ గన్యారత్నమా త్మేశు మ
స్తకమెక్కన్ ద్నను గొంటిరే యన జగత్సంస్తుత్య మయ్యాశు మ
స్తకమెక్కన్ స్నశరేఖ కొప్పునని కాంతల్పల్కి రత్యాదృతిన్.

ఉ. లెక్కనఁబోయ యంజలిపుటిన్ జిగిముత్తెపు సేసఁజల్ల స
మ్యక్కుయువంశవర్ధనుని యాదలి నాతఁడు నట్టనింపఁగ నా
చొక్కపు ముత్తెముల్ దెలిపె సుందరిపాణి కచప్రదీప్తులన్
సెక్కనిపద్మరాగ హరినీల మణిద్యుతి వైభవోన్నతిన్.

ఉ. ఇంతియు నవ్విభుండు వెలయింపఁగ లాజచయంబుతో బుధా
క్రాంతవివాహవేది యభిరమ్యమనూక్తవిధిప్రయుక్తి శ్రు
త్యంతవచోభినందితుఁడు హవ్యవహుండు బ్రహృష్టచిత్తుఁడై
యంతటనవ్వధూవరుల కారతులెత్తె శిఖాపరంపరన్.

ఉ. వెండియు నాహుతిక్రియల వేమరుఁ దృప్తి ఘటింపనమ్మహా
త్మ్యుండు శిఖాపరంపర సముజ్జ్వలుఁడా తటి ధూమజాలమొం
డొండ రథాంగవర్తుల పయోధరపైఁ బ్రసరించెఁ దత్తనూ
దండమునంబునం బొదలు దాడిమవల్లికి దోహదంబనన్.

మ. అనఘోత్తుంగమహీధరోద్ధగ పిత్ర్యన్యాంకస్థలీవాసవా
సనశోభాంకుర రత్నహారపటలీ సంసక్తినో గ్రీవయో

జనమోర్చిన్ గొమరాలటంచు బుధులెంచం బార్థసత్పుత్రుఁడో
య్యనఁ జేఁబూనినిజప్రియాంఘ్రి సనెకల్ హత్తించె హర్షంబునన్.

క. తమతలఁపుల్ ఫలింప నలకంపతులంత వసిష్ఠమౌనిలో
కమణి కులాంగనన్ గనక కన్నియ కేల్ గవమోడ్చి మ్రొక్కఁగను
త్తమగుణధన్య పుణ్యవనితామణి నన్ గరుణింపుమంచు లో
కమునఁ బొగడ్తగాంచి చిరకాలము నైదువనై సుఖింపఁగన్.

సీ. వరముభక్తిహవాదిక క్రియాపరిదత్తచరుసార భుక్తనిర్జరగణంబు
నభినవస్రక్చందనాది యథార్హసత్కృతి కల్పితనానామునీశ్వరాళి
నిరుపమమణిగణాభరణాంబర పరిభృత్యుపచార కలనార్యోత్కరంబు
నభినందనీయమనోభీష్ట మృష్టాన్న సంతృప్తి బంధుపరిజాచయంబు
దీనపిసమానదపశతఁదత్తత్పరిశస్త, దీపితాశీర్వాదస్పార దీయమాన
సురమహీజసూన సమ్మిళితశోభనాక్షతములు దాల్చిరి మౌళిఁదత్పతియు సతియు.

క. అరుదుగ హేమరత్న రుచిరాంగద హారకిరీట మండలా
ద్యుగుతరవస్తుజాలము గుణోదధికిన్ నలరాజరాజభూ
స్మరసమరూపశాలి కభిమన్యున కప్పుడు భామదానవ
ద్విరదమృగేంద్రుఁడంత చదివించె సమంచిత కౌతుకంబునన్.

మ. జలజామిత్రుఁడు చంద్రికానవసుధా సారంబునం దిక్తటం
బుల నాలేపమొనర్చి స్వాన్వయ సముద్భూతాంచ దుర్వాహమం
గళకార్యంబునకై జనవ్రజము వక్కాణింప నస్త్రాద్రిడా
సెలసత్తేజముతో విభాకరుఁడు దోఁచెంబూర్వ గోత్రంబునన్.

క. చతురహముల్ వివాహమహసంభ్రమ మీక్రియఁ జెల్లినన్ శశ
శ్రీయుతనయాత్మజన్ముఁ నరుఁ గామినికబ్బలుఁ డబ్బురంబుగా
వితతనవీన రత్నరుచివిస్ఫురితో భరణాంశుకచ్చటల్
గురుకముతో నొసంగె మదిలోఁ గలకోరిక తీరికత్తఁగన్.

సీ. ఘనరత్నపుత్రికా కరగంధతైలభాజన దీపికాపరికాశంబు గాంచి
పుంజీకృతసువర్ణపంజరాంతరకీర జల్పితస్మరశాస్త్ర చర్చజదివి

చీనాంబరవితాన చిహ్నితప్రతిమా విశేషైకబంధ వైచిత్రిమాలని
జగతిపరిశస్త నిస్తంద్రి సామ్రాణికాగరు ధూపపరిమళస్ఫురణనెనసి
వరలుకాంచన కేళినివాసమున ల, తాంతసంతాన విరచిత హంసతూలి
కామ్యములశయ్య నాతనూకామనీయ, కాభిరాముఁడు శౌరి చిత్తాబ్జమలర.

సీ. కర్ణతాటంక సంకీర్ణవజ్రప్రభల్ మృదుహాసచంద్రికా శ్రీలనెనయ
కుచకుంభహరినీల రుచిరహారద్యుతుల్ నెఱిగొప్పుకప్పువన్నియలఁ బెనఁగ
గరకంకణవిముక్త కురువింద రుచిబృంద మధరారుణచ్ఛాయ నాశ్రయింప
కురుమగూరిననవ్య దూర్వాంకురాంశువుల్ గాంచిగారుడరత్న కాంతిగలియ
లలితనృపమూర్తి సామ్రాజ్యలక్ష్మినాఁగఁ, జెలువఁదోతేఁగవచ్చె నచ్చెలువపతికి
మున్నెతెనరాక నిజపదాంభోజమునటంత, రత్నకటకఝణంఝణారవము దెలుప.

తే. చెలువులు తోడితేర నరవిందముఖీమణివచ్చి లజ్జలో
నరవృకానంగ సంగజసమిద్ధశిలీముఖ పీడితాత్ముఁడై
నిలయము జొచ్చె యందు హరినీలపురామొగరంబు మాటునం
దొలి తెఱఁగొయోధరాంత రసముద్యతిరమ్మదమాలికాకృతిని

క. లలనామణులోకరొకర. యెల్లనాగఁదొలంగి వెనక్కికేగిరి కార్యా
కలనాసంధంబునవా, త్మలనాటిన కోరికంబు దైవారఁగన్.

చ. కేళీమందిరభిత్తికా విరచితాక్షీణాబ్జరాగస్వశ్రీ
లాలావణ్యవిభూతిగాంచి యలతాలారత్న మాత్రాళికా
పాళీశంకఁ దిరిపానతాస్యయయి కన్పట్టె న్మనఃపంకజా
తాళీధాంగజశాతసాయక నికాయ ప్రేరణన్ సైపుఁడున్.

మ. పరిరూఢార్తిజనాకనాకతటి నీపాత్రీయైశైలేంద్ర భా
స్వరసుశ్లోకవిపాకపాక దమనాంచద్వైభనామోద ని
ర్భరమిత్రాఘవిలోకలోక భయకృత్ప్రత్యర్థి భూపాలకో
త్కరవేశ్యా సకభీకభీకవిత మర్త్యత్రాణదీక్షాచణా.

చతుర్థ. శ్రీరమ్యాకీర్తి భండన, శూరావరమదవిదార సుస్థిరకరుణా
శ్రీరామనామకథనా, చారానిరవద్యసుగుణ జాలాధరణా.

స్రగ్విణి. సురాధారకీర్తీ వచోవ్యక్తిదూరా
హిరాజారణత్రాసుహృజ్జాల శిక్షా
కరాశీ రమాపుత్రిక శ్రీస్వరూపా
స్థిరాభూరికారుణ్య దృక్పోషితోర్వీ.

గద్య—ఇతి శ్రీశైలభ్రమరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష దీక్షాలబ్ధ సరస
సాహితీధౌరేయ యాత్రియగోత్ర పవిత్ర మంగళగిరి నరస
యామాత్యపౌత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
ఆనంద నామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
విలాసంబను మహాప్రబంధంబు నందు
తృతీయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

